

73486

142

ZAKONI IN UREDBE

XLII. ZVEZEK

Zakon o nepravdnem postopku Uvodni zakon Zakon o zasilnih poteh

Priredil
ter s primerjalno razpredelnico in stvarnim kazalom opremil

Sterle Rudolf,
kasacijski sodnik v p.

V Ljubljani 1935

Založila in natisnila tiskarna Merkur d. d. v Ljubljani
(Predstavnik tiskarne O. Mlýálek)

V založbi tiskarne Merkur v Ljubljani

so izšle naslednje

Ileposlovne knjige:

- Conan Doyle - Mulaček: Pozna osveta. Detektivski roman
broš. Din 25'—, vez. Din 30'—
- Kreffl: V oklopnjaku okoli sveta. V dveh delih;
vsak del broš. Din 20'—, vez. Din 26'—
oba dela skupaj broš. Din 40'—, vez. Din 46'—
- Ouida: Kneginja Zurova. Roman, broš. Din 30'—, vez. Din 35'—
- Ouida: Farnmor. Roman, broš. Din 28'—, vez. Din 35'—
- P. Ripson: Marsove skrivnosti. Roman,
broš. Din 28'—, vez. Din 35'—
- Claude Anet: Arijana. Roman, broš. Din 24'—, vez. Din 32'—
- Clara Viebig: Babja vas. Roman, vez. Din 32'—
- Al Jennings: Pesnik in bandit. Roman, vez. Din 35'—
- J. Špicar: Martin Napuhek. Pravljica igrata za mladino v petih slikah broš. Din 10'—
- Radivoj Rehar: Popotovanje po zvezdi Večernici, broš. Din 12'—
- Radivoj Rehar: Pesmi o kraljeviču Marku, kart. Din 36'—
- Marija Hötzel - Lehrmann: Punčke živé, mladinska igra, pripravna za Miklavževo in božično darilo,
broš. Din 8'—

Razno:

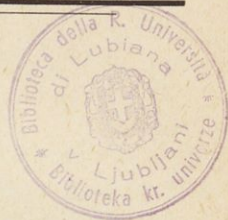
- Andrej Gabršček: Goriški Slovenci vez. Din 120'—
- Dr. I. Matko: Perkusija in avskultacija vez. Din 150'—
- Pravila naših delniških družb broš. Din 15'—
- Pomen trgovskega registra broš. Din 4'—
- Dnevnik za babice broš. Din 4'—
- Porodni izkazi broš. Din 1'—

Razne tiskovine po obrtnem zakonu.

Ob naročilu je poslati denar vnaprej in za odpravo in poštnino še po 1 Din za izvod.

Zakoni in uredbe

XLII. zvezek

Zakon
o nepravdnem postopku
Uvodni zakon
Zakon o zasilnih poteh

Priredil
ter s primerjalno razpredelnico in stvarnim kazalom opremil
Sterle Rudolf,
kasacijski sodnik v p.

V Ljubljani 1935

Založila in natisnila tiskarna Merkur d. d. v Ljubljani
(Predstavnik tiskarne O. Mihálek)

Školski inštitut

Šolski inštitut

Šolski inštitut

Šolski inštitut

Šolski inštitut

Šolski inštitut 73486

030049588

Vsebina.

Uvodna beseda.

I.

**Zakon o sodnem nepravdnem postopku za kraljevino
Jugoslavijo (nepravdni postopnik).**

Prvi del.

Občne določbe.

	Stran
Postopek po službeni dolžnosti	1
Realna podsodnost	3
Javni notarji kot sodni poverjeniki	3
Udeleženci	3
Predlogi in prošnje (vloge)	4
Zastopanje po odvetniku	4
Vročanje	4
Ferialne stvari	5
Predhodna vprašanja	5
Ocenjanje dokazov	6
Pravna sredstva	6
Pravna moč sodnih odločb	8
Izvršba	8
Stroški	9
Uporaba predpisov grajanskega pravnega postopnika	9

*Drugi del.***O zapuščinski razpravi.**

Prvi oddelek.

Občne določbe.

Stran

Uvedba postopka	11
Pristojnost sodišča	11
Zapuščine naših državljanov	11
Zapuščine inozemcev	12
Posebne razprave o zapuščini, obremenjeni s fidejkomisarsko nadomestitvijo	13
Oblast zapuščinskega sodišča	13
Sodelovanje sreskega sodišča, v čigar območju je zapustnik umrl	13
Sodelovanje javnih notarjev	14

Drugi oddelek.

O smrtovnici (zapisnik obvestila o smrti).

Prijava smrtnih primerov. Določbe o zapisu smrtovnice	15
Kako se zapisujejo smrtovnice	15
Zapečatenje zapuščine	18
Posebne odredbe ob zapisu smrtovnice	20
Predaja smrtovnice sodišču	20
Zapis smrtovnice in voditev zapuščinske razprave za osebam, umrlimi v javnih bolnicah ali v podobnih javnih napravah	21

Tretji oddelek.

Razglasitev izjav poslednje volje.

Razglasitev pismenih izjav poslednje volje	21
Razglasitev ustnih izjav poslednje volje	23

Hranitev listin o izjavah poslednje volje	24
Dedne pogodbe	24
Razglasitev in hranitev izjav poslednje volje, napravljenih pred javnim notarjem	24

Četrty oddelek.

Odredbe sodišča o smrtovnici in izjavi poslednje volje.

Občne določbe	25
Če ni imovine ali če je samo neznatna imovina	25
Če dolgovi presegajo aktivno imovino	26
Obvestitev dedičev	27
Obvestitev drugih oseb in oblastev	28
Odredbe glede popisa zapuščine	29

Peti oddelek.

Popis zapuščine in potrditev stanja zapuščine s podpisom namesto prisege.

Primeri popisa zapuščine	29
Odreditev sodnih odposlancev radi oprave popisa	30
Poziv strank in izvedencev	30
Oprava popisa pri zapisu smrtovnice	31
Vsebina popisa	31
Dolžnost sodnega odposlanca pri popisu	31
Vrednostni papirji	32
Druge zapuščinske terjatve	32
Premične telesne stvari	33
Nepremičnine	33
Poziv izvedencev radi cenitve	34
Tuje stvari	34
Dolgovi	34

	Stran
Popis imovine trgovinskih in drugih obratov	35
Popis duhovskih nadarbin	35
Podpis in predložitev popisa zapuščine	36
Posebni in glavni popisi zapuščine	36
Stroški popisa	36
Potrditve imovinskega stanja zapuščine s podpisom na- mesto prisege	37

Šesti oddelek.

Sprejem dediščine (dedna izjava).

Kako se podaja dedna izjava	38
Rok za premislek	39
Nasledki, če se dedna izjava opusti	39
Oblika in vsebina dedne izjave	40
Nasprotujoče si dedne izjave	41
Postopek, če dediči niso znani	43
Predaja brezdedične zapuščine državi	44
Postopek, če bivališče dediča ni znano	44
Razglašanje oklicev	44

Sedmi oddelek.

Sklic upnikov	45
Prijava terjatev	46

Osmi oddelek.

Zapuščine inozemcev.

Zapis smrtovnice in odredbe za zavarovanje zapuščine . .	46
Odredbe za zavarovanje dedičev, volilobjemnikov in up- nikov iz naše države	46
Mednarodne pogodbe	48

Deveti oddelek.

Odredbe o zapuščinskih stvareh, dokler traja zapuščinska razprava.

Stran

Izročitev zapuščine dedičem v upravo in dovolitev prodaje zapuščinskih stvari	48
Dražba	49

Deseti oddelek.

Prisodba (vročitev) zapuščine.

Pogoji za prisodbo	50
Poročilo o izpolnitvi pogojev za prisodbo zapuščine . . .	50
Poročilo o plačilu dedinskih taks	51
Poročilo o izpolnitvi poslednje volje	51
Poročilo o dolžnem deležu nesvojepravnih oseb	53
Sodelovanje izvršitelja poslednje volje	53
Delitev dediščine	53
Končni spisek zapuščine	55
Pospušeni postopek pri manjših zapuščinah	56
Odlok o prisodbi zapuščine (prisojilo)	56
Vpis v zemljiške knjige	58
Če se pozneje najde imovina	58
Če se pozneje najde izjava poslednje volje	59

*Tretji del.***Postopek v varstvenih in skrbstvenih poslih (varuštva, skrbništva in pomočništva).**

Prvi oddelek.

Občne določbe	60
Pristojnost	60
Posebne dolžnosti varstvenega, odnosno skrbstvenega sodišča	62

Drugi oddelek.

Posebne določbe o varuštvu.

Stran

Odobritev pogodb	63
Dovolitev, stopiti v zakon	64
Plodonosno nalaganje glavnice	65
Varuški računi	67
Izročitev imovine	72
Izpust iz očetovske oblasti in proglasitev za polnoletnega	72
Podaljšanje očetovske oblasti ali varuštva	73
Odvzem očetovske oblasti	73
Posebne določbe za nezakonske otroke	74

Tretji oddelek.

Posebne določbe o skrbništvu in pomočništvu.

1. Občne določbe	75
2. Preklic (odvzem svojepravnosti)	75
Pristojnost za preklicni postopek	75
Uvedba postopka	76
Postopek	77
Odločba o preklicu	79
Razveljavitev preklica (povrnitev svojepravnosti) in prenaredba preklica (predrugačba stanja nesvoje- pravnosti)	80
Postopek ob sprejemu v umobolnico ali podobne zavode	81
Začasno skrbstvo	84
Vročanje odločb	85
Pričetek učinka preklica, njegove razveljavitve ali pre- naredbe	86
Objava in zaznamba v zemljiških knjigah	87
Preklic inozemca	87
Stroški	88

Četrty oddelek.

Varstvena poverjenstva in varstveni sveti.	Stran
Varstvena poverjenstva	89
Varstveni svet	91
Dopisovanje varstvenih poverjenstev in varstvenih svetnikov	92
Natančnejše določbe o varstvenih poverjenstvih in svetih	92

*Četrty del.***O posvojitvi in pozakonitvi.**

1. Posvojitve	93
2. Pozakonitev	94
Ugotovitev očetovstva	94
Pozakonitev po vladarjevi milosti	95

Pety del.

Prostovoljna cenitev in prodaja	96
Pristojnost	96
Postopek	97
Cenitev	97
Dražba	97
Dražba nepremičnin	98
Položba kupnine pri sodišču	99
Stroški	99

*Šesty del.***Proglasitev pogrešanca za mrtvega in dokaz smrti.**

Pristojnost	100
Proglasitev pogrešanca za mrtvega	100

Dokaz, da je pogrešanec umrl	102
Razveljavitev ali poprava odločbe o proglastitvi pogrešanca za mrtvega ali o dokazu smrti pogrešanca	103

Sedmi del.

Sodna razveljavitev listin (amortizacija).

Dopustnost razveljavitve	105
Pristojnost	105
Postopek	107
Učinek uvedbe postopka in prepoved plačila	110
Ustavitev postopka	111
Ponovna zahteva, naj se zavezanec izjavi	112
Odločba o razveljavitvi	112
Učinek razveljavitve	112
Prijava izgube listine policijskemu oblastvu	113
Izplačilo kuponov brez razveljavitve	114
Določba glede obnovilnic	114
Posebne določbe za državne vrednostne papirje	114
Posebne določbe o razveljavitvi menic, čekov in drugih trgovinskih papirjev	115

Osmi del.

Ostali primeri nepravdnega postopka.

Občne določbe	116
Določbe o negi, vzgoji in vzdrževanju nedoletnih otrok	116
Določitev dote in opreme	117
Ureditev razmerja med solastniki	117
Razdružitev skupnosti	118
Ureditev (obnovitev ali poprava) mejá	120

*Deveti del.***O sodnih izprievalih (potrdilih), sodnih overovitvah in napravljanju listin pri sodišču.**

Stran

Izprievala	123
Overavljanje prepisov (vidimiranje)	124
Overavljanje rokopisov ali podpisov (legalizacija)	125
Inozemske listine	126
Overavljanje radi uporabe v inozemstvu	126
Overavljanje prevodov. — Tolmači	126
Napravljanje listin pri sodišču	128
Izjavljanje poslednje volje pred sodiščem in hramba izvensodnih pismenih izjav poslednje volje	129
Pristojnost	131
Razglasitev poslednje volje, hranjene pri sodišču	131
Vrnitev pismenih izjav posl. volje, hranjenih pri sodišču	131
Pooblastitev za javne notarje	132
Končna določba	132

II.

Uvodni zakon za zakon o sodnem nepravdnem postopku.

I. Kdaj dobi zakon o sodnem nepravdnem postopku moč	133
II. Občne določbe	134
Prejšnji zakoni, uredbe in naredbe	134
Izvzetje članov kraljevskega doma in izdeželnih oseb od predpisov nepravdnega postopnika	135
Pristojnost za postavitev varuha nezakonskemu otroku ali najdenčku po prenehanju zavodskega varuštva	135
Pomen izraza »grajanski zakonik«	136
Uporaba predpisov uvodnega zakona za zakonik o sodnem postopku v grajskih pravnih	136

	Stran
III. Grajanskopravne določbe	136
1. Uradno varuštvo	137
Zavodsko varuštvo	137
Generalno varuštvo	138
2. Preklic (odvzem svojepravnosti)	138
Popolni preklic	138
Delni preklic	139
Postavitev skrbnika in pomočnika	139
Pravice in dolžnosti pomočnika	140
Uprava imovine	140
Razveljavitev preklica (povrnitev odvzete svojepravnosti) in preuredba preklica (predrugečba stanja nesvojepravnosti)	140
3. Začasno skrbstvo (začasno pomočništvo)	140
Odreditev in prestanek začasnega pomočništva	140
Pravice in dolžnosti začasnega pomočnika	141
Veljavnost pravnih dejanj, opravljenih med začasnim pomočništvom	141
4. Obnovitev in poprava mejá	142
IV. Uporaba dednega prava poedinih pravnih območij	142
V. Prehodne določbe	143
Omejitev uporabe nekaterih predpisov zakona o sodnem nepravdnem postopku	143
Občna prehodna določba glede postopka	143
Posebne prehodne določbe glede nekaterih vrst nepravdnega postopka	144
a) glede zapuščinskega postopka	144
b) glede postopka v poslih skrbstva (varuštva in skrbništva) vobče	144
c) glede preklicnega postopka	145
č) glede postopka radi sodne razveljavitve listin	146

Prehodne določbe glede uporabe zakona o izvršbi in zavarovanju	146
Prehodne določbe glede pristojnosti	147
VI. Posebne prehodne določbe za območje kasacijskega sodišča v Beogradu in velikega sodišča v Pod- gorici	148
VII. Posebne prehodne določbe za območje apelacijskega sodišča v Novem Sadu	149
VIII. Končne določbe	150
III.	
Dodatek: Zakon o zasilnih poteh	151
IV.	
Primerjalna razpredelnica	162
V.	
Stvarno kazalo	167

Popravki.

V zakonu o sodnem nepravdnem postopku je popraviti naslednje, med tiskom ugotovljene pogoške:

- § 96 ⁽¹⁾, 4. vrsta: priče — prav: priče,
- § 99 ⁽¹⁾, 6. vrsta: Zaper — prav: Zoper
- § 120 ⁽¹⁾, 1. vrsta: naredbe — prav: odredbe
- § 123 ⁽²⁾, 4. vrsta: došel — prav: dospel.
- § 194 ⁽¹⁾, 1. vrsta: sprejem — prav: sprejema

Uvodna beseda.

Novi zakon o sodnem nepravdnem postopku in uvodni zakon k njemu ne nadomeščata samo dosedanjega zakona o sodnem postopku v nespornih pravnih stvareh po ces. patentu iz l. 1854., marveč obravnavata tudi snovi, ki so bile doslej predmet samostojnih zakonov, kakor: preklic, proglasitev za mrtvega in dokaz smrti, razveljavitev (amortizacija) listin. Tako nadomeščata novi zakon in njegov uvodni zakon tudi te samostojne zakone, odn. ces. ukaze, ki jih je razbrati iz priložene primerjalne razpredelnice.

V novem zakonu in njegovem uvodnem zakonu je obravnavane tudi nekaj snovi prve, druge in tretje delne novele k občnemu grajanskemu zakonu iz l. 1811.; slednji, ki se novi nepravdni postopnik na mnogih mestih sklicuje nanj, je z novelami vred objavljen v priročni izdaji v Regally-Bežkovem prevodu iz l. 1928.

Zasilne poti v novih zakonskih predpisih niso obravnavane izčrpno. Zato je bilo umestno, da se tudi ta, težje pristopni zakon z dne 7. julija 1896 o dodeljevanju poti za silo (zasilnih poti) priobči v knjižici kot dodatek. Opozarja se pa, da je ta zakon prevzet neokrnjeno v svojem prvotnem besedilu, kar je ob uporabi primerno upoštevati.

Primerjalna razpredelnica bodi ob potrebi pripomoček za primerjavo med novimi in prejšnjimi zakonskimi predpisi; **stvarno kazalo**, dodano na koncu knjižice, pa utegne biti njeni uporabnosti v korist.

Ljubljana, februarja 1935.

Prireditelj.

I.

Zakon

o sodnem nepravdnem postopku za kraljevino Jugoslavijo (nepravdni postopnik).*

PRVI DEL.

Občne določbe.

Postopek po službeni dolžnosti.

§ 1.

V nepravdnih pravnih stvareh morajo postopati sodišča bodisi po službeni dolžnosti ali pa na predlog strank samó, kadar in kolikor jim to zakon odreja.

§ 2.

(1) Pri razpravljanju in odločanju nepravdnih pravnih stvari se mora ravnati sodišče ne samo po občnih določbah, od katerih izpolnitve zavisita veljavnost postopka in sodna odločba, marveč mora po službeni dolžnosti tudi skrbeti za osebe, ki so pod posebno zaščito zakona, in tudi za varstvo drugih oseb, kadar zakon to odreja.

(2) Zlasti mora sodišče:

1. paziti, da ne prestopi mejá svoje pristojnosti; če pa spozna, da ni pristojno, mora po okolnostih odstopiti

* »Službene novine kraljevine Jugoslavije« z dne 1. avgusta 1934, številka 175/XLV/434. — »Službeni list« številka 59/8 iz l. 1935.

stvar pristojnemu oblastvu ali pa napotiti stranko nanj, če mu je znano;

2. ne sme dopuščati, da bi opravljale pravne posle osebe, katerim je po zakonu potreben zastopnik, brez svojih zakonitih zastopnikov;

3. mora natančno preizkusiti in, če treba, obdržati pri spisih pooblastila in druge listine o pooblastitvi oseb, ki ne nastopajo v svojem imenu;

4. mora paziti, da se ne sklene pravni posel brez osebe, katere zasllišba ali privolitev sta za veljavnost tega posla potrebni;

5. mora po službeni dolžnosti ovedeti vse okolnosti in razmere, ki vplivajo na sodno odločbo; v ta namen sme zasljševati stranke, priče in druge osebe, ki utegnejo dati pojasnila, po potrebi tudi izvedence, in pribaviti na drug primeren način podatke in listine, s katerimi bi se stvar pojasnila;

6. mora upoštevati tudi tista dejstva in okolnosti, ki jih stranke niso navedle, ki jih je pa na drug način zvedelo, zlasti pa tudi prejšnje razprave pred sodiščem v isti stvari;

7. mora poskrbeti, če napoti stranke na pravdo ali na upravni postopek (§ 10.), da se dá, kjer je to potrebno, do završetka pravde, odnosno upravnega postopka varnost ali da ostane stanje dotlej neizpremenjeno;

8. mora vsako odločbo, s katero prošnjo zavrača, obrazložiti, druge odločbe pa samo, kolikor je to po razmerah poedinega primera potrebno;

9. mora odrejati, kolikor mu je po službeni dolžnosti skrbeti za to, da se posel kar najhitreje dokonča, zadostne roke strankam in njihovim zakonitim zastopnikom za izvršitev njim danih nalogov, in uporabljati, če naloga v danem roku ne izvrše, potrebna prisilna sredstva (§ 19.);

10. mora uporabljati vso opreznost, da zavaruje koristi strank; vendar ne sme prošenj zbog nevažnih obličnosti in neznatnih nedostatkov zavračati, marveč se

mora v takem primeru ravnati po predpisih § 184. gra-
janskega pravnega postopnika;

11. si mora pri napravljanju [odst. (2) § 155.] ali
odobravanju pogodb ali pri sprejemanju izjav poslednje
volje na zapisnik prizadevati, da se v listini volja in-
namera strank jasno izrazita in da ne bo razloga za
nesporazum o pravnih nasledkih tega, kar je dogovor-
jeno ali izjavljeno; paziti mora, da se izpolni oblika,
potrebna za veljavnost pogodbe ali izjave poslednje volje,
kakor tudi, da se sestavijo listine tako popolno in jasno,
da se po možnosti izogne vsak spor.

Realna podsodnost.

§ 3.

Oprava vseh sodnih dejanj, vezanih na kakšno te-
lesno stvar (realna podsodnost), kakršna so zlasti ogledi,
izvidi izvedencev, popisi imovine, cenitve, dražbe, uved-
ba upraviteljev, spada v pristojnost sreskega sodišča, v
čigar območju ta stvar leži, kolikor ni glede poedinih
dejanj ali poedinih postopkov odrejeno drugače.

Javni notarji kot sodni poverjeniki.

§ 4.

Sodišče sme naročiti javnemu notarju, če je to v
korist strank, naj opravi v nepravdnih pravnih stvareh
kot sodni poverjenik določena sodna dejanja, ki ne za-
vise od predhodne sodne odločbe.

Udeleženci.

§ 5.

V nepravdnem postopku je udeleženec, kogar se
sodna odločba neposredno dostaja, ali ki ostvarja svoj
pravni interes s tem, da zahteva, naj izda sodišče neko
odločbo.

Predlogi in prošnje (vloge).

§ 6.

(¹) Kolikor posebne določbe ne odredjajo drugače, se smejo podajati predlogi in prošnje v nepravdnem postopku pri sreskih sodiščih pismeno ali pa ustno na zapisnik.

(²) Pri zbornih sodiščih se morajo vlagati predlogi in prošnje praviloma pismeno; izjemno se sprejemajo tudi pri teh sodiščih predlogi in prošnje ustno na zapisnik, če je za to kaj ozira vrednih razlogov.

(³) Vloge morajo biti spisane v službenem jeziku. Priloge v tujem jeziku je treba predložiti v overovljenem prevodu. V ostalem se uporabljajo ustrezno tudi tu predpisi §§ 175. do 177. in §§ 180. do 186. grajanskega pravnega postopnika.

Zastopanje po odvetniku.

§ 7.

V nepravdnem postopku ni obvezno, jemati si odvetnika. Vendar sme sodišče stranko, ki pogosto vlaga nerazumljive, pogrešne ali nedopustne vloge, napotiti, naj vlaga svoje predloge in prošnje po odvetniku ali javnem notarju, če jih je kaj na sedežu sodišča (§ 3. zakona o javnih notarjih).

Vročanje.

§ 8.

(¹) V nepravnih pravnih stvareh se vrši vročanje po službeni dolžnosti vobče na način, kakor to predpisuje grajanski pravdni postopnik; v roke pa se vroča samo, kadar to zakon posebej odreja ali kadar sodišče smatra, da je treba zbog priloženih izvirnih listin ali iz drugega razloga večje opreznosti.

(²) Če se postopa po § 311. grajanskega pravnega postopnika, oklica ni objavljati v novinah, če bi bili

objavni stroški nesorazmerni vrednosti predmeta. Namesto tega se nabije oklic na oglasno desko tistih občin, v katerih je taka objava po naravi dotičnega primera potrebna, ali pa se objavi oklic v teh občinah na drug običajni način.

Ferialne stvari.

§ 9.

(¹) V nepravdnem postopku so ferialne stvari:

1. stvari zemljiške knjige, rudniške knjige ter knjige železnic in javnih kanalov;
2. stvari trgovinskega in združnega registra;
3. varstvene in skrbstvene stvari;
4. postopek za razveljavitev listin;
5. postopek o predlogu za dovolitev zasilne poti in za popravo mejá;
6. overovitve.

(²) Starešina sodišča sme razen stvari, naštetih v odstavku (¹), v poedinih primerih proglasiti za ferialne stvari tudi druge stvari, o katerih je treba hitro odločiti. Njegovo odredbo ni moči izpodbijati s pravnim sredstvom.

Predhodna vprašanja.

§ 10.

(¹) Če zavisi odločitev v nepravdni stvari od ugotovitve pravice ali pravnega razmerja (predhodno vprašanje), je treba to ugotovitev, kolikor posebne določbe ne predpisujejo drugače, tudi če je ta pravica ali to razmerje med strankama sporno, napraviti v nepravdnem postopku; toda ta ugotovitev ima pravni učinek samo v tem postopku.

(²) Če zavisi odločitev o predhodnem vprašanju od ugotovitve spornih dejstev, napoti lahko sodišče na predlog ali po službeni dolžnosti stranke radi ugotovitve pravice ali pravnega razmerja na pravdo ali po okolišnih na upravni postopek.

Ocenjanje dokazov.

§ 11.

Kolikor ne odreja ta zakon drugače, je treba pri ocenjanju dokazov in posledkov celotnega postopka ustrezno uporabljati predpise § 368. grajanskega pravnega postopnika neglede na to, ali so dobljeni ti posledki ali niso neposredno pred sodnikom, ki izda odločbo.

Pravna sredstva.

§ 12.

(¹) Kolikor ni v tem zakonu odrejeno drugače, sme vložiti vsak udeleženec, ki ni zadovoljen z odločbo sodišča prve stopnje, rekurz (pritožbo) na okrožno ali apelacijsko sodišče, kakor je pač izdalo odločbo v prvi stopnji sresko ali okrožno sodišče.

(²) V rekurzu je dopustno navajati tudi nova dejstva in se sklicevati na nove dokaze.

(³) O priliki rekurza sme sodišče prve stopnje svojo izpodbijano odločbo izpremeniti ali preklicati, če se s tem ne kršijo pravice drugih oseb, ki so s to odločbo ustanovljene.

(⁴) Če sodišče prve stopnje spozna, da svojo odločbo ne more izpremeniti ali preklicati, pošlje rekurz s spisi vred sodišču druge stopnje v odločitev.

§ 13.

(¹) Rekurz se vloži pri sodišču prve stopnje v 15 dneh od dne, ko se je vročila odločba, ki se izpodbija. Prvostopno sodišče pa mora predložiti sodišču druge stopnje tudi zakesneli rekurz, če ga ni samo uvažilo [odst. (³) § 12.].

(²) Oceni sodišča druge stopnje je prepuščeno, iz važnih razlogov upoštevati rekurz, vložen po preteku roka, če se dá izpodbijana odločba brez škode za koga drugega izpremeniti.

§ 14.

(¹) Odločbe sodišča v nepravdnem postopku se smejo takoj izvršiti, kolikor zakon ne odreja drugače ali kolikor sodišče ne spozna, da je treba počakati, dokler ne izteče rekurzni rok.

(²) Če je rekurz vložen, ne sme sodišče prve stopnje svojo odločbo izvršiti, dokler ni rekurz rešen. Samó če je nevarnost, da bi se zbog takega odlaganja izvršitev izpodbijane odločbe preprečila ali znatno otežila, sme sodišče v primerih, ko je to potrebno radi zaščite oseb, ki so pod posebno zaščito zakona, odrediti po službeni dolžnosti, drugače pa na udeleženčev predlog, česar je radi zavarovanja treba.

§ 15.

(¹) Zoper odločbo sodišča druge stopnje je dopusten rekurz na kasacijsko sodišče samó, če je sodišče druge stopnje odločbo sodišča prve stopnje izpremenilo ali razveljavilo ali pa če je odločba sodišča druge stopnje, s katero je bila odločba sodišča prve stopnje potrjena, v bistveni točki očitno nasprotna zakonu ali spisom ali če se je storila ničnost.

(²) Zoper odločbe sodišča druge stopnje o stroških vobče in o pristojbinah izvedencev ali prič ni nadaljnega pravnega sredstva.

(³) Objestno vlaganje rekurzov se kaznuje po predpisih grajanskega pravnega postopnika (§ 268. grpp.).

§ 16.

Sodišče prve stopnje sme predložiti, če misli, da bi utegnila iz odločbe sodišča druge stopnje nastati nenadomestna škoda za osebo, ki je pod posebno zaščito zakona, spise po službeni dolžnosti kasacijskemu sodišču v odločitev [odstavek (¹) § 15.], če ni zoper odločbo sodišča druge stopnje zastopnik te osebe vložil rekurza v predpisanem roku.

§ 17.

(¹) Rekurzi zoper odločbe drugostopnega sodišča se vlagajo v 15 dneh pri sodišču prve stopnje, ki predloži pravočasno vložene rekurze s spisi vred kasacijskemu sodišču po sodišču druge stopnje.

(²) Zakesnele rekurze in rekurze, ki po odst. (²) § 15. niso dopustni, zavrne sodišče prve stopnje po službeni dolžnosti.

Pravna moč sodnih odločb.

§ 18.

Odločbe v nepravdnem postopku, ki se s pravnim sredstvom ne dajo več izpodbijati, imajo pravno moč nasproti udeležencem, kolikor ni tem s posebnimi zakonskimi predpisi še pridržana pot pravde.

Izvršba.

§ 19.

(¹) Zoper osebe, ki se ne pokoré sodnim nalogom in odredbam, uporabi sodišče po službeni dolžnosti, kakršne so pač okoliščine, eno ali več prisilnih sredstev, označenih v zakonu o izvršbi in zavarovanju, ali pa kako drugo okoliščinam primerno prisilno sredstvo. Če se ne doseže uspeh s temi prisilnimi sredstvi, sme postaviti sodišče, če to razmere dopuščajo, skrbnika, ki izvrši te odredbe ob stroških nemarnih oseb. Varuhe in skrbnike, ki ponovni sodni odredbi ne ustrezajo, sme sodišče razen tega tudi odstaviti.

(²) Na osnovi drugih odločb, ki so postale pravno-močne, se lahko vodi izvršba po zakonu o izvršbi in zavarovanju. Sodišče sme tudi v takem primeru po službeni dolžnosti odrediti izvršbo ali pa postaviti skrbnika, da stori izvršilne korake

(³) Zlasti mora varstveno ali skrbstveno sodišče, če postane po predpisih grajanskega zakonika varuh ali

skrbnik odgovoren za škodo, ugotoviti po službeni dolžnosti, ali so za to nastopili zakonski pogoji, določiti znesek verjetne škode, potrebo in način zavarovanja in odrediti, da se ta odločba izvrši.

(⁴) V vseh primerih, ko je odrejeno zavarovanje po službeni dolžnosti, odredi sodišče, ko prestane razlog za nadaljnje zavarovanje, po službeni dolžnosti, naj se zavarovanje ukine.

Stroški.

§ 20.

(¹) Kolikor v tem zakonu ni odrejeno drugače, trpi v nepravdnem postopku stroške stranka, v katere korist je bil postopek uveden.

(²) Če mora v smislu določbe odst. (¹) trpeti stroške več oseb, odgovarjajo té za stroške nerazdelno. Stroške sodnih dejanj pa, ki so bila opravljena v korist samo ene stranke, mora trpeti ta stranka.

(³) Če zavisi pokrenitev postopka ali oprava sodnega dejanja od predloga, sme sodišče predlagatelju naložiti, naj položi pri sodišču zadosten znesek za pokritje stroškov. Če tega ne stori, se po njegovem predlogu ne postopa.

(⁴) Sodišče naloži lahko na predlog ene stranke drugi stranki, naj povrne stroške, vštivši stroške pravnega zastopnika, ki jih je povzročila z neosnovanimi predlogi ali po hudi krivdi.

(⁵) Predpisi § 151. grajanskega pravnega postopnika veljajo tudi tukaj.

Uporaba predpisov grajanskega pravnega postopnika.

§ 21.

(¹) Kolikor nima ta zakon posebnih določb, se uporabljajo v tem postopku tudi poleg primerov, navedenih posebej v tem zakonu, ustrezno predpisi grajanskega pravnega postopnika.

(²) Sporazumi o pristojnosti sodišč nimajo pravne veljave.

(³) Odločbe (rešitve, nalogi ali odredbe) v nepravdnem postopku se izdajajo v obliki sklepa.

(⁴) Praviloma se izdajajo odločbe brez predhodne ustne razprave. Naroki praviloma niso javni, čeprav so določeni za ustno razpravo.

(⁵) Zasliševanje strank in drugih udeležencev ter opravljanje ogledov ni vezano na posebne obličnosti grajskega pravnega postopnika; zasliševanje se vrši ustno ali s pismeno izjavo. Če je treba zasliševati več oseb, se smejo zaslišati poedine osebe tudi brez prisotnosti ostalih.

(⁶) Priče in izvedenci se morajo zaslišati praviloma brez prisege. Sodišče pa jih zapriseže, če smatra to radi ugotovitve resnice za potrebno.

(⁷) Ob opravljanju sodnih dejanj ni treba, če zakon ne odreja drugače, da bi sodeloval zapisnikar, razen če se zaslišujejo stranke, priče ali druge osebe pod prisego ali če se vrši javna dražba nepremičnin. V manj važnih primerih ni treba, da bi se sestavil o zaslišbi poseben zapisnik, marveč zadošča sam zaznamek na spisu o posledku zaslišbe.

DRUGI DEL.

O zapuščinski razpravi.

PRVI ODDELEK.

Občne določbe.

Uvedba postopka.

§ 22.

Zapuščinsko razpravo uvede sodišče po službeni dolžnosti, ko zve, da je kdo umrl ali bil pravnomočno za mrtvega proglašen.

Pristojnost sodišča.

§ 23.

Za zapuščinsko razpravo je pristojno sresko sodišče, pri katerem je pokojnik ob smrti imel svojo občno krajevno podsodnost v grajanskih pravadah. Če pokojnik ob smrti ni imel občne krajevne podsodnosti v naši državi, je pristojno tisto domače sresko sodišče, pri katerem je prej imel svojo poslednjo občno krajevno podsodnost. Če pa pokojnik vobče ni imel občne krajevne podsodnosti v naši državi ali če se ta poslednja občna krajevna podsodnost ne dá ugotoviti, je pristojno tisto domače sresko sodišče, v čigar območju leži večji del nepremične imovine, če pa takšne imovine ni imel, kjer je večji del njegove premične imovine.

Zapuščine naših državljanov.

§ 24.

Pristojno sodišče uvede razpravo o vsej premični imovini našega državljana, ki jo je ta kjerkoli zapustil, in o njegovi nepremični imovini, ki leži v naši državi.

Zapuščine inozemcev.

§ 25.

O nepremičninah umrlega inozemca, ki leže v naši državi, razpravlja vselej domače sodišče po domačih zakonih, če ni z mednarodno pogodbo drugače določeno.

§ 26.

(¹) Kolikor ni z mednarodno pogodbo drugače določeno, veljajo glede premičnih stvari, ki jih je zapustil inozemec v naši državi, naslednje določbe.

(²) Če postopa država, kateri je pokojnik pripadal, po istih načelih ali če umrli inozemec ni imel v naši državi prebivališča niti stanišča, prepuste domača oblastva inozemskemu pristojnemu oblastvu razpravo o premični zapuščini in odločitev o spornih zahtevkih, ki se uveljavljajo do te zapuščine, svoje poslovanje pa omeji na zavarovanje, predpisano v §§ 110. do 112.

(³) Če je imel umrli inozemec v naši državi prebivališče ali stanišče, a ne postopa država, kateri je umrli inozemec pripadal, po istih načelih, se razpravlja o njegovih premičnih zapuščini, ki je v naši državi, v naši državi in po domačih predpisih.

(⁴) Prav tako postopa naše sodišče, če izjavi tuja država, da s to zapuščino noče razpolagati.

(⁵) Ob dvomu o tem, po katerih načelih se ravna inozemska država, se je obrniti sodišču do ministra pravde. Pojasnila ministra pravde so za sodišče obvezna.

(⁶) O premični zapuščini inozemca, čigar državljanstvo se ne dá ugotoviti, razpravlja domače sodišče po domačih predpisih.

§ 27.

Če bi moralo o zapuščini inozemca, ki je imel svoje prebivališče v naši državi, po § 26. izvesti razpravo inozemsko oblastvo, a dediči, ki so v naši državi, zaprosijo, naj jim opravi zapuščinsko razpravo naše sodišče, jo

opravi sodišče po naših zakonih, če se podrede tej razpravi tudi z oklicem (§ 109.) pozvani inozemci, ki so prijaviili svojo dedno pravico (§ 112.).

Posebne razprave o zapuščini, obremenjeni s fidejkomisarsko nadomestitvijo.

§ 28.

Če je zapustil zapustnik poleg prostodedne imovine tudi še imovino, obremenjeno s fidejkomisarsko nadomestitvijo, se morata ti imovini posebej popisati. Za vsako teh imovin se mora opraviti zapuščinska razprava posebej.

Oblast zapuščinskega sodišča.

§ 29.

(1) Sodišče, v čigar pristojnost spada zapuščinska razprava (zapuščinsko sodišče), postavi lahko v primerih § 64., 101. in 104. dedičem, volilobjemnikom in drugim udeležencem skrbnike za zapuščinsko razpravo, najsi bi te osebe sicer spadale pod drugo varstveno ali skrbstveno oblastvo. O vseh vprašanjih, ki nastanejo med zapuščinsko razpravo, odloči zapuščinsko sodišče tudi, če so dediči varovanci ali oskrbovanci, ki spadajo pod drugo sodišče ali drugo varstveno ali skrbstveno oblastvo.

(2) Če se pa pri delitvi zapuščine glede prevzema nepremičnin ali v drugih važnih točkah opusti z dogovorom med strankami naredba zakona ali zapustnika ali sklene poravnava o dvomljivih pravicah, je treba za nesvojepravne osebe odobritve pristojnega varstvenega ali skrbstvenega oblastva.

Sodelovanje sreskega sodišča, v čigar območju je zapustnik umrl.

§ 30.

Sresko sodišče, v čigar območju je kdo umrl, mora tudi tedaj, če je za zapuščinsko razpravo pristojno kako

drugo sodišče (§§ 23. in 26.), napraviti zapis smrtovnice, odrediti zapečatenje zapuščine in razglasitev izjave poslednje volje, in opraviti vsa potrebna dejanja, ki jih določa zakon radi zavarovanja zapuščine.

Sodelovanje javnih notarjev.

§ 31.

(¹) Kjer je javni notar, mu poveri sodišče izvedbo zapuščinske razprave po predpisih §§ 221. in 222., odst. (¹), zakona o javnih notarjih. V takem primeru opravi javni notar vsa sodna dejanja v zapuščinskem postopku v mejah predpisov § 221. zakona o javnih notarjih.

(²) Dediči smejo sami izvesti zapuščinsko razpravo, če je med njimi vsaj en diplomiran pravnik in če zahtevajo to vsi sporazumno pri sodišču v 15 dneh, ko jih obvestita sodišče ali javni notar o zapustnikovi smrti. V takem primeru odredi sodišče javnemu notarju, ki mu je bila izvedba zapuščinske razprave poverjena, naj zapuščinske spise vrne. Če pa ne predlože dediči v mesecu dni sodišču spisov o izvedeni zapuščinski razpravi in po zakonu predpisanega pregleda (izkaza) o delitvi zapuščine ali če predloženi spisi o izvedeni razpravi in pregled ne ustrezajo zakonskim predpisom, poveri sodišče izvedbo zapuščinske razprave vnovič javnemu notarju. Sodišče sme iz važnih razlogov rok za predložitev spisov o izvedeni zapuščinski razpravi in pregleda podaljšati, če je to neobhodno potrebno. Zoper odločbe sodišča, izdane po predpisih tega odstavka, ni pravnega sredstva.

(³) Če je na sedežu sreskega sodišča več javnih notarjev, opravlja dejanja ob izvajanju zapuščinskega postopka tisti javni notar, v čigar okolišju je pokojnik imel svoje prebivališče [odst. (⁴) § 221. zakona o javnih notarjih]. Če je imel zapustnik na sedežu sreskega sodišča več prebivališč, opravi dejanja ob izvajanju za-

puščinskega postopka tisti javni notar, v čigar okolišu je pretežni del zapustnikove imovine.

DRUGI ODDELEK.

O smrtovnici (zapisnik obvestila o smrti).

Prijava smrtnih primerov. Določbe o zapisu smrtovnice.

§ 32.

(¹) Voditelji mrtvaških knjig morajo prijaviti sreskemu sodišču vsak primer smrti, ki se zgodi v njihovem okolišu, najkasneje v 10 dneh.

(²) Brž ko zve sodišče o smrtnem primeru, odredi javnemu notarju ali občinskemu oblastvu, naj opravi zapis smrtovnice (zapisnik obvestila o smrti pokojnika), če mu ni bila smrtovnica že prej izročena.

(³) Zavoljo primernosti sme sodišče v poedinih primerih opraviti zapis smrtovnice samo ali po svojem odposlancu.

§ 33.

Glede smrtnih primerov, ki se zgodijo na sedežu sreskega sodišča, opravi zapis smrtovnice javni notar, če je tak na sedežu [odst. (³) § 31.].

§ 34.

Minister pravde se pooblašča, da odredi, ali naj se in kje naj se postavijo posebni sodni poverjeniki za zapis smrtovnic, da predpiše pravilnik o njihovih pravicah in dolžnostih ter o nagradah in stroških. Izvod pravilnika se izroči poverjeniku ob zaobljubi.

Kako se zapisujejo smrtovnice.

§ 35.

(¹) Zapisovalec smrtovnice mora kar najhitreje ovedeti in preizkusiti vse okoliščine, ki so važne za za-

puščinsko razpravo in za odredbe varstvenega ali skrbstvenega oblastva; če bi bilo nevarno odlagati, mora to takoj napraviti, zlasti pa, če ni nikogar, ki bi skrbel za zapuščino, ali če se je bati, da se zapuščena imovina ne raznese.

(²) V ta namen mora pribaviti vse potrebne podatke in pojasnila od zapustnikove rodbine, domačinov in drugih oseb, ki so jim razmere znane, po potrebi pa tudi iti v zapustnikovo stanovanje ali obratovalnico.

(³) Če treba, mora zapuščeno imovino zapečatiti (§§ 39. in 40.). Če ni tega storil po sodnem nalogu, odloči sodišče dokončno o zapečatenju.

§ 36.

(¹) V smrtovnici je treba navesti:

1. rodbinsko in rojstno ime (pri omoženih ženskah tudi njih dekliško rodbinsko ime), poklic, veroizpoved in starost pokojnika;

2. dan, mesec, leto, po možnosti tudi uro smrti in kraj, kjer je umrl, kraj in stanovanje, kjer je redno prebival, državljanstvo in vse drugo, kar bi utegnilo biti odločilno za pristojnost zapuščinskega sodišča;

3. ime, bivališče in naslov ostalega zakonca; če ne živi več, kdaj in kje je umrl;

4. ime, starost, poklic, bivališče in naslov polnoletnih in nedoletnih pokojnikovih otrok z označbo njih rojstnega dneva, in tudi to, ali se kakšen otrok še pričakuje; glede nesvojepravnih otrok, ali že imajo varuha, a če ga nimajo, kdo se predlaga za varuha;

5. ime, starost, poklic, bivališče in naslov tistih najbližnjih sorodnikov, ki bi utegnili biti po zakonu poklicani k dedovanju ali k varuštvu nad pokojnikovimi otroki; prav tako tudi starost, poklic in naslov dedičev po naredbi poslednje volje.

Nadalje je treba po možnosti navesti:

6. ali je v zapuščini razen premičnih stvari tudi še kaj nepremičnin ali knjižnih pravic in katere so to; ali

je nemara kaj znatnejših bremen, ki morda presegajo vrednost aktivne imovine; koliko znašajo bolezenski in pogrebni stroški in drugi dolgovi, ki jih je treba prvenstveno poravnati, kdo jih je poravnal in ali zahteva, naj se mu zapuščina prepusti namesto plačila; če so v zapuščini samo premične stvari, je po možnosti treba ugotoviti po kratki poti njihovo približno vrednost na dan smrti, in sicer stvari večje vrednosti vsako zase, ostale stvari pa po skupinah;

7. ali je zapustil pokojnik izjavo poslednje volje, dedno pogodbo, pogodbo o daritvi za primer smrti ali ženitno pogodbo in kje so listine o tem; če je pokojnik zapustil ustno izjavo poslednje volje: rodbinsko in rojstno ime, bivališče in naslov prič te poslednje izjave;

8. ali je in komu je bil pokojnik varuh ali skrbnik in katero sodišče ga je za to postavilo;

9. ali je upravljal pokojnik denar javnega urada, pobožne ustanove (zadužbine) ali podobne javne ustanove in ali je dobival iz kakšne javne blagajne plačo, pokojnino ali druge prejemke;

10. ali so v zapuščini predmeti, omenjeni v § 45., odst. (1).

(2) Če je zapuščena premična imovina tako neznatna, da o njej ni treba razpravljati, je to navesti v smrtovnici zlasti, kadar je njen večji del potreben za poravnavo bolezenskih in pogrebnih stroškov za pokojnika.

§ 37.

(1) Če treba, odpre in pregleda zapisovalec smrtovnice pokojnikove blagajne, omare, zaboje in druga shranila, da bi našel izjavo poslednje volje ali druge spise, ki so važni za zapuščinsko razpravo. Pri tem naj ravna z največjo obzirnostjo, vendar pa uporabi tudi sam, brez predhodne dovolitve sodišča, zadostna prisilna sredstva, če bi mu delal kdo pri poslovanju ovire in bi bilo nevarno odlašati.

(²) Če v takem primeru niso navzočne odrasle osebe, ki spadajo k pokojnikovi rodbini ali ki naj prevzamejo zapuščino v oskrbovanje, je treba pozvati za priči dve polnoletni, zaupanja vredni osebi.

§ 38.

Izjava poslednje volje ali druga naredba za primer smrti se mora predložiti obenem s smrtovnico sreskemu sodišču. Če je pa po okoliščinah potrebno, da se kar najhitreje zve, kdo je dedič, sme tudi zapisovalec smrtovnice, če je sodnik ali javni notar, tako listino že ob zapisu smrtovnice predpisno razglasiti (§§ 49. do 51.).

Zapečatenje zapuščine.

§ 39.

(¹) Če so tisti, za katere se ve ali lahko vzame, da so dediči (§ 96.), sposobni svojo imovino sami upravljati, zapuščine praviloma ni zapečatiti, marveč je dati imovino njim ali njihovim pooblaščenecem, če pa je pokojnik koga za to določil, le-temu v hrambo.

(²) Če pa dediči niso sposobni, da bi upravljali imovino, ali niso znani ali so odsotni, in tudi če kaže, da bodo dolgovi presejali vrednost imovine, ali če nalagajo druge okoliščine posebno opreznost, je zapuščino takoj zapečatiti.

§ 40.

Da se naj zapuščina zapečati, odredi sodišče (§ 30.) tudi, kadar dovoli po določbah grajanskega zakonika na predlog nujnega dediča, volilojemnika ali pokojnikovega upnika ločitev njegove imovine od imovine dedičeve.

§ 41.

(¹) Če je treba zapuščino zapečatiti, popiše zapisovalec smrtovnice natančno gotovi denar, vrednostne

papirje, vložne knjižice, dragotine in važne listine in jih izroči sodišču, druge spise in stvari večje vrednosti, kolikor je to mogoče in potrebno, pa zapre v kakšno sobo, in sicer v blagajno, omaro, zaboj, skrinjo ali drugo shranilo, in zapečati shranilo kakor tudi sobo tako, da se brez poškodbe pečata in brez uporabe vidne sile ne more nič odnesti.

(²) Zapisovalec smrtovnice poveri hkratu kakemu domačinu ali drugi zanesljivi in pripravnici osebi, naj do nadaljnje sodne odredbe na zapuščino pazi in gospodinjstvo dalje vodi. Temu dá iz zapuščinskega denarja potrebno vsoto za poravnavo hišnih potrebščin, pogrebni in drugih stroškov, in mu izroči tiste premične stvari, ki jih po njih kakovosti ni moči zakleniti, ki bi se lahko pokvarile ali ki so za gospodarstvo ali nadaljnje obravnavanje potrebne ali pri katerih se po njihovem svojstvu ni bati, da se pri njem pogubé.

§ 42.

Če je varuh ali skrbnik nesvojepravnega dediča znan ali je gotovo, kdo se postavi za varuha ali skrbnika, se sme po okolnostih vsa preostala imovina, katere ni treba izročiti sodišču, njemu izročiti v varstvo.

§ 43.

(¹) Zapisovalec smrtovnice mora vse premične stvari, ki so nezapečatene prepuščene v oskrbovanje ali hrambo, po možnosti popisati.

(²) Spisek o denarju in drugih premičnih stvareh, katere je treba izročiti sodišču [odst. (¹) § 41.], se sestavi v dveh izvodih; en izvod se priloži smrtovnici, drugi pa izroči dedičem ali tistemu, komur je poverjena skrb za imovino.

§ 44.

Če so izmed poklicanih dedičev samo nekateri odsotni ali nesposobni upravljati svojo imovino, ali če

nastopijo te okolnosti samo pri poedinih nujnih dedičih ali volilobjemnikih, pridrži sodišče samó za zavarovanje njihovih zahtevkov sorazmeren del zapuščine. Tudi ta pridržba se lahko opusti, če je v zapuščini kaj nepremičnin, ki zadoščajo za pokritje teh zahtevkov.

Posebne odredbe ob zapisu smrtovnice.

§ 45.

(¹) Če se ve ali lahko domneva, da je imel pokojnik kot javni uslužbenec pri sebi denar, ki ga je službeno upravljal, ali službene spise ali ključe kake javne blagajne, ali če umre duhovnik, ki je vodil matične knjige ali upravljal cerkveno imovino, je treba o smrti takoj obvestiti oblastvo, pri katerem je pokojnik služboval, ali pa njegovo nadzorstveno oblastvo, ki je upravičeno odrediti svojega odposlanca, da prevzame službeno imovino. Če odposlanec omenjenega oblastva ne pride, odredi sodni poverjenik ali odposlanec, česar je treba, da se službena imovina zavaruje.

(²) Prav tako je ravnati, če je bil pokojnik vojaška oseba, ki je imel pri sebi vojaške spise, načrte ali druge službene predmete.

(³) Če je bil pokojnik javni notar, se je ravnati po predpisih zakona o javnih notarjih (§ 131.).

(⁴) Če se najdejo v zapuščini predmeti, ki jih mora sodišče po veljavnih predpisih izročiti drugemu oblastvu ali kaki javni ustanovi, jih zapisovalec smrtovnice takoj ob zapisu smrtovnice prevzame in izroči sodišču.

Predaja smrtovnice sodišču.

§ 46.

(¹) Smrtovnica s poročilom o odrejenih ukrepih, o zapečatenju in razglasitvi izjave poslednje volje se nemudoma izroči sodišču.

(²) Smrtovnico podpišejo zapisovalec, priče in tisti, ki so kaj denarja ali druge imovine prevzeli v hrambo

ali za porabo in v oskrbovanje, kakor tudi tisti, ki so oddali obvezne izjave ali podali predloge.

(³) Spisek stvari, izročeni sodišču [odst. (²) § 43.], morajo podpisati zapisovalec smrtovnice in priče.

(⁴) Posebno poročilo se predloži obenem s smrtovnico samó, če je treba poročati o takšnih odredbah, ki jih ni bilo moči sprejeti v smrtovnico.

§ 47.

Smrtovnica se mora zapisati tudi, če pokojnik ni zapustil nikakšne imovine.

Zapis smrtovnice in voditev zapuščinske razprave za osebami, umrlimi v javnih bolnicah ali v podobnih javnih napravah.

§ 48.

Minister pravde sme izdati sporazumno z ministrom za socialno politiko in narodno zdravje z uredbo posebne predpise o zapisu smrtovnice za osebe, ki so umrle v javnih bolnicah, v javnih blaznicah, javnih hiralnicah in v podobnih javnih domovih, kakor tudi o odredbah glede stvari, ki so v takšnih javnih napravah za njimi ostale.

TRETJI ODDELEK.

Razglasitev izjav poslednje volje.

Razglasitev pismenih izjav poslednje volje.

§ 49.

(¹) Pismeno oporoko ali kodicil, najsi tudi ne ustrežata vsem zakonskim zahtevam, je treba odpreti in razglasiti, brž ko je nedvomno ugotovljeno, da je zapustnik umrl. V ta namen ju je izročiti starešini pristojnega sodišča (§ 30.).

(²) Če izjava poslednje volje ni bila razglašena že ob zapisu smrtovnice po § 38., jo razglasi sresko sodišče tako, da to listino, ne da bi se poškodoval pečat, vpričo dveh prič odpre in prečita ter o tem spiše zapisnik.

(³) Če je zapustil pokojnik več izjav poslednje volje, se razglase vse, torej tudi tiste, o katerih se misli, da so razveljavljene ali izpremenjene.

(⁴) K razglasitvi izjav poslednje volje udeležencev ni treba pozivati, smejo pa temu dejanju prisostvovati.

§ 50.

(¹) V zapisniku o razglasitvi izjave poslednje volje je treba navesti:

1. koliko izjav poslednje volje se je našlo, s katerega dne so in kje so jih našli;

2. kdo jih je izročil sodišču ali zapisovalcu smrtovnice;

3. katere priče so bile prisotne, ko so jih odprli in razglasili;

4. ali so bile te listine izročene odprte ali zaprte in s kakšnim pečatom so bile zapečatenene.

(²) Če se je ob odpiranju listin opazilo, da je pečat poškodovan ali da je v listini sami kaj izbrisano, prečrtano ali popravljeno ali če se najde kaj drugega sumljivega, je treba v zapisniku tudi to navesti.

(³) Ta zapisnik podpišejo sodnik in priči.

§ 51.

(¹) Na razglašeni izjavi poslednje volje potrdi sodišče, da je bila razglašena, označi dan razglasitve in zapiše nanjo tudi število in datum ostalih oporok in kodcilov, ki so jih našli; to potrdilo podpiše sodnik, ki je poslednjo voljo razglasil.

(²) Če se najde izjava poslednje volje pozneje, se je ravnati potem, ko se razglasi, po določbah §§ 62., 63., 66. in 67., št. 1. in 2.

Razglasitev ustnih izjav poslednje volje.

§ 52.

(1) Če sodišče zve, da je zapustnik ustno izjavil svojo poslednjo voljo in da obstoji o tem redno napravljen, po vseh pričah svojeročno podpisan zapis, je ravnati s takšnim zapisom kakor s pismeno oporoko.

(2) Če takega zapisa ni, pozove sodišče po službeni dolžnosti vse priče in zasliši vsako zase, najprvo brez prisege, o njenem imenu, poklicu, starosti, o vsebini izjavljene volje in o okolnostih, od katerih zavisi veljavnost te izjave, kakor tudi o času in kraju izrečene izjave, zapiše vse to v zapisnik in razglasi ta zapisnik.

§ 53.

(1) Če zahteva kaka stranka v smislu predpisov grajskega zakonika, naj se zaslišijo priče ustne izjave poslednje volje pod prisego, pozove sodišče to stranko, priče, in če ni nevarno odlagati, tudi ostale osebe, ki so se že oglasile za dediča, k naroku, pri katerem zapriseže priče po predpisih grajskega pravnega postopnika, vsako zase ob odsotnosti ostalih prič, zasliši zapisniško o splošnih vprašanjih, nato pa o tem, kako je bila izjavljena poslednja volja, in o okolnostih, omenjenih v § 52. Če je potrebno, se priči ob tej priliki lahko prečita zapis, ki je bil morda napravljen o izjavi poslednje volje.

(2) Stranke smejo predlagati pred narokom ali pa pri naroku samem vprašanja, ki jih sodnik ob zaslišbi prič upošteva, če jih smatra za umestne.

(3) Radi zaslišbe prič, ki bivajo v drugem srezu, se obrne sodišče lahko do sreskega sodišča, v čigar območju priča biva.

(4) Če se ne zahteva, naj se priče zaprisežejo, a se iz njihovih izpovedb lahko razbere, da so udeležene osebe, za katerih pravice mora sodišče po službeni dolžnosti skrbeti, postopa sodišče tako, kakor da je bilo zahtevano, naj se priče zaprisežejo.

§ 54.

S prisego potrjena ustna izjava poslednje volje ima dokazno moč ne samo za tiste, ki so zahtevali, naj se priče zaprisežejo, in za tiste, ki so tej zaslišbi prisostvovali, marveč tudi za vse druge osebe, ki so udeležene pri zapuščini. Vsak udeleženec pa lahko izpodbija s pravdo veljavnost izjave poslednje volje.

Hranitev listin o izjavah poslednje volje.

§ 55.

(¹) Izvirne listine o izjavah poslednje volje, kamor spadajo tudi zapisniki, omenjeni v §§ 52. in 53., se morajo hraniti pri sodišču ločeno od drugih spisov. Na zahtevo da sodišče udeležencem izvirnik na vpogled in jim izda njegov overovljen prepis.

(²) Overovljeni prepis vsake take listine se priloži zapuščinskim spisom.

Dedne pogodbe.

§ 56.

Določbe §§ 49. do 51. in 55. veljajo tudi za dedne pogodbe; te se razglase, brž ko eden pogodnikov umre.

Razglasitev in hranitev izjav poslednje volje, napravljenih pred javnim notarjem.

§ 57.

Kako je postopati pri razglasitvi izjave poslednje volje, o kateri je napravil listino javni notar ali ki mu je bila izročena, in kako je hraniti izvirnik takšne izjave, določa § 128. zakona o javnih notarjih.

ČETRTE ODDELEK.

Odredbe sodišča o smrtovnici in izjavi poslednje volje.**Občne določbe.**

§ 58.

(¹) Ko prejme sresko sodišče smrtovnico, odredi, naj se dopolni, če je to potrebno.

(²) Če sodišče samo ni pristojno za zapuščinsko razpravo, pošlje vse spise pristojnemu sodišču (§ 23.) ali inozemskemu oblastvu (§ 26.); če pa je samo pristojno za razpravo, se ravna dalje po nastopnih določbah tega zakona; predvsem pa poskrbi za zavarovanje in oskrbovanje zapuščine, če se to ni že prej zgodilo.

Če ni imovine ali če je samo neznatna imovina.

§ 59.

(¹) Če se pokaže iz smrtovnice, da pokojnik ni zapustil imovine, odloči zapuščinsko sodišče, da zbog tega ne bo zapuščinske razprave.

(²) Če v zapuščini ni nepremičnin in ne presega prometna vrednost zapuščine brez odbitka dolgov 10.000 dinarjev, razglasi sodišče izjavo poslednje volje, če taka obstoji; obenem pa izda odločbo, da ne bo zapuščinske razprave, razen če bi to zahteval kdo, ki je poklican k dedovanju, ali kateri nujni dedič. O tem obvesti sodišče udeležence. Če se uvede na tak predlog zapuščinska razprava, odloči sodišče po pravičnosti, ali naj trpe stroške te razprave vsi ali pa samo nekateri izmed udeležencev. Če sodišče o cenitvi v smrtovnici podvomi, odredi lahko novo cenitev po izvedencih.

(³) Če se zapuščinska razprava ne uvede, sodišče tiste, ki so po smrtovnici ali po izjavi poslednje volje, napravljene v veljavni obliki, poklicani k dedovanju, na predlog lahko pooblasti, da smejo imeti premične zapuščinske stvari v posesti in uveljavljati pravice, ki spa-

dajo k zapuščini, zlasti terjatve, zahtevke iz vložnih knjižic, zavarovalnine in podobno, ter izdajati o prejetih izplačilih priznanice in izbrisne izjave. Če je tako pooblaščen oseba pozneje primorana, prepustiti zapuščino celoma ali deloma tistemu, ki dokaže svojo močnejšo dedno pravico, ni tretji pošten posestnik odgovoren za stvari iz zapuščine, ki jih je med tem od take pooblaščen osebe pridobil.

(⁴) Če se udeležujejo zapuščine kot dediči ali kot nujni dediči varovanci ali oskrbovanci, se uporabljajo določbe odst. (²) in (³) samo, če to pristojno varstveno ali skrbstveno oblastvo odobri.

Če dolgovi presegajo aktivno imovino.

§ 60.

(¹) Če je zapuščina neznatna [odst. (²) § 59.] in se mora po okolnostih domnevati, da bo moči iz nje poravnati samo najnujnejše zapuščinske dolgove, zasliši sodišče stranke in upnike o tem. iz česa zapuščina sestoji in koliko je vredna, nadalje o znesku bolezenskih in pogrebniških stroškov in o drugih terjativah, ki jih je prvenstveno izplačati skladno s predpisi stečajnega zakona. Če je s temi dolgovi zapuščina povzeta in če dediči na to pristanejo, prepusti sodišče imovino upnikom namesto plačila.

(²) V odloku, s katerim se zapuščinska razprava na ta način dokončuje, je treba natančno navesti poedine terjatve, za katerih poravnavo se prepušča imovina namesto plačila.

(³) Zaslišba udeležencev se lahko opusti, če so potrebni podatki in predlogi že v smrtovnici.

(⁴) Po določbah prednjih odstavkov se lahko ravna tudi, če je po določbah § 59., odst. (²), izvesti zapuščinsko razpravo samó na predlog.

§ 61.

Stečajni zakon predpisuje, kdaj je treba zaradi pre-zadolženosti zapuščine uvesti stečaj.

Obvestitev dedičev.

§ 62.

(¹) Če ni postopati, kakor je rečeno v §§ 59. do 61., obvesti sodišče na način, predpisan v §§ 90 in 91., tiste, o katerih je vzeti, da so dediči, da je nastopil primer dedovanja, in jih pozove, naj podajo radi razprave o dediščini svojo dedno izjavo.

(²) Vzeti je, da so dediči tisti, ki so ali po dedni pogodbi ali po izjavi poslednje volje ali po zakonu poklicani k dedovanju.

§ 63.

Če so dediči svojepravni, pozove sodišče nje same, naj podajo dedno izjavo; če niso svojepravni, pozove sodišče njihovega zakonitega zastopnika. Če ni postavljen varuh ali skrbnik, poskrbi zapuščinsko sodišče, da se postavi. Če varovanec ali oskrbovanec ne spada pod varstveno ali skrbstveno oblast tistega sodišča, ki vodi zapuščinsko razpravo, obvesti zapuščinsko sodišče pristojno varstveno ali skrbstveno oblastvo o dedovanju in o vsebini izjave poslednje volje, če ta obstoji, da to oblastvo odredi, česar je treba, da se poda dedna izjava.

§ 64.

(¹) Radi zastopanja pri zapuščinski razpravi postavi sodišče po službeni dolžnosti skrbnika:

1. nesvojepravnim dedičem, če jih ne morejo zastopati njihovi zakoniti zastopniki zbog opreke njih koristi s koristjo varovancev ali oskrbovancev ali zbog opreke koristi njihovih varovancev ali oskrbovancev med seboj;

2. spočtetemu, a še ne rojenemu otroku, ki je poklican k dedovanju, ter še ne rojenemu potomstvu, ki je poklicano k dedovanju s fidejkomisarsko nadomestitvijo;

3. odsotnim, o katerih je vzeti, da so poklicani k dedovanju, če je njih bivališče neznano ali tako odležno, da ne morejo pravočasno uveljavljati svoje pravice;

4. pobožnim ustanovam (zadužbinam), zavodom in javnim napravam, dokler jim ni postavljen zastopnik.

(²) Razen tega postavi zapuščinsko sodišče skrbnika za oskrbovanje zapuščine, če dediči niso znani ali če nočejo uporabiti svojo dedno pravico, dasi so obveščeni (§§ 101. in 102.).

§ 65.

(¹) Razen v primerih, navedenih v tem ali kakem drugem zakonu, se skrbniki ne smejo postavljati.

(²) Dolžnost skrbnika, postavljenega neznanemu ali odsotnemu dediču, prestane, brž ko se zve zanj in se sam ali po pooblaščenцу javi sodišču.

§ 66.

Če je postavil pokojnik izvrševalca poslednje volje, mu sodišče to sporoči. Poveri se mu lahko tudi skrbništvo v primerih §§ 64. in 65., če je sposoben za to in voljan, to sprejeti. Za to izjavo mu odredi sodišče zadosten rok.

Obvestitev drugih oseb in oblastev.

§ 67.

Poleg dedičev se tudi še obveste:

1. varuhi in skrbniki nedoletnikov in oskrbovancev, ki so jim zapuščena volila; če ti še nimajo zakonitega zastopnika, poskrbi zapuščinsko sodišče, da se postavi;

2. državno pravobranilstvo, odnosno pristojno upravno oblastvo, če je zapuščera dediščina ali volilo državi,

samoupravnemu telesu, javnemu zavodu, šoli, cerkvi, revežem ali pobožnim ustanovam (zadužbinam);

3. neposredni starešina, če je umrl javni uslužbenec, ki je upravljal ali o katerem se misli, da je upravljal službeni denar, če ni že obveščen (§ 47.); glede drugih javnih uslužbencev je tako obvestilo potrebno samo, če ni oblastva, nadrejenega umrlemu uslužbencu, v kraju, kjer je umrl;

4. pristojno oblastvo, če je umrl prodajalec monopolnih predmetov ali srečk državne loterije;

5. pristojno računsko oblastvo, če je umrl aktiven ali upokojen civilni ali vojaški državni uslužbenec, uslužbenec samoupravnega telesa, invalid ali kdo drugi, ki je prejemal iz javne blagajne ali iz ustanov ali skladov za reveže, ki so pod javnim nadzorstvom, plačo, pokojnino, invalidnino, oskrbnino ali podobno;

6. odvetniška, odnosno notarska zbornica, če je umrl odvetnik ali javni notar, če ni že obveščena (§ 47.);

7. davčno oblastvo, ki odmerja dedinske pristojbine po predpisih, ki o tem veljajo.

Odredbe glede popisa zapuščine.

§ 68.

Če je razvideti že iz smrtovnice, da je potreben popis zapuščine (inventar) ali da je treba pozvati dediče z oklicem (§§ 69., 101. in 104.), odredi sodišče že ob rešitvi smrtovnice, česar je treba.

PETI ODDELEK.

Popis zapuščine in potrditev stanja zapuščine s podpisom namesto prisege.

Primeri popisa zapuščine.

§ 69.

(¹) Popis zapuščine je potreben, če se poda pogojna dedna izjava [odst. (¹) § 94.] ali če zahteva popis zapu-

ščine oseba, ki je po grajanskem zakoniku upravičena, to zahtevati, ali če se zahteva ločitev zapuščine od dedičeve imovine (§ 40.).

(²) Sodišče odredi po služberu dolžnosti popis zapuščine:

1. če se ne ve za dediča ali za njegovo bivališče, če dedič ni svojepraven ali če mu je radi zapuščinske razprave postavljen skrbnik ali če nastopijo take okoliščine tudi le pri enem izmed več dedičev;

2. če pripade dediščina ali dedni delež državi, samoupravnemu telesu, javnemu zavodu, šoli, cerkvi, revežem ali pobožni ustanovi (zadužbini);

3. če je zapustnik odredil, da mora zapustiti dedič dediščino ali del dediščine komu drugemu.

Odreditev sodnih odposlancev radi oprave popisa.

§ 70.

(¹) Radi popisa odredi sodišče, naj odide njegov odposlanec, v posebno važnih primerih pa dva odposlanca, ali javni notar na mesto samo; pri imovini manjše vrednosti sme poveriti sodišče ta posel tudi zapisovalcu smrtovnice.

(²) Če leži imovina zunaj območja zapuščinskega sodišča, se obrne to sodišče do pristojnega sreskega sodišča, da to odredi popis imovine po svojem odposlancu ali javnem notarju, pri imovini manjše vrednosti pa po občinskem oblastvu.

Poziv strank in izvedencev.

§ 71.

K popisu zapuščine pozove odposlanec potrebne izvedence. Razen tega pozove odposlanec po službeni dolžnosti k popisu znane dediče, nujne dediče, odnosno njihove zastopnike, pri fidejkomisarski nadomestitvi pa poznejše naslednike in skrbnika še ne rojenega potomstva, in si-

cer vse te, če so v kraju, kjer se vrši popis, ali pa v taki bližini, da se lahko pozovejo, ne da bi se popis odlagal; dalje pozove tudi zapuščinskega skrbnika in izvrševalca poslednje volje ter upnike, katerim se je dovolila ločitev imovine. Če pozvani ob določenem času ne pridejo, se opravi popis imovine lahko tudi brez njih.

Oprava popisa pri zapisu smrtovnice.

§ 72.

Pri manj važnih zapuščinah se opravi popis imovine že ob zapisu smrtovnice, toda samó, če se mora opraviti popis po službeni dolžnosti ali pa če je kak dedič to zahteval.

Vsebina popisa.

§ 73.

(¹) Popis imovine mora obsegati natančen in popoln spisek vse premične in nepremične imovine, ki jo je imel pokojnik ob času svoje smrti v posesti; razen tega je treba označiti vrednost, ki jo je ta imovina tedaj imela.

(²) Poedine imovinske sestavine se razvrste po skupinah in se sešteje njihova vrednost, na koncu popisa pa se navedejo seštevki poedirih skupin in se zračuni celotni znesek vseh teh seštevkov.

(³) V popisu imovine je treba označiti dan, odnosno dni, ko se je popis opravil, in kdo je temu popisu pristvoval.

Dolžnost sodnega odposlanca pri popisu.

§ 74.

(¹) Odposlanec se mora o stanju imovine popolnoma poučiti in mora gledati, da dožene in popiše vso imovino. Poišče in preizkusi listine in druge spise, ki jih

najde v zapuščini, pouči se sam o nepremični in pre-
mični imovini, zasliši dediče, sorodnike in domačine,
pregleda javne knjige in sodne spise, pouči se pa tudi na
drug pripraven način o pravem stanju imovine in dol-
gov. Odposlanec mora kar najhitreje sodišču popis imo-
vine predložiti; nima pa pravice, z zapuščino razpolagati,
niti iz té kakorkoli sebi ali komu drugemu kaj pridobiti.
Uporabljajo se ustrezno določbe § 37.

(²) Denarni zavodi morajo podati sodišču na zahtevo
popis zapustnikove imovine, ki je pri njih.

Vrednostni papirji.

§ 75.

(¹) Vrednostni papirji, ki spadajo k zapuščini, se
popišejo po vrsti, vrednosti in obrestni meri, papirji,
ki se žrebajo, pa tudi po številki in seriji, če pa se pa-
pirji zaznamujejo na borzi, tudi po tečaju, ki se je zazna-
moval na dan smrti.

(²) Do dne smrti zaostale obresti, odnosno pri del-
nicah deleži pri dobičku se morajo navesti posebej, če
niso po običajih prometa z vrednostnimi papirji obse-
ženi v tečajni vrednosti.

Druge zapuščinske terjatve.

§ 76.

(¹) Pri drugih terjativah, ki jih je pokojnik imel, je
ravesti dolžnikovo ime, po možnosti pa tudi njegovo
bivališče, dan izdaje zadolžnice in drugih listin, ki se
nanašajo na te terjatve, znesek glavnice, obrestno mero,
obresti, ki so dospele do dne smrti, pa niso plačane, ter
način, kako so te terjatve zavarovane.

(²) Če kdo izjavi, da kaka terjatev ne obstoji ali da
je neizterljiva, je treba to v popisu pripomniti.

(³) Če za kako terjatev ni listine, je navesti v popisu imovine, na kaj se navedbe o tej terjatvi opirajo.

(⁴) Listine, račune in spise, ki bi za udeležence utegnili biti važni, a se ne nanašajo na poedine postavke popisa terjatev, je treba na koncu popisa ob kratkem označiti.

Premične telesne stvari.

§ 77.

(1) Premične telesne stvari se popišejo po vrsti, številu, meri in teži ali pa posamezno. Njih vrednost se določi s cenitvijo.

(2) Večje zaloge ali zbirke stvari iste vrste se navedejo v popisu imovine skupno, popišejo se pa v posebnih spiskih, ki se prilože popisu zapuščine.

Nepremičnine.

§ 78.

(1) Če je treba določiti vrednost nepremičnine radi odmere dedinske takse in drugih pristojbin, se opravi ta določitev po predpisih, po katerih se odmerjajo javne davščine od teh nepremičnin. Tako določena vrednost se vpiše v popis zapuščine.

(2) Kolikor gre za pravice strank, je treba opraviti sodno cenitev samó, če jo zahteva kateri izmed dedičev ali če jo izrečno odredi sodišče radi izračuna nujnega deleža ali iz drugega posebnega razloga. Drugače se postavi v popis vrednost, ki se je vzela ob poslednji cenitvi, ali vrednost, označena v pogodbi, sklenjeni ob poslednji premembi lastnika, če se odtlej ta vrednost ni znatno izpremenila, ali pa po davčni osnovi.

(3) Listine, ki dokazujejo vrednost nepremičnine, se prilože popisu imovine v izvorniku ali v overovljenem prepisu ali se pa vsaj natančno navedejo.

Poziv izvedencev radi cenitve.

§ 79.

(¹) Če se cenijo nepremičnine, večje zbirke knjig, umetniški predmeti in redkosti ali premične stvari posebne vrednosti, se pritegneta po dva zaprisežena izvedenca.

(²) Druge premične stvari ceni lahko tudi en sam zaprisežer izvedenec; če pa zahteva kak udeleženec, naj se pozove še drug izvedenec, je to dovoliti; toda stroške tega drugega izvedenca trpi, kdor ga zahteva.

(³) Zapriseženi izvedenci morajo natančno in vestno določiti prometno vrednost, ki so jo imele stvari, ki so se cenile, ob zapustnikovi smrti.

Tuje stvari.

§ 80.

(¹) V popis je vpisati tudi stvari, o katerih se trdi, da so tuje, če so bile najdene v zapustnikovi posesti. Toda če je lastninska pravica drugega nedvomna, se vrednost takih stvari v popisu ne označi in se te stvari pri izračunu vrednosti imovine ne upoštevajo. Vselej pa je treba vpisati v popis, kdo in iz katerega naslova se je za to stvar oglasil.

(²) V popis je treba sprejeti tudi stvari, ki so zapustnikova last, a so pri kom drugem; obenem pa je treba navesti razlog, zakaj so pri kom drugem.

Dolgovi.

§ 81.

(¹) V popis imovine je treba vnesti, kolikor se dá to določiti brez obširnih poizvedb, tudi pokojnikove dolgove, nadalje zaostale obresti, replaçane davke in tudi zaostala občasna plačila, vse to izračunjeno do dne

zapustnikove smrti. Pri tem je označiti, na kaj se opirajo navedbe o teh dolgovih.

(²) Dolgovi se ugotove v popisu zapuščine kar moči popolno zlasti tedaj, če se opravlja ta popis že ob zapisu smrtovnice (§ 72.), da se tako sodišču omogoči, da konča zapuščinsko razpravo brez nadaljnjih poizvedb.

(³) Na koncu popisa se odbije od skupne vrednosti imovine skupna vsota dolgov in se tako izračuni čista zapuščina.

Popis imovine trgovinskih in drugih obratov.

§ 82.

(¹) Če je vodil pokojnik trgovinske ali poslovne knjige o svojem trgovinskem, obrtnem, industrijskem ali kmetijskem podjetju, je treba v popisu imovine navesti, kakšne so te knjige; knjige je treba skleniti z dnem pokojnikove smrti, v popis imovine pa sprejeti stanje tega podjetja, kakor se ugotovi po knjigah. Po potrebi se smeta pozvati eden ali dva zaprisežena izvedenca, da se to ugotovi.

(²) Če je pokojnik bil družbenik v trgovinskem ali kakem drugem podjetju, je treba na isti način ugotoviti stanje njegovega deleža na dan smrti in to vpisati v popis imovine.

Popis duhovskih nadarbin.

§ 83.

(¹) Če je užival zapustnik duhovsko nadarbino, je treba pozvati k popisu poverjenika cerkvenega oblastva, pri zavetniških cerkvah tudi cerkvenega zavetnika, odnosno predstavnika pristojnega upravnega oblastva, da je moči odločiti pokojnikovo imovino od cerkvene, nadarbinske ali pa ustanovne (zadužbinske) imovine (§ 47.).

(²) O vsaki teh imovin se napravi poseben popis. Pri tem se izračuni po nadarbinski ustanovni listini,

spisku nadarbinske imovine, popisu in po drugih listinah, če treba, tudi po izvedencih znesek, ki gre nadarbini iz zapuščine ali pa obratno zapuščini iz nadarbine.

Podpis in predložitev popisa zapuščine.

§ 84.

(¹) Popis zapuščine podpišejo sodni odposlanec, izvedenci, priče in tisti udeleženci, ki so njegovi napravi prisostvovali. S samim podpisom popisa udeleženec še ne prizna, da spada k zapuščini tisti imovinski predmeti, ki so sprejeti v popis, ali da ne spadajo k zapuščini tudi še drugi imovinski predmeti, in tudi ne to, da v popis sprejeti dolgovi resnično obstoje.

(²) Popis z vsemi prilogami vred se predloži sodišču, ki ga preizkusi in odredi, česar je po okolišnih dalje treba.

(³) Popis se hrani v zapuščinskih spisih, udeležencem pa se dovoli vpogled vanj in jim na zahtevo izdajo prepisi.

Posebni in glavni popisi zapuščine.

§ 85.

Če je napravljenih o poedinih delih prostodedne zapuščine (§ 28.) več posebnih popisov, se zbero glavni podatki teh posebnih popisov v en glavni popis, ki obsega vso zapuščino.

Stroški popisa.

§ 86.

Stroški popisa zapuščine se praviloma poravnava iz zapuščinskega sklada. Če so podali samo nekateri izmed več dedičev pogojno dedno izjavo, se poravnajo stroški popisa iz tistega dela zapuščine, ki pripada tem dedičem. Če se je napravil popis na zahtevo upnikov

ali volilojemnikov, trpe ti stroške. Če se je napravil popis na predlog nujnega dediča [§ 40. in odst. (1) § 69.], se poravnajo stroški iz zapuščinskega sklada, razen če je nujni dedič očitno neupravičeno zahteval ločitev, odnosno popis zapuščine.

§ 87.

(1) Odposlanec mora v svojem poročilu svoje pristojbine in stroške ter stroške izvedencev posebej navesti, pri tem označiti dni in ure, porabljene pri poslu, in navesti morebitne pripombe udeležencev, tako da more sodišče o tem izdati odločbo. Ni dovoljeno, da bi pobral odposlanec zase ali za druge pristojbine in stroške prej, nego mu sodišče znesek določi.

(2) Sodišče določi v odloku, s katerim odobri popis [odst. (2) § 84.], hkratu tudi nagrade izvedencev, upoštevaje pri tem trud, ki so ga imeli, zamudo časa in njih izobrazbo ter tudi stanje zapuščine, in izda ustrezne naloge radi plačila nagrade ter ostalih pristojbin in stroškov.

Potrditev imovinskega stanja zapuščine s podpisom namesto prisege.

§ 88.

(1) Če se ni napravil popis zapuščine po § 69., mora navesti dedič celotno imovinsko stanje zapuščine z vsemi njenimi sestavinami in potrditi resničnost svojih navedb namesto prisege s svojim podpisom. Dedič stori to lahko tudi po pooblaščenču, ki mora imeti za ta posel posebno pooblastilo.

(2) Na ta način ugotovljeno stanje zapuščinske imovine služi v podstavo zapuščinski razpravi.

ŠESTI ODDELEK.

Sprejem dediščine (dedna izjava).

Kako se podaja dedna izjava.

§ 89.

Izjava o sprejemu dediščine (dedna izjava) se poda lahko pisмено ali pa dá ustno na sodni zapisnik.

§ 90.

(¹) Zapuščinsko sodišče odredi praviloma narok, na katerega pozove dediče [odst. (²) § 62.] ali njihove zakonite zastopnike in jim obenem naroči, naj prinesejo s seboj listine, ki bi utegnile služiti v dokaz njihove dedne pravice, ali pa naj podajo do dne naroka svojo dedno izjavo pisмено in hkratu predložijo potrebne listine.

(²) Če obstoji dedna pogodba ali oporoka, se morajo pozvati k naroku tudi tiste osebe, ki utegnejo imeti po zakonu pravico do dedovanja

(³) Pri naroku vpraša sodnik vsakega izmed njih, ali sprejema dediščino, na kakšen način in po katerem naslovu, ali pa jo zavrača. Predhodno pa pouči dediče o pomenu in o zakonskih nasledkih pogojne in nepogojne dedne izjave [odst. (¹) § 94.] in o nasledkih sklica upnikov; nato pa se vzamejo njihove izjave na zapisnik.

(⁴) Če zapisuje smrtovnico sodnik ali javni notar, mora obenem, če le mogoče, sprejeti oglasitve za dediča na zapisnik.

§ 91.

(¹) Če biva dedič ali njegov zakoniti zastopnik tako daleč, da ni pričakovati, da bi prišel k naroku, sme sodišče po svojem preudarku, ali pozvati dediča, odnosno njegovega zastopnika, naj predloži v roku, ki mu ga sodišče odredi, pisмено dedno izjavo, ali pa odredi veljavno pooblaščenega pooblaščenca, ki bi podal v istem roku v njegovem imenu pisмено ali ustno na

sodni zapisnik dedno izjavo, ali pa odrediti, naj se dedič, odnosno njegov zakoniti zastopnik, radi dedne izjave zaslišita po pristojnem sodišču (pristojnem oblastvu) njegovega bivališča.

(²) V takem primeru naloži lahko sodišče dediču ali njegovemu zakonitemu zastopniku tudi, naj imenuje pooblaščenca na sedežu sodišča, da ga zastopa v zapuščinskem postopku.

Rok za premislek.

§ 92.

(¹) Iz važnih razlogov se sme dovoliti dediču rok za premislek, ki ne sme biti daljši od treh mesecev, in se v ta namen lahko podaljša rok za vložitev pismene dedne izjave, odnosno lahko odloži narok za sprejem dedne izjave.

(²) Če je dovoljen tak rok samo enemu izmed dedičev, se ostali dediči ne morejo prisiliti, da bi podali svojo dedno izjavo prej, nego ta rok poteče.

Nasledki, če se dedna izjava opusti.

§ 93.

(¹) Če ne pride svojepravni dedič, in tudi ne njegov pooblaščenec, k naroku in tudi ne poda pravočasno (§§ 90. in 91.) pismene dedne izjave, se razpravlja zapuščina neglede na njegovo pravico samó s tistimi, ki so se oglasili za dediče, in se tem prisodi zapuščina, kolikor imajo do nje pravico. Ta pravni nasledek nastopi samo tedaj, če so bili dediči v pozivu k naroku ali v pozivu, naj vložijo pismeno dedno izjavo, nanj posebej opozorjeni. Ti pozivi se morajo vročati v lastne roke. Toda tudi dedna izjava, podana po naroku, odnosno po preteku roka, določenega za predložitev pismene dedne izjave, se upošteva, če prispe k sodišču prej, nego je izdalo odločbo o prisodbi zapuščine (§ 136.).

(²) Zakonite zastopnike nesvojepravnih oseb je s primernimi sredstvi prisiliti, da podajo dedno izjavo ali pa predložijo odobritev varstvenega ali skrbstvenega oblastva, da smejo v varovančevem ali oskrbovančevem imenu dediščino zavrniti.

Oblika in vsebina dedne izjave.

§ 94.

(¹) Vsak dedič, ki hoče nastopiti dediščino, mora podati v ta namen dedno izjavo, ki mora ustrezati predpisom grajanskega zakonika in tega zakona, zlasti pa obsegati naslov, na katerega opira svoj dedni zahtevek, in izrečno izjavo, da nastopa dediščino nepogojno ali pa s pridržkom pravne dobrote popisa.

(²) To velja tudi za volilojemnike, če se smatrajo po predpisih grajanskega zakonika sorazmerno s svojimi volili za dediče zato, ker so tisti, ki so s poslednjo voljo ali po zakonu poklicani k dedovanju, dediščino zavrnili.

§ 95.

(¹) Vsako dedno izjavo morata dedič ali njegov predpisno pooblaščen zastopnik, odnosno pooblaščenec, svojeručno podpisati. Podpisi na dedni izjavi ali na pooblastilu morajo biti overovljeni po sodišču ali javnem notarju.

(²) Sodišče mora s sklepom sprejeti vsako v zakonski obliki podano dedno izjavo, razen če se sklicuje na navedbe, ki ne bi mogle dati naslova za dedno pravico niti tedaj, če bi bile dokazane.

(³) Sprejeta dedna izjava in pooblastilo se hranita pri spisih.

(⁴) Dokaz o naslovu glede dedne pravice sme podati dedič tudi pozneje, za kar mu je odrediti zadosten rok.

(⁶) Sodišče sme samó tedaj dati dediču pravice, omenjene v § 114., če dedič svojo dedno pravico zadosti verjetno izkaže. K temu je treba dati dediču potrebno navodilo.

§ 96.

(¹) Dokler se to ne osporí, se smatra za dediča tisti, kogar označijo pri zapisu smrtovnice ali kesneje za najbližnjega sorodnika sorodniki, domačini ali druge verodostojne priče ali tisti, ki je postavljen za dediča v izjavi poslednje volje, ki po svoji vnanji obliki in po vsebini ustreza zakonu.

(²) Za dedno izjavo, ki se opira na ustno oporoko, samo po sebi ni potreba, da bi se priče radi dokaza pravnega naslova zaprisegle, če so napravile o tem zapis, ki so ga svojeročno podpisale, ali če so bile o tem zaslišane po § 52., odst. (²).

§ 97.

Ce se razpravlja o dediščini na osnovi zakona, a sodišče dvomi, da je tisti, za katerega se je vzelo, da je zakoniti dedič, edini ali najbližnji pokojnikov sorodnik, zasliši lahko tudi tiste osebe, o katerih misli, da bi utegnile imeti enako ali močnejšo pravico od tega dediča; sme pa, če treba, te osebe tudi pozvati z oklicem po § 101.

Nasprotujoče si dedne izjave.

§ 98.

Ce se poda k zapuščini več dednih izjav, ki si med seboj nasprotujejo, sprejme sodišče vse te dedne izjave; zaslišati pa mora o njih stranke in odločiti, katera stranka naj toži drugo stranko (§ 99.). Sodišče odredi tej stranki zadosten rok, v katerem mora vložiti tožbo, ker se sicer, če tega ne stori, v zapuščinskem postopku njeni zahtevki, ki so se zavrnili na pravdo, ne bi upo-

števali. Ta rok sme sodišče na zahtevo stranke samo iz važnih razlogov podaljšati, toda največ za dva meseca.

§ 99.

(¹) Zoper dediča, ki zahteva dediščino na osnovi pogodbe, ki ustreza predpisanim obličnostim in katere pristnost se ne osporava obrazloženo, mora vložiti radi izpodbijanja dedne pravice tožbo vsakdo, čigar zahtev se opira na izjavo poslednje volje ali na zakonito dedno nasledstvo. Zoper dediča, ki zahteva dediščino na osnovi izjave poslednje volje, ki ustreza predpisanim obličnostim in katere pristnost se ne osporava obrazloženo, mora vložiti tožbo vsakdo, čigar zahtev se opira na zakonito dedno nasledstvo. Če sodišče spozna, da osporavanje pristnosti pogodbe ali izjave poslednje volje ni obrazloženo, zavrne na pravdo tistega, ki je na tak način osporaval.

(²) Če pa si nasprotujeta dedni izjavi, podani na osnovi pravnega naslova iste vrste, napoti sodišče, ko je predhodno zaslišalo obe stranki, na pravdo tistega, ki bi najprvo moral ovreči močnejši naslov svojega nasprotnika, da bi dokazal svojo dedno pravico. Če pa se pristnost pogodbe ali izjave poslednje volje, na katero se opira močnejša pravica, obrazloženo osporava, se napoti na pravdo tisti, ki opira svojo pravico na takó osporavani pravni naslov.

§ 100.

(¹) Če vloži stranka, napotena na pravdo, tožbo v odrejenem roku, je treba zapuščinsko razpravo prekiniti, dokler se pravda pravnomočno ne konča. Vendar je vsaki stranki na izvolji, zahtevati pri zapuščinskem sodišču, naj se dotlej zapuščinska imovina, kolikor je dedna pravica do nje osporjena, dene pod upravo, da se zavaruje. Tega zavarovanja sodišču ni treba dovoliti, če spozna, da je dedni zahtev tistega, ki zahteva zavarovanje, očitno neosnovan.

(²) Če se zahteva takšno zavarovanje zoper pravdno stranko, kateri je sodišče upravo zapuščine že izročilo, se taka zahteva lahko upošteva samo po predpisih §§ 329. in nasl. zakona o izvršbi in zavarovanju.

Postopek, če dediči niso znani.

§ 101.

Če dediči niso znani ali če znani dediči niso podali v njim določenem roku izjave o sprejemu dediščine, dasi so bili predpisno pozvani (§ 93.), in ostane zato dedni delež, ki bi jim pripadel, nesprejet, postavi sodišče zapuščinskega skrbnika (§ 64.) in pozove po službeni dolžnosti z oklicem vse tiste, ki smatrajo, da jim pristoji dedna pravica do te zapuščine, naj se v letu dni javijo sodišču in podajo svojo dedno izjavo, ker bi se drugače zapuščina razpravljala s tistimi, ki so podali dedno izjavo in dokazali naslov dedne pravice, in bi se jim prisodila zapuščina, nesprejeti del zapuščine bi pa pripadel, če ne bi pripadel po predpisih grajanskega zakonika ostalim dedičem, kot brezdedično blago državi. Če se dediči pozneje prijavijo, imajo še pravico, zahtevati, naj se zapuščinska imovina vrne, dokler ne poteče zastaralna doba.

§ 102.

(¹) Zapuščinski skrbnik si mora neglede na izdani oklic z vsemi sredstvi prizadevati, da izsledi dediče in njihovo bivališče, in uspeh javiti sodišču. Razen tega mora zapuščino upravljati in jo zastopati, zlasti pa skrbeti, da se izterjajo terjatve in poplačajo, kolikor se to lahko varno zgodi, zapuščinski upniki in volilojemniki.

(²) Zapuščinski skrbnik kot tak ne sme podati dedne izjave niti izpodbijati dedno izjavo ali naredbo poslednje volje.

(³) Če je treba vložiti v imenu zapuščine tožbo ali skleniti poravnavo, mora skrbnik za to pribaviti odobritev zapuščinskega sodišča, ki zasliši v važnejših primerih dediče in druge udeležence, preden izda odločbo.

Predaja brezdedične zapuščine državi.

§ 103.

Če preteče z oklicem odrejeni rok, a nihče ni podal dedne izjave, o zapuščini ni razpravljati, marveč preda zapuščinsko sodišče vso zapuščino ali njen nesprejeti del državi in obvesti o tem pristojno oblastvo. Predpis § 101. velja tudi tukaj.

Postopek, če bivališče dediča ni znano.

§ 104.

(¹) Če je dedič znan, ni pa znano njegovo bivališče, mu postavi zapuščinsko sodišče skrbnika, ki mu je dolžnost, opraviti potrebne poizvedbe zato, da izsledí dedičevo bivališče. Za to se mu mora odrediti zadosten rok.

(²) Če ni pričakovati, da bi se moglo dedičevo bivališče izslediti, ali če so poizvedbe brez uspeha, obvesti sodišče na skrbnikov predlog z oklicem odsotnika o pripadu dediščine s pristavkom, da poda, če bi v letu dni ne prišel sam k sodišču ali ne imenoval pooblaščenca, skrbnik v njegovem imenu dedno izjavo in da se bo hranila čista zapuščina, ki mu pripade, pri sodišču, dokler se zglasi sam ali se ne dokaže, da je umrl ali bil proglašen za mrtvega.

Razglašanje oklicev.

§ 105.

(¹) Oklici po §§ 101. in 104. se nabijejo na sodno desko in uvrste trikrat v službene novine, določene za

objave tega sodišča, po okolnostih pa objavijo tudi v drugih novinah.

(²) Če se nameri pri istem sodišču istočasno več takih primerov, se sme izdati za več zapuščin samó en oklic. Pristojbina za oklic se plača iz zapuščine, če pa zadeva samo poedine dediče, iz njihovega dednega deleža.

(³) Če so stroški za oklic v novinah nesorazmerni proti vrednosti zapuščine ali dednega deleža ali če od takega razglašanja ni pričakovati uspeha, sme sodišče odrediti, naj se objavi oklic samo enkrat ali naj se namesto objave v novinah nabije na oglasno desko tistih občin, v katerih je po poedinem primeru razglasitev koristna, ali pa naj se razglasi oklic v teh občinah na drug običajni način.

SEDMI ODDELEK.

Sklic upnikov.

§ 106.

(¹) Na predlog dediča ali zapuščinskega skrbnika pozove sodišče po predpisih grajanskega zakonika zapuščinske upnike z oklicem, naj prijavijo svoje terjatve pisмено ali ustno pri naroku, ki se hkratu odredi. V oklicu je treba upnike opozoriti, da tisti upniki, ki se ne bi prijavili v odrejenem roku, ne bodo mogli uveljavljati nobenih zahtevkov proti zapuščini, če bi bila povzeta z izplačilom prijavljenih terjatev, kolikor nimajo zastavne pravice.

(²) Sklic upnikov se opravi lahko z istim oklicem, s katerim se pozivajo dediči.

(³) Znani upniki se lahko tudi poedinično pozovejo.

(⁴) Uporabljajo se ustrezno določbe poslednjega odstavka § 105.

Prijava terjatev.

§ 107.

(¹) K naroku za prijavo terjatev se pozovejo tudi znani dediči in zapuščinski skrbnik.

(²) O prijavljenih terjatvah in morebiti prijavljenih dednih pravicah [odst. (²) § 106.] se spiše zapisnik, v katerem se popišejo terjatve in morebitne dedne pravice, označijo rodbinsko in rojstno ime upnikov in dedičev, zneski terjatev po glavnici in postranskih zahtevkih, kakor tudi pravne osnove terjatve ali dedne pravice. Pismene prijave se prilože zapisniku.

(³) Dediči, odnosno zapuščinski skrbniki se morajo izjaviti, ali in koliko priznavajo prijavljene terjatve.

(⁴) Če se ne doseže sporazum ali sklene poravnava, se napotijo upniki z nepriznanimi terjatvami na pravdo.

OSMI ODDELEK.

Zapuščine inozemcev.

Zapis smrtovnice in odredbe za zavarovanje zapuščine.

§ 108.

V primerih, ko spada razpravljanje zapuščin inozemcev v pristojnost inozemskega oblastva (§ 26.), opravi domače sodišče vsa dejanja, označena v § 30. tega zakona.

Odredbe za zavarovanje dedičev, volilobjemnikov in upnikov iz naše države.

§ 109.

(¹) Ko se smrtovnica zapiše, izda sodišče oklic, s katerim pozove domače in tiste tuje državljane, ki bivajo v naši državi in imajo zahtevke do zapuščine kot dediči,

volilobjemniki ali upniki, naj prijavijo sodišču svoje zahtevke v roku, določenem v oklicu, ker bi kesneje prijavljeni zahtevki ne bili zadržek, da se izroči zapuščina inozemskemu oblastvu ali osebi, upravičeni po odločbi tega oblastva.

(²) Oklicni rok sme znašati največ šest mesecev.

(³) Oklic je treba razglasiti po predpisih § 105., odst. (¹) in (²).

(⁴) Po prednjih odstavkih ni pozivati, če vrednost zapuščine ne presega zneska, označenega v § 59., odst. (²). Poziv se lahko opusti, če inozemec v naši državi ni imel ne bivališča ne stanišča in po okolnostih dotičnega primera tudi ni moči vzeti, da se prijavi kak udeleženec v smislu predpisov §§ 110. in 111. Če se poziv opusti, se zapuščina ne sme izročiti prej, nego pretečejo trije meseci od dne inozemčeve smrti.

§ 110.

(¹) Če prijavi kak dedič ali volilobjemnik, označen v § 109., svoj zahtevek, zadrži sodišče na njegov predlog zapuščino ali del zapuščine, ki je potreben za pokritje tega zahtevka, dokler pristojno inozemsko oblastvo o prijavljenem zahtevku pravnomočno ne odloči.

(²) Ko je o prijavljenem zahtevku pravnomočno odločeno, je uporabiti zadržano zapuščino ali njen del za poravnavo tega zahtevka; preostali del, odnosno če je bil zahtevek zavržen, vso zapuščino, a če je bil zadržan samo njen del, ta zadržani del je pa izročiti pristojnemu inozemskemu oblastvu.

§ 111.

Če prijavi kak upnik, označen v § 109., terjatev v oklicnem roku, ne izroči sodišče inozemskemu oblastvu zapuščine ali njenega dela, zadostnega za pokritje terjatve, dokler se prijavljena terjatev ne poravna ali ne zavaruje.

§ 112.

(¹) Če predlagajo dediči, ki bivajo v naši državi, naj izvede zapuščinski postopek glede inozemčeve zapuščine (§ 27.) naše sodišče, pozove sodišče z oklicem vse dediče in volilojemnike, ki bivajo v inozemstvu, naj prijavijo svoje zahtevke v šestih mesecih, ker bi se zapuščinska razprava sicer izvedla po tem predlogu.

(²) Oklic se razglasi na način, omenjen v § 105., odst. (¹) in (²). Oklic je treba objaviti tudi v tujih novinah. Objava v tujih novinah se lahko opusti, če bi bili objavninski stroški proti vrednosti zapuščine nesorazmerni in če je bilo o smrti obveščeno tuje oblastvo, ki zastopa tujo državo v naši državi.

(³) Če se v oklicnem roku nikdo iz inozemstva ne prijavi ali pa se prijavi, toda ne prigovarja pristojnosti sodišča, se zapuščina ne izroči, zapuščinski postopek pa izvede po naših zakonih. Če pa kdorkoli izmed prijavljenih udeležencev zahteva, naj izvede razpravo pristojno tuje sodišče, je taki zahtevi ustreči.

Mednarodne pogodbe.

§ 113.

Po določbah tega oddelka se je ravnati samo, kolikor ne določajo mednarodne pogodbe kaj drugega.

DEVETI ODDELEK.

Odredbe o zapuščinskih stvareh, dokler traja zapuščinska razprava.

Izročitev zapuščine dedičem v upravo in dovolitev prodaje zapuščinskih stvari.

§ 114.

(¹) Če je podal dedič dedno izjavo in je svojo dedno pravico zadostno izkazal, izroči sodišče njemu ali njegovemu zakonitemu zastopniku zapuščino v upravo in

oskrbovanje, če temu ne nasprotujejo pravice drugih oseb. Tak dedič, prav tako pa tudi zapuščinski skrbnik, sme z odobritvijo sodišča prodajati in zastavljati zapuščinske nepremičnine in premične stvari, odstopati terjatve ali sprejemati od dolžnikov denar, če je to odrejeno v izjavi poslednje volje ali potrebno, da se poplačajo stroški, zlasti pogrebni stroški ali drugi nujni dolgovi, ali da se odvrne očitna škoda ali če se stvari rade pokvarijo ali se zaradi nesorazmernih stroškov ne morejo dalje obdržati. V tem poslednjem primeru sme zapuščinsko sodišče, po okoliščinah pa tudi sodišče, ki je pristojno za zapis smrtovnice (§ 30.), odrediti, naj se predmeti, ki jih ni moči hraniti, prodajo na dražbi (§ 116.) tudi pod cenilno vrednostjo.

(²) Dediču, čigar neomejena in izključna dedna pravica je jasno dokazana in ki je upravičen, razpolagati s svojo imovino, odnosno njegovemu zakonitemu zastopniku, izroči zapuščinsko sodišče lahko še pred končano zapuščinsko razpravo poedine zapuščinske stvari in glavnice v polnopravno posest in na prosto razpolago in mu lahko dovoli, da sme te stvari sodno ali izvensodno prodati, to pa samó, če so dedinske takse, pristojbine in obveznosti, naložene v izjavi poslednje volje, z ostalo zapuščinsko imovino dovolj zavarovane ali če na to pristanejo finančna oblastva, odnosno tisti, katere to tiče.

§ 115.

Če je zapuščinska imovina pod pečatom (§§ 39. in 40.), se mora opraviti prodaja poedinih predmetov sodno, dobljeni znesek pa položiti pri sodišču, kolikor to ne odredi, naj se porabi za kaj drugega.

Dražba.

§ 116.

(¹) Če je med dediči kaj takih, za katere mora sodišče po službeni dolžnosti skrbeti, se mora opraviti prodaja praviloma po javni dražbi.

(²) Dražbo opravi, po okolnostih, zapuščinsko sodišče sámo po svojem odposlancu ali po javnem notarju ali pa se obrne za to do sreskega sodišča, označenega v § 220., odst. (¹).

(³) V prodajnem postopku po dražbi se morajo uporabljati določbe tega zakona o prostovoljni cenitvi in prodaji.

DESETI ODDELEK.

Prisodba (vročitev) zapuščine.

Pogoji za prisodbo.

§ 117.

(¹) Da doseže dedič prisodbo, mora veljavno dokazati svojo dedno pravico (§§ 94. in 100.), kakor tudi to, da je poravnal, odnosno kjer zakon to dopušča, predpisno zavaroval dedinske takse (§ 119.), in da je izpolnil ali, kjer to zakon dopušča, zavaroval vse obveznosti, naložene mu z naredbo poslednje volje (§§ 120. do 124.).

(²) Sodišče mora skrbeti, da se podajo dokazi o tem brez zavlačevanja in da se zapuščina, če ni zadržka, prisodi dediču; če pa je kaj zadržkov, mora gledati, da se odpravijo.

Poročilo o izpolnitvi pogojev za prisodbo zapuščine.

§ 118.

(¹) Ko je predhodno vse pripravilo, česar je treba, pozove sodišče dediče in udeležence, katerih zaslišanje je potrebno, k naroku, da podajo pri njem na zapisnik poročilo o izpolnitvi pogojev za prisodbo zapuščine.

(²) Pri večjih zapuščinah ali če stranke to same zahtevajo, jih sodišče lahko pozove, naj predlože pismeno poročilo ali naj ga prineso k naroku.

(³) Pri zapuščinah kmetovalcev na deželi se je treba temu izogibati, da bi se predlagala pismena poročila, razen če bi to stranke same izrečno zahtevale.

Poročilo o plačilu dedinskih taks.

§ 119.

(¹) Koliko so sodišča pristojna za odmero dedinskih taks in koliko so dolžna sodelovati pri ugotovitvi zapuščinskega stanja v primerih, v katerih so za odmero pristojna davčna oblastva, določajo posebni predpisi, ki o tem veljajo.

(²) Zapuščina se ne sme prisoditi, dokler niso dedinske takse v smislu teh posebnih predpisov plačane ali zavarovane.

Poročilo o izpolnitvi poslednje volje.

§ 120.

(¹) Fidejkomisarske nadomestitve in druge naredbe poslednje volje, ki so po predpisih grajanskega zakonika po učinku enake fidejkomisarski nadomestitvi, se morajo vpisati v javnih knjigah na nepremičnine, katere zadevajo. Semkaj spadajo zlasti naredbe, po katerih je pravica dediča ali volilobjemnika še neodločena, ker še ni izpolnjen pogoj ali še ni dospel določeni čas ali ker je omejena na določen čas ali odvisna od nikalnega ali razveznega pogoja, kamor spadajo tudi naročila, ki jih je treba smatrati po grajanskem zakoniku za razvezen pogoj. Če so tem fidejkomisarskim nadomestitvam in drugim odredbam poslednje volje predmet glavnice ali druge premične stvari, ki jih je dediču ali volilobjemniku izročiti, se mora dotična imovina zavarovati s pupilarno varnostjo, če so poznejši dediči ali volilobjemniki, ki jim je to imovino kesneje izročiti, osebe pod varstvom ali skrbstvom ali še ne rojene ali ne znane osebe ali pa osebe ali ustanove, omenjene v § 121., in če ni zavarovanje v poslednji volji sami odpuščeno ali se upravičenci niso tej pravici veljavno odpovedali.

(²) V ostalih primerih zadošča, da se dokaže, da je bil tisti, ki mu je imovino pozneje izročiti, sodno ali

izvensodno obveščen o naredbi, ki njega tiče. Upravičen je, pred prisodbo zapuščine ali po prisodbi zahtevati, da se premična imovina, ki mu jo je kesneje izročiti, predpisno zavaruj, kolikor ni zavarovanje dediču v poslednji volji odpuščeno ali se ni temu sam pravnoveljavno odpovedal.

(³) Določbe odst. (1) in (2) veljajo tudi, če gre komu samo užitek dediščine ali njenega dela.

§ 121.

Zapuščina se ne sme prisoditi prej, nego je dokazano, da so plačana ali zavarovana volila, določena revežem, pobožnim ustanovam (zadužbinam), šolam, cerkvam ali javnim zavodom, in volila za pobožne in občekoristne namene.

§ 122.

Ce volilobjemnik ni svojepraven ali če še ni gotovo, kdo bo volilobjemnik, je treba volilo pri sodišču položiti ali pa ga predpisno zavarovati. Volilobjemnik, čigar bivališče ni znano, se obvesti z razglasom, kje je volilo položeno ali kako je zavarovano. Tudi tukaj velja določba § 105.

§ 123.

(1) Glede ostalih volil zadošča dokazati, da so bili volilobjemniki sodno ali izvensodno obveščeni.

(2) Tudi volilobjemniki smejo pred prisodbo zapuščine ali potem zahtevati predpisno zavarovanje za občasna plačila in za tista volila, katerih izplačilo še ni moči terjati, ker še ni došel plačilni dan, določen po grajanskem zakoniku, ali pa zato, ker še ni dospel z naredbo poslednje volje odrejeni čas ali še ni izpolnjen s to naredbo odrejeni pogoj.

§ 124.

Dedič mora pred prisodbo zapuščine dokazati, da je izvršil naročila v poslednji volji v smislu grajanskega zakonika ali da je njihovo izvršitev zavaroval. Sodišče pa ni dolžno, nadzirati izvršitev takih naročil ali zavarovanje njihove izpolnitve, če tega ne terja javna korist.

Poročilo o dolžnem deležu nesvojepravnih oseb.

§ 125.

Če je dvomljivo, je li nedoletnik ali drug oskrbovavec v svojem dolžnem deležu prikrajšan, mora skrbeti sodišče po službeni dolžnosti za to, da se poda poročilo, da je dolžni delež, določen po predpisih grajanskega zakonika, izplačan ali predpisno zavarovan.

Sodelovanje izvršitelja poslednje volje.

§ 126.

Če je imenoval zapustnik izvršitelja naredbe poslednje volje, podasta poročilo, omenjeno v §§ 120. do 124., izvršitelj in dedič skupaj.

Delitev dediščine.

§ 127.

Praviloma dovršitev zapuščinske razprave ni treba odložiti do delitve dediščine, in to tudi ne, če dediči niso svojepravni.

§ 128.

(1) Če so vsi dediči svojepravni, jim je, kolikor ni s posebnimi zakoni odrejeno drugače, na izvolji, ali vobče hočejo dediščino deliti, in če jo hočejo, ali naj jo delé pred prisodbo ali po prisodbi, in v prvem primeru, ali naj jo dele sodno ali izvensodno.

(²) Če prosijo pred prisodbo, naj opravi delitev sodišče, odredi sodišče narok, pri katerem se opravi, če se dediči zlepa zedinijo, delitev dediščine in se spiše o tem natančen zapisnik.

(³) Če prinesejo dediči k naroku izdelano delitveno listino in če potrde, da je napravljena po njih volji, pristavi sodišče na listino potrdilo o tej pred sodiščem podani izjavi in jo shrani pri zapuščinskih spisih.

§ 129.

Če so med dediči tudi nesvojepravne osebe, opravi zapuščinsko sodišče, če ni kakega zadržka, delitev pri malih zapuščinah praviloma takoj, to pa zlasti tedaj, če so predmet zapuščine gotovina, terjatve ali telesne premične stvari.

§ 130.

Pri večjih ali bolj zamotanih zapuščinah, kjer so med dediči tudi nesvojepravne osebe, se opravi delitev dediščine, po okolnostih, pred prisodbo zapuščine ali potem. Tako delitev odobri sodišče kot zapuščinsko oblastvo; v primerih § 29., odst. (²), pa izposluje za to tudi odobritev varstvenega, odn. skrbstvenega oblastva.

§ 131.

(¹) Če je radi delitve dediščine treba določiti čisto zapuščino, je postopati takole: Najprej se ugotovi vrednost zapuščine po popisu, t. j. po stanju, kakršna je bila na dan zapustnikove smrti, nato je treba ugotoviti, za koliko se je pozneje povečala ali zmanjšala, ter dolgove in bremena. Za vrednost prodanih premičnih in nepremičnih stvari je treba vzeti ceno, za kolikor so bile prodane. Za vrednost poedinih neprodanih premičnih in nepremičnih stvari, ki gredo dedičem skupno po razmerju njih dednih deležev, se lahko vzame vrednost,

označena v popisu zapuščine, najsi je za osnovo te vrednosti vzeta vrednost, ugotovljena ob kakšni prejšnji cenitvi, ali pa kupna cena, ugotovljena pri prejšnji izpremembi lastnine; lahko se pa za vrednost vzame tudi vrednost po cenitvi, ki je odločilna za odmero davka. Če se po poročilu o dolžnem deležu (§ 125.) ali po načrtu o delitvi zapuščine poedine stvari ne dodeljujejo sorazmerno vsakemu dediču, je treba vrednost nepremičnine, če je to potrebno v korist varovancem ali oskrbovancem ali če to kak drug dedič zahteva, določiti s sodno cenitvijo, h kateri je treba pozvati udeležence.

(²) Na koncu delitvenega načrta je treba navesti sestavine čiste zapuščine po njenem stanju ob času, ko se je načrt sklenil. Nato se izračuni, kolikšen je dedni delež vsakega nesvojepravnega dediča, in se označijo predmeti, ki se dodeljujejo vsakemu dediču ali samemu ali skupaj z drugimi. Varstvenemu, odn. skrbstvenemu oblastvu je prepuščeno, da glede na korist oskrbovancev odloči, ali je treba delitve v naravi.

(³) Pri vsaki delitvi je treba strogo paziti na predpisane utesnitve glede delitve nepremičnin v naravi.

§ 132.

Potrjena izvirna listina o delitvi se hrani pri sodišču, stranke pa smejo zahtevati overovljen prepis.

Končni spisek zapuščine.

§ 133.

(¹) Če je imel pokojnik samo enega dediča, ta pa ni svojevpraven, sestavi sodišče namesto delitvene listine z varuhom ali skrbnikom končni spisek o stanju čiste zapuščine, ki ga pošlje varstvenemu, odn. skrbstvenemu oblastvu.

(²) Ta končni spisek se hrani pri varstvenem, odn. skrbstvenem oblastvu in je osnova za varuški, odnosno skrbniški račun.

§ 134.

Določbe o delitvi dediščine in o končnem spisku zapuščine (§§ 127. in 129. do 133.) se ustrezno uporabljajo, če so pri zapuščini udeleženi kot dediči: reveži, pobožna ustanova (zadužbina), samoupravno telo, cerkev, javni zavod ali država in tudi v primeru fidejkomisarske nadomestitve.

Pospešeni postopek pri manjših zapuščinah.

§ 135.

Pri malih in manj zapletenih zapuščinah si mora sodišče prizadevati, da se ves zapuščinski postopek, namreč: zapis smrtovnice, popis zapuščine, dedna izjava, vzajemno priznanje dednih pravic, poročilo o izpolnitvi obveznosti dedičev, po okoliščinah tudi delitev dediščine, odnosno končni spisek zapuščine, po možnosti hkratu opravi in prikaže ves njegov potek v enem zapisniku ali v nadaljevanju istega zapisnika; zlasti pa naj si prizadeva, da siromašni dediči pri tem kar najmanj časa zamudé.

Odlok o prisodbi zapuščine (prisojilo).

§ 136.

(¹) Brž ko dokaže dedič svojo dedno pravico in izpolni vse obveznosti v smislu § 117., se mu zapuščina prisodi (vroči), zapuščinske stvari odpečatijo in se izreče zapuščinska razprava za končano.

(²) Dedičem se izda odlok o prisodbi zapuščine (prisojilo), ki mora obsezati zlasti tole:

1. rodbinsko in rojstno ime pokojnikovo, dan njegove smrti, njegov poklic in prebivališče;

2. rodbinsko in rojstno ime, poklic in prebivališče dediča, pravni naslov dedne pravice, ali je sprejel dediščino pogojno ali nepogojno, in če je več dedičev, razmerje, po katerem so dediščine deležni, a če se je dediščina delila, da se je delila;

3. ali je pripadla zapuščina dediču kot prosta lastnina ali pa je dedič in koliko utesnjen v uživanju ali razpolaganju po fidejkomisarski nadomestitvi ali z drugo vezjo v smislu § 120. ali s pravico užitka in v čigavo korist;

4. rodbinsko in rojstno ime, poklic in prebivališče oseb, katerim je pripadlo volilo, užitek, fidejkomisarska nadomestitev (§ 120) ali druga pravica do zapuščine z natančno označbo te pravice

(³) Če je dedič ali drug udeleženec nedoleten ali drugače nesvojepraven, je treba to v prisojilu izrečno omeniti.

§ 137.

(1) Tistim, ki jim je kot voliljemnikom pripadla iz zapuščine nepremičnina, vpisana v zemljiško knjigo, ali terjatev, vpisana na takih nepremičninah, izda zapuščinsko sodišče še pred prisodbo zapuščine na njihovo zahtevo, če dediči volila ne osporavajo, potrdilo o tem, da se lahko vpišejo v zemljiških knjigah za lastnike nepremičnine ali za hipotečne upnike.

(²) Če gre za nepremičnino, ki v zemljiško knjigo ni vpisana, a veljajo za pridobitev stvarne pravice na taki nepremičnini posebni predpisi, se mora ravnati sodišče ob izdaji tega potrdila, potrebnega za pridobitev stvarne pravice, po teh predpisih.

(³) Potrdilo v smislu odst. (1) in (2) izda zapuščinsko sodišče na zahtevo pred prisodbo zapuščine tudi tistemu, ki je pridobil takšne stvari med zapuščinsko razpravo (§§ 114. do 116.).

§ 138.

(1) Ko se zapuščinska razprava konča, se spisi, ki se nanašajo nanjo, shranijo pri sodišču; udeležencem pa je dovoliti, da jih pregledajo, in dati jim je ob njihovih stroških tudi prepise.

(²) Pobotnice (priznanice) o plačanih stroških za bolezen in pogreb in o plačanih zapuščinskih dolgovih ter ostale listine, katerih sodišče ne potrebuje, se na zahtevo vrnejo strankam.

§ 139.

Brž ko postane prisojilo zapuščine pravnomočno, odredi sodišče, naj se gotovina in druge premične stvari, ki so pri sodišču v hrambi, izdajo upravičencem in poskrbi, da se izročijo ti predmeti, kolikor pripadejo nesvojepravnim osebam, pristojnemu varstvenemu, odn. skrbstvenemu oblastvu, če pa je zapuščinsko sodišče hkratu tudi varstveno, odn. skrbstveno oblastvo, da se prenesejo ti predmeti med varstvene, odn. skrbstvene pologe.

Vpis v zemljiške knjige.

§ 140.

Ko poteče šest tednov od pravnomočnosti odloka o prisodbi zapuščine (§ 136.), odredi zapuščinsko sodišče po službeni dolžnosti, naj se na osnovi prisojila in listin, sestavljenih med zapuščinskim postopkom, opravijo v zemljiških knjigah vpisi po predpisu § 84. zakona o zemljiških knjigah.

§ 141.

Posebni zakoni določajo, kako je treba pri vpisu v zemljiške knjige zavarovati neporavnane dedinske takse ter neporavnane nagrade in stroške javnih notarjev kot sodnih poverjenikov.

Če se pozneje najde imovina.

§ 142.

(¹) Če se najde po prisodbi kaka zapuščinska imovina, ki prej ni bila znana, izda sodišče tudi o tej imo-

vini po poizvedbah, ki so morda potrebne, odlok in odredi, naj se zakonite takse in druge pristojbine plačajo ali zavarujejo.

(²) Nove dedne izjave ni treba in se tudi ne opravi nova razprava, če tega noben dedič ne zahteva; pozneje najdena imovina se izroči dedičem na osnovi prej opravljene razprave in prisojila.

(³) Če pa se prej razprava ni opravila iz razloga, ker pokojnik ni zapustil imovine ali ker je zapustil samo imovino neznatne vrednosti (§ 59. in 60.), a ima novo najdena imovina znatnejšo vrednost, se sedaj uvede zapuščinska razprava o vsej zapuščini.

Če se pozneje najde izjava poslednje volje.

§ 143.

(¹) Če se najde potem, ko se je dediščina že prisodila, izjava poslednje volje, jo je izročiti sodišču, ki je opravilo zapuščinsko razpravo. To sodišče naredbo predpisno razglasi, jo shrani (§§ 49. do 52., 55.) in daje udeležencem na njih zahtevo prepise.

(²) O tem obvesti sodišče vse udeležence, ki razglasitvi niso prisostvovali, s pristavkom, da smejo uveljavljati, če mislijo, da bi utegnili pridobiti iz razglašene izjave poslednje volje kake pravice, te svoje pravice z redno pravdo zoper posestnika dediščine.

(³) Vnovične zapuščinske razprave ni.

TRETJI DEL.

Postopek v varstvenih in skrbstvenih poslih
(varuštva, skrbništva in pomočništva).

PRVI ODDELEK.

Občne določbe.

§ 144.

Kolikor v tem delu ni predpisov o varuštvu, skrbništvu in pomočništvu, veljajo o tem predpisi grajanskega zakonika.

§ 145.

(¹) Če je inozemec v naši državi bival samo začasno, a je zapustil v naši državi nedoletnega otroka, postavi sodišče temu varuha za čas, dokler je v naši državi in dokler pristojno inozemsko oblastvo ne ukrene kaj drugega, ter odredi vse drugo, česar je še treba.

(²) Prav tako postopa sodišče tudi, če nastane iz kakršnegakoli razloga potreba, da skrbi sodišče za nedoletnega inozemca, ki biva v naši državi.

(³) Po določbah odst. (¹) in (²) se je ravnati samó, kolikor ne določajo mednarodne pogodbe kaj drugega.

Pristojnost.

§ 146.

Za postavitev varuhov nedoletnikom ter skrbnikov in pomočnikov ostalim nesvojepravnim osebam, še ne rojenim in odsotnikom, kakor tudi za opravljanje vseh poslov, ki spadajo v področje varstvenega in skrbstvenega oblastva, je pristojno tisto sresko sodišče, ki je glede osebe, za katero je treba skrbeti, v grajanskih pravadah občno krajevno pristojno. Za postavitev varuha

našemu državljanu, ki nima občne krajevne podsodnosti v naši državi, je pristojno tisto sresko sodišče v naši državi, v čigar območju sta imela oče ali nezakonska mati svoje poslednje prebivališče ali bivališče. Za postavitev varuha nedoletnemu otroku, ki je spravljen v kakem javnem zavodu ali ob stroških zavoda zunaj njega, je pristojno sresko sodišče, v čigar območju je sedež zavoda.

§ 147.

(1) Odločbo o tem, ali je treba: da se kdo popolnoma ali delno prekliče in postavi pod skrbstvo, da se očetovska oblast ali varuštvo podaljša čez dobo nedoletnosti ali da se očetu vzame očetovska oblast ali da se take odločbe prenarede ali razveljavijo, izda lahko v prvi stopnji samo tisto okrožno sodišče, v čigar območju je sresko sodišče kot varstveno, odn. skrbstveno sodišče.

(2) V teh primerih izda okrožno sodišče odločbo na osnovi obrazloženega predloga varstvenega, odn. skrbstvenega sodišča in priobči to odločbo ob povratku spisov temu sodišču, ki jo vroči udeležencem. Rekurz zoper takšno odločbo okrožnega sodišča je vložiti pri varstvenem, odn. skrbstvenem sodišču, to pa ga pošlje po okrožnem sodišču pristojnemu apelacijskemu sodišču v rešitev.

§ 148.

Če je treba postaviti varuha, skrbnika ali pomočnika inozemcu, ki nima občne krajevne podsodnosti v naši državi, je za to pristojno sresko sodišče, v čigar območju prebiva ali biva. Sodišče mora o tem takoj obvestiti pristojno inozemsko varstveno, odn. skrbstveno oblastvo in temu prepustiti nadaljnjo skrb.

§ 149.

Če se ne dá takoj ugotoviti, katero domače sodišče je pristojno, postopa v nujnih primerih in dokler se ne

ugotovi, odnosno ne odredi, katero sodišče bodi pristojno, kot varstveno, odn. skrbstveno sodišče tisto sresko sodišče, v čigar območju biva oseba, za katero je treba skrbeti.

§ 150.

(¹) Iz važnih razlogov, če je to v varovančevo ali oskrbovančevo korist, odredi apelacijsko sodišče na predlog sreskega sodišča ali udeležencev, naj se prenesejo od pristojnega varstvenega, odn. skrbstvenega sodišča na drugo sresko sodišče bodisi njegova pristojnost celotno bodisi samo dolžnosti glede nadzora in skrbi o oskrbovančevi osebi ali glede uprave z njegovo imovino, in to v popolnem obsegu ali le deloma.

(²) Če je treba v gornjih primerih odrediti varstveno, odn. skrbstveno pristojnost sodišča, ki je v območju drugega apelacijskega sodišča, izda odločbo o tem kasacijsko sodišče.

(³) Prav tako je ravnati, če gre v zgoraj navedenih primerih z ene strani za sodišče, z druge strani pa za varstveno poverjenstvo (§§ 202. in nasl.) ali za več varstvenih poverjenstev med seboj.

(⁴) Za prenos varstvene, odn. skrbstvene oblasti ali poedinih poslov od pristojnega sodišča na inozemsko sodišče je treba odobritve kasacijskega sodišča.

§ 151.

Posebni predpisi tega zakona in dotičnih drugih zakonov odredajo, katera sodišča so pozvana, postavljati skrbnike, potrebne v pravnih, izvršilnih, zapuščinskih, stečajnih in drugih stvareh.

Posebne dolžnosti varstvenega, odn. skrbstvenega sodišča.

§ 152.

(¹) Varstveno, odn. skrbstveno sodišče opravi tudi po službeni dožnosti ovedbe, v važnih ali dvomljivih pri-

merih pa zasliši, preden odloči o predlogih varuha ali skrbnika, če treba, sorodnike, sosede in druge osebe, ki bi utegnile dati pojasnila, pa tudi tistega, ki je pod varstvom, odn. skrbstvom, kolikor je sposoben, presojati svoje posle.

(²) Da se kar najbolje pouči o razmerah, zahteva sodišče lahko tudi pismena pojasnila in mnenja od občinskega poglavarstva, šolske uprave ali drugih oblastev in naprav.

DRUGI ODDELEK.

Posebne določbe o varuštvu.

Odobritev pogodb.

§ 153.

Sklep, s katerim odobri sodišče pogodbo ali drug pravni posel za nedoletnika v primerih, ko je treba take odobritve po grajanskem zakoniku za veljavnost pravnega posla, je vselej pismeno napraviti in obrazložiti.

§ 154.

(¹) Pogodbe, s katerimi se razpolaga z imovino ali dohodki nedoletnika, se omeje, če se to lahko zgodi brez očitne kršitve nedoletnikovih koristi, na čas, dokler nedoletnost traja. Zlasti se je treba izogibati, da bi se nalagala glavnic brez pravice odpovedi za dalj časa, nego nedoletnost traja, in da bi se za dalj časa sklepale družbene, najemne ali zakupne pogodbe.

(²) Vendar pa sme dovoliti sodišče tudi za dalj časa občasna plačila in celo dosmrtno vzdrževalnine iz nedoletnikove imovine in odobriti o tem sklenjene pogodbe, če je to očitno v nedoletnikovo korist.

(³) Večja nepremična posestva, gospodarstva ali podjetja se smejo oddajati v zakup praviloma samo po javni dražbi.

§ 155.

(¹) Varstveno sodišče sme pooblastiti varuha za sklepanje rabokupnih (najemnih in zakupnih) pogodb o manj važnih sestavinah nepremičnin proti običajni odpovedi in plačilu, ne da bi mu bilo treba prositi odobritev teh pogodb za vsak primer posebej.

(²) Če je stvar enostavna in nedoletnik nima sredstev, njegov varuh pa je neizkušen, napravi listino po možnosti sodišče samo in jo po zaslišanju varuha in ostalih udeležencev odobri. Mimo tega primera mora varuh predložiti sodišču v odobritev popolni osnutek zadolžnice, pogodbe ali druge listine, sodišče pa ga natančno preizkusi in, če treba, po zaslišanju udeležencev popravi.

(³) Ko sodišče osnutek odobri, postavi na izvirnik listine potrdilo o odobritvi in napravi potrebno število odpravkov, izvirnik pa hrani pri spisih, če ga ni treba hraniti po veljavnih predpisih kot polog.

Dovolitev, stopiti v zakon.

§ 156.

(¹) Če je po grajanskem zakoniku potrebna dovolitev varstvenega oblastva za sklenitev veljavnega zakona, sodišče take dovolitve ne sme dati, preden ne dobi zadostnega pojasnila o imovini, dohodkih, osebnih lastnostih in razmerah bodočega zakonca. Razen tega mora varstveno sodišče pozvati nedoletnika na zaslihanje, da se uveri po njegovi lastni izjavi, podani v odsotnosti varuha in bodočega zakonca, da je njegov prosti in premišljeni sklep, stopiti v ta zakon.

(²) Če je prebivališče nedoletnika tako odležno, da ne pride lahko k varstvenemu sodišču, se obrne le-to na sodišče nedoletnikovega prebivališča, da postopa po prednjem odstavku.

§ 157.

Če se naj sklene tudi ženitna pogodba, se ne sme dati dovolitev za sklenitev zakona, dokler niso vsi udeleženci edini o pogojih, ki jih postavlja varstveno sodišče v zaščito nedoletnikovih koristi.

§ 158.

(1) V odločbi sodišča, s katero se daje dovolitev za sklenitev zakona, je treba navesti rodbinsko in rojstno ime, poklic in prebivališče zaročencev, ime varuha ali varuhinje in sovaruha ter posebej navesti, ali so ti pristali ali niso pristali na to, da se zakon skleni.

(2) Če dá sresko sodišče proti predlogu varuha ali ob očetovem nepristanku dovolitev za zakon ali če dá drugostopno sodišče dovolitev, ki jo je bilo sresko sodišče odreklo, mora obsegati odločba tudi še pristavek, da se sme skleniti zakon šele, ko postane ta odločba pravnomočna in samó na osnovi potrdila o tej pravnomočnosti.

(3) Če je treba po veljavnih zakonih kateremu izmed zaročencev še dovolitve vojaškega ali kakega drugega oblastva, je treba v odpravku sklepa tudi to navesti.

Plodonosno nalaganje glavnice.

§ 159.

(1) Varuh in sodnik sta odgovorna, da se gotovina, kolikor se je ne potrebuje v kratkem, plodonosno naloži, brž ko je to mogoče.

(2) Preden odloči sodišče o naložbi, mora zaslišati varuha. Če prepusti sodišče varuhu, naj glavnico naloži, se mu mora odrediti rok, v katerem se izkaže, da se je ravnal po sodnem nalogu. Če obdrži varuh prejeto gotovino neopravičeno pri sebi dalj ko mesec dni, mora plačati od tega roka zanj po 10% obresti na leto.

To pa ne izključuje, da se ne bi od njega zahtevalo povračilo morda večje škode.

(³) Če je skupna vrednost gotovine, vrednostnih papirjev in hranilnih vlog nedoletnika neznatna, sme prepuštni sodišče po svoji oceni te vrednosti varuhu v upravljanje, ako spozna, da je za to po njegovem položaju in imovinskem stanju dovolj varnosti. Tudi v tem primeru odgovarja varuh za plodonosno naložbo nedoletnikove imovine.

§ 160.

Denar nedoletnikov se nalaga samó pri Državni hipotekarni banki.

§ 161.

(¹) Če je v imovini nedoletnika kaj državnih obveznic s pravico do dobitkov, se obveznice ne smejo prodati, razen če je to za nedoletnika neobhodno potrebno ali v njegovo očitno korist.

(²) Če so v imovini nedoletnika zasebne zadolžnice, ki niso dovolj plodonosne ali ne dajejo predpisne varnosti, poskrbi varuh, da se ti nedostatki odpravijo ali take zadolžnice izterjajo. Če o kaki terjatvi vobče ni listine, poskrbi varuh, da se listina pribavi.

(³) Nedoletnikova imovina, ki je naložena plodonosno na drug način, kakor to § 160. odreja (n. pr. v delnicah delniških družb), se sme pustiti na predlog varuha s pristankom sodišča tam, kjer je naložena, dokler se ne dobi ugodna prilika za koristnejšo naložbo. Pri oceni takšnih primerov je treba zlasti paziti na to, ali imajo ti papirji dober kredit in ugoden tečaj ter ali ne bi s pre nagljeno prodajo teh papirjev utegnili nastati večja škoda, kakor če se ti papirji še začasno pridrže v nedoletnikovi imovini.

Varuški računi.

§ 162.

(¹) Varuhi polagajo sodišču svoje račune pismeno s potrebnimi dokazi vred. Glede imovine manjšega obsega sme predložiti varuh, če ne ume sestavljati račune, sodišču svoje zapiske in dokaze ter dati račun na sodni zapisnik. V tem primeru se pozovejo, če treba, bližnji sorodniki in se zaslišijo o tem računu in njegovih prilogah; nato pa se račun reši.

(²) Sodišče sme tudi mimo primerov, naštetih v grajskem zakoniku, oprostiti zakonitega zastopnika (očeta, varuha) dolžnosti, polagati račun, če je imovina, ki jo upravlja, neznatna ali če so njeni dohodki neznatni; vendar sodišče lahko odredi, da ga je obveščati na drug način o tem, kako se ravna s tako imovino.

(³) Tudi če je varuh oproščen polaganja letnega računa, in če varovanec nima nikakršne imovine, sme zahtevati varstveno sodišče, po potrebi, najmanj pa vsako drugo leto, naj mu varuh poroča o osebnih in imovinskih razmerah varovančevih, in se to poročilo, če je ustno, ob kratkem zabeleži v varstvenih spisih.

§ 163.

(¹) V varuškem računu je treba najprvo popolnoma navesti stanje po popisu imovine in drugih sodnih spisih, odnosno po poslednjem zaključnem računu, nato izpremembe v stanju osnovne imovine in naposled dohodke in izdatke v času, za katerega se račun polaga. Na tej osnovi je treba izračunati čisti znesek imovine, ki preostaja konec računskega leta, in navesti, v čem ta imovina sestoji, kje se hrani in kako je naložena in zavarovana.

(²) Katere postavke prejemkov in izdatkov je dokazati z listinami, se presoja po njih znesku in značaju kakor tudi po posebnih razmerah poedinega primera.

§ 164.

Če je več nadoletnikov, se mora predložiti poseben račun za vsakega izmed njih samó, če nimajo vsi enakih deležev pri prejemkih in izdatkih.

§ 165.

(¹) Če ima nadoletnik trgovino ali industrijsko ali kmetijsko podjetje in v naredbi poslednje volje ni odrejeno drugače, sme poveriti sodišče po svoji oceni upravo varuhu ali pa, če ta ni za to sposoben ali uprave ne more prevzeti, kakemu strokovnjaku. V poslednjem primeru je varuh upravičen, kadarkoli zahtevati od upravitelja poročilo o stanju trgovine (podjetja); sme pa tudi kadarkoli pregledati knjige in pisma te trgovine (podjetja).

(²) Letni zaključni račun, ki ga podpiše varuh, če pa uprava ni poverjena varuhu, tudi upravitelj, se mora predložiti sodišču. Račun mora biti tako sestavljen, da je iz njega natančno razvidna imovina trgovine, odnosno podjetja v nepremičninah, blagu, premičninah, terjatvah (varnih in negotovih) in v gotovini; koliko je trgovina (podjetje) svojim upnikom dolžna in v čem je dobiček ali izguba za minulo leto. V vsakem teh razpredelkov se navedejo pa samo dotične skupne vsote.

(³) Določbe tega paragrafa se uporabljajo tudi pri tistih trgovinskih družbah, pri katerih je nadoletnik družbenik, kolikor to dopuščajo družbene pogodbe.

§ 166.

Varuški računi se zaključujejo vsako leto s poslednjim dnem meseca, v katerem se je varuštvo pričelo ali ki ga je določilo sodišče za dan, ko je račun zaključiti; računi se morajo neglede na to, ali je razprava o zapuščini, ki je pripadla nadoletniku, dokončana ali ne, predložiti sodišču praviloma najkasneje v dveh mesecih. Mimo tega mora položiti varuh zaključni račun v dveh

mesecih od dne, ko njegovo varuštvo prestane [odst. (3) § 174.].

§ 167.

Varuški račun je treba natančno preizkusiti; pri tem pa je treba posebej paziti na to:

1. ali je prvotna imovina vpisana popolnoma med prejemke po popisu in drugih sodnih spisih, odnosno kako je ta imovina v poslednjem računu navedena;

2. ali se ujema račun v poedinih postavkah s priloženimi listinami;

3. ali so poedine postavke prejemkov in izdatkov izkazane, kakor je treba, s prilogo, kolikor se to po njih značaja more storiti;

4. ali teko občasni prejemki in občasna plačila ne pretrgano;

5. ali je odobrilo sodišče tiste posle in izdatke, glede katerih je odobritev po zakonu potrebna, ali pa če odobritve ni, ali je ta odobritev dodatno možna;

6. ali se hrani celotna imovina kakor je treba, in ali je predpisno zavarovana, gotovina pa, ki se ne potrebuje, plodonosno naložena;

7. ali je bila uprava imovine ustrezna in koristna.

§ 168.

Varstvena sodišča morajo preizkušati račune kolikor mogoče sama. Če so pa računi obsežni ali je za njih preizkušnjo potrebno posebno znanje, se lahko dajo v preizkus enemu ali dvema zapriseženima izvedencema ali javnemu notarju. Tudi bližnji nedoletnikovi sorodniki, ki stanujejo na sedežu sodišča in so za to sposobni, se smejo uporabljati za preizkušnjo računov; nimajo pa pravice do nagrade. Drugim izvedencem se določi iz nedoletnikove imovine nagrada po trudu, ki so ga imeli.

§ 169.

Izvedenci predlože sodišču svoje mnenje in pripombe o poedinih postavkah po vrsti, kakor so te postavke v računu navedene.

§ 170.

(¹) Toda kljub mnenju in pripombam izvedencev oceni sodišče račun sámo, ko ga rešuje, ali nima še drugih nedostatkov razen tistih, ki so jih izvedenci navedli, in ali so pripombe izvedencev osnovane. Zlasti se uveri sodišče, ali ustrezajo prejemki in izdatki zakonu in odredbam varstvenega oblastva in ali se je imovina ustrezno upravljala.

(²) Pri ocenjanju računa se mora sodišče ozirati tudi na nedoletnikovo vzgojo, na njegove osebne lastnosti, na stanje in kakovost njegove imovine in na vse ostale razmere.

(³) Sodišče naj se praviloma ne ozira na neznatne pogoške, katerih pojasnitev bi bila združena z nesorazmerno velikimi stroški in zamudo časa; pri neznatnih in verjetnih postavkah pa mu ni treba zahtevati dokaze, katere pribaviti bi povzročilo nesorazmerno velike stroške ali veliko zamudo časa.

§ 171.

(¹) Če v računu ni pogoškov ali če so samo taki, ki se lahko popravijo v naslednjem računu, ali če se najdejo pisne in računske pomote, za katere ni treba nadaljnjih ovedb, reši sodišče račun s sklepom, v katerem sámo popravi pisne in računske pomote.

(²) Če pa je treba ves račun predelati ali dobiti pojasnila, naloži sodišče polagatelju računa, naj ga v določenem roku predela ali dá potrebna pojasnila.

(³) Ko se temu nalogu ustreže, izda sodišče končno odločbo o računu, če ga ni treba iznova po izvedencih preizkusiti ali dobaviti nova pojasnila.

§ 172.

(¹) Če varuh v odrejenem mu roku nalogu sodišča ne ustreže, ga sodišče k temu prisili s primernimi sredstvi (§ 19.) ali pa ga, kakršne so pač okolnosti, pismeno opozori, da odloči tudi brez njega o njegovem računu, če v novo odrejenem roku nalogu sodišča ne ustreže.

(²) Vsekakor je treba skrbeti, da se vsako upravno leto račun pred iztekom naslednjega upravnega leta (§ 166.) reši.

§ 173.

(¹) V odločbi, s katero se račun o upravi nedoletnikove imovine končno reši, je treba navesti: kdo polaga račun, o čigavi imovini, za kateri čas, koliko ga je sodišče spoznalo, da je pravilen, koliko znaša čista imovina, kolikšen je bil dohodek v minulem letu, kolik prebitek, ki ostaja pri varuhu, ali koliko znaša varuhova terjatev proti nedoletniku.

(²) Na odobreni račun se postavita dan in poslovna številka odločbe o odobritvi računa.

§ 174.

(¹) Brž ko se doseže polnoletnost in reši končni račun, izroči sodišče bivšemu nedoletniku na njegovo zahtevo vse varuške račune s prilogami vred. Če sestoji račun iz več listov, je treba té sešiti, konca niti pa s sodnim pečatom pritrditi. O izročenih računih in prilogah se sestavi spisek, na katerem potrdi bivši nedoletnik prejem; ta spisek se hrani pri spisih.

(²) Če obsega račun imovino več nedoletnikov, se izroči lahko šele, ko prestane varuštvo glede vseh nedoletnikov, in to proti skupnemu potrdilu vseh bivših nedoletnikov.

(³) Nedoletniki, glede katerih je varuštvo prestalo, oproste lahko varuha dolžnosti, položiti sodišču končni račun.

§ 175.

Ko je varuh svoje dolžnosti razrešen in njegov končni račun odobren, se spori o varuških poslih ne smejo več razpravljati in odločati po nepravdnem postopku, marveč se morejo, kolikor je to po § 18. vobče dopustno, reševati samó s pravdo.

Izročitev imovine.

§ 176.

(¹) Brž ko postane nedoletnik svojepraven, mu izroči sodišče njegovo imovino, če ni zakonitega zadržka. Če je imovina v rokah varuha, naloži sodišče varuhu, naj jo izroči in se o tem v odrejenem roku izkaže. Izročitvi rabita v podstavo popis imovine in odločba o končnem računu. Istočasno odredi sodišče izbris zaznambe nedoletnosti v zemljiških knjigah.

(²) Če nedoletnik v treh mesecih, odkar je postal svojepraven, ne zahteva, naj se mu izroči imovina, ki se hrani pri sodišču, ga sodišče pozove, naj v odrejenem roku to imovino prevzame, ker bi se sicer hranila kot sodni polog in sodišče ne bi več skrbelo za plodonosno naložbo in izterjavo obresti od glavnice. Ta poziv se mora vročiti v lastne roke.

(³) Če nedoletnikovo bivališče ni znano, ali če mu poziva ni moči vročiti v lastne roke, se sme pozvati z oklicem; če pa se temu pozivu ne odzove, se v hrambi in upravi njegove imovine nič ne izpremeni.

Izpust iz očetovske oblasti in proglasitev za polnoletnega.

§ 177.

(¹) Če se zaprosi po grajanskem zakoniku odobritev sodišča za izpust iz očetovske oblasti, poda oče izjavo o tem pristojnemu varstvenemu sodišču; sodišče pa odobri,

ko je predhodno zaslišalo tudi nedoletnika, oprostitev od očetovske oblasti samó, če spozna, da je za nedoletnika koristna in da ni nevarnosti, da bi se to moglo zlorabljati.

(²) Nedoletnik zadobi svojepravnost glede svoje osebe in imovine tistega dne, ko postane odločba sodišča pravnomočna. Sodišče izda na osnovi te odločbe izpuščnemu o tem sodno izpričevalo (§ 284.) in odredi izbris zaznambe nedoletnosti v zemljiških knjigah.

(³) Ta določba se uporablja ustrezno, kadar se proglasi nedoletnik, ki je pod varuštvom, za polnoletnega.

Podaljšanje očetovske oblasti ali varuštva.

§ 178.

(¹) Če je po grajanskem zakoniku potrebno, da se očetovska oblast ali varuštvo čez dobo nedoletnosti podaljša, dozvé sresko sodišče, pristojno za varstvene posle, stvarno stanje in pošlje svoj obrazloženi predlog o tem z vsemi spisi vred pristojnemu okrožnemu sodišču v odločitev (§ 147.).

(²) Odločba okrožnega sodišča se vroči po sreskem kot varstvenem sodišču očetu ali varuhu in nedoletniku. Ta odločba mora biti pravnomočno izdana in objavljena [odst. (¹) in (²) § 105.] še prej, nego nastopi polnoletnost, in jo je treba zaznamiti v zemljiških knjigah.

(³) V smislu predpisov odst. (¹) in (²) je postopati tudi, če se taka podaljšava očetovske oblasti ali varuštva ukine.

Odvzem očetovske oblasti.

§ 179.

Če so podani pogoji grajanskega zakonika, po katerih je treba očetu odvzeti očetovsko oblast, opravi sresko sodišče, pristojno po § 146., brž ko to zve, po službeni dolžnosti poizvedbe s tem, da zasliši očeta, kolikor

je to moči storiti, bližnje sorodnike in po potrebi tudi domačine in druge pojasnilnike ali sosede, in sestavi na osnovi tega svoj obrazloženi predlog, ki ga pošlje z vsemi spisi vred pristojnemu okrožnemu sodišču v odločitev (§ 147.). Odločba okrožnega sodišča se vroči očetu po sreskem sodišču.

Posebne določbe za nezakonske otroke.

§ 180.

Voditelji rojstnih knjig morajo primere rojstva nezakonskih otrok občasno javljati sreskemu sodišču, v čigar območju se je tak otrok rodil, in mu sporočiti prebivališče matere in otroka. Če je to sodišče varstveno sodišče, opravi ovedbe z zaslišbo matere ali na drug primeren način in odloči, ali in kaj je treba odrediti, da se otrok zavaruje; če pa ni pristojno, pošlje stvar pristojnemu varstvenemu sodišču.

§ 181.

(¹) Če nezakonski oče prizna, da je otrokov oče, ugotovi varstveno sodišče to priznanje zapisniško in navede ob tem, na kakšen način je dognalo njegovo istovetnost. Če prizna oče očetovstvo, a se ne zaveže prostovoljno, da bo plačeval zadostno vzdrževalnino, določi varstveno sodišče na osnovi opravljenih ovedb in po zaslišbi nezakonskega očeta znesek vzdrževalnine po službeni dolžnosti in naloži nezakonskemu očetu, naj ga v izogib izvršbe v mesečnih obrokih vnaprej plačuje. Samo če zavisi odločitev o znesku vzdrževalnine od dokaza spornih dejstev, ki se po nepravdnem postopku ne dajo ugotoviti, napoti sodišče varuha na pravdo in naloži nezakonskemu očetu, naj plačuje vzdrževalnino v znesku, ki ga začasno določi.

(²) Sodišče ne določi zneska vzdrževalnine, če vrši nezakonski oče prostovoljno svoje dolžnosti v zadostni

meri ali če je po njegovih razmerah popolnoma izključeno, da bi karkoli mogel dajati za otrokovo vzdrževanje.

(⁸) Če oseba, ki je označena za nezakonskega očeta, očetovstva ne prizna, naloži varstveno sodišče varuhu, naj vloži tožbo.

§ 182.

Če je treba po razmerah za nezakonskega otroka kot siromaka zahtevati občinsko oskrbo, podpre varstveno sodišče varuha s svetom in poskrbi, če treba, po službeni dolžnosti za to, da se otrokovo domovinstvo (občinska pripadnost) ugotovi.

TRETJI ODDELEK.

Posebne določbe o skrbništvu in pomočništvu.

1. Občne določbe.

§ 183.

(¹) Določbe prednjih paragrafov o varuštvu se uporabljajo ustrezno tudi pri osebah, ki so iz drugih razlogov, ne pa zbog maloletnosti, nesposobne, da bi same oskrbovale svoje stvari, in ki jim dajejo zakoni posebno zaščito s tem, da se jim postavi skrbnik ali pomočnik.

(²) Glede teh oseb in glede njih skrbnikov in pomočnikov veljajo tudi še posebne določbe, obsežene v naslednjih paragrafih.

2. Preklic (odvzem svojepravnosti).

Pristojnost za preklicni postopek.

§ 184.

(¹) Za preklicni postopek je pristojno sresko sodišče, v čigar območju ima oseba, ki se naj prekliče, ob času uvedbe postopka svoje stalno bivališče. Če ta oseba med

postopkom menja svoje stalno bivališče, se prenese izvedba postopka lahko na sresko sodišče novega bivališča, če je to potrebno, da ne bo znatnih stroškov ali da se postopek znatno ne oteži ali ne zakesni. Če sodišče to odkloni, odloči o tem njemu nadrejeno okrožno sodišče.

(²) Za preklic našega državljana, ki v naši državi nima stalnega bivališča, je pristojno tisto sresko sodišče v naši državi, v čigar območju je oseba, ki se naj prekliče, imela svoje poslednje bivališče; če pa ni niti tega imela v naši državi, odredi kasacijsko sodišče sresko sodišče za izvedbo tega postopka. Sodišče, ki je po tem pristojno, sme z odobritvijo apelacijskega sodišča opustiti uvedbo ali nadaljevanje postopka za preklic našega državljana, ki ima v inozemstvu svoje bivališče ali tam le biva, če skrbstvo ali varuštvo, ki se je odredilo zanj v inozemstvu, zadošča za zaščito njegovih pravic in koristi.

Uvedba postopka.

§ 185.

(¹) Popolni ali delni preklic zbog umobolnosti ali slaboumnosti se izreče na predlog ali po službeni dolžnosti, delni preklic zbog zapravljivosti ali zlorabe alkohola iz navade (pijanstva) ali drugih živčnih strupov pa samo na predlog.

(²) Če je treba postopati po službeni dolžnosti, uvede postopek radi popolnega ali delnega preklica pristojno sodišče, brž ko zve za tak primer, kadar pa je treba postopati na predlog, ko to predlaga oseba, ki je za to upravičena.

(³) Podati predlog so upravičeni: zakonec tistega, ki se naj prekliče, dokler ni izrečena ločitev od mize in postelje, sorodniki po krvi v prvi črti in osebe, ki so v sorodu v stranski črti do četrte stopnje ali v svaštvu do druge stopnje, nezakonski roditelj ali njegovi nezakonski otroci, če žive z njim v skupnosti, ter njegov zakoniti zastopnik.

(⁴) Preklic zbog umobolnosti ali slaboumnosti ali zbog pijanstva ali zlorabe živčnih strupov predlaga lahko tudi državni tožilec, če zahteva to javna korist, zlasti če je očitna nevarnost, da bi utegnil bolnik ogražati druge. Pristojen je državni tožilec pri okrožnem sodišču, v čigar območju je pristojno sresko sodišče (§ 184.).

(⁵) Preklic zbog zapravljivosti, pijanstva ali zlorabe živčnih strupov sme predlagati tudi občinska uprava tiste občine, v kateri ima oseba, ki se naj prekliče, svoje domovinstvo ali bivališče.

(⁶) Zoper osebo, ki je pod očetovsko oblastjo ali pod varuštvom, ne morejo takega predloga podajati sorodniki po krvi ali po svaštvu, marveč ga sme podati samo zakoniti zastopnik.

§ 186.

(¹) V predlogu, naj se uvede preklicni postopek, se morajo navesti dejstva, na katera se predlog opira, in tudi dokazna sredstva ali sredstva, s katerimi se to verjetno izkaže.

(²) Če se predlaga uvedba preklicnega postopka zbog umobolnosti ali slaboumnosti, odredi sodišče lahko, naj predloži predlagatelj zdravniško izpričevalo o bolnikovem duševnem stanju. Med dnem pregleda, na čigar osnovi je izpričevalo izdano, in dnem predložitve izpričevala ne sme preteči več ko štirinajst dni. Takšno izpričevalo ni potrebno, če je še veljaven sklep, da je imeti bolnika v umobolnici (§§ 193. do 195.). Roditelji, otroci, zakonec ter bratje in sestre bolnika ne smejo izdajati takih izpričeval.

Postopek.

§ 187.

(¹) Predlagatelja, dalje tistega, ki se naj prekliče, njegovega zastopnika in začasnega pomočnika (§ 196.)

je vabiti k vsem poizvedbam, zaslišbam in drugim razpravam in jih zaslišati o vseh dejstvih, ki so bistvena za odločbo.

(²) Tistega, ki se naj prekliče, samo tedaj ni treba vabiti osebno, če nikakor ne more priti k sodišču ali če bi utegnilo to biti škodljivo za njegovo zdravje. V takem primeru se povabi namesto njega njegov zastopnik; če ga pa ni, se mu postavi za to skrbnik. Zoper postavitev takega skrbnika ni pravnega sredstva.

(³) Osebe, omenjene v odst. (¹), so upravičene, zastavljati vprašanja izvedencem, pričam in osebam, ki utegnejo dati pojasnila, jim označati tiste točke, ki jih smatrajo važne za poizvedbe, vpogledovati v spise in jih prepisovati.

(⁴) Sodišče odredi potrebne poizvedbe, zlasti z zasliševanjem prič, izvedencev in oseb, od katerih bi utegnilo zvedeti pravo stanje stvari, in s pribavitvijo poročil o poteku bolezni, o vedenju in prejšnjem življenju tistega, ki se naj prekliče.

(⁵) Tistega, ki se naj prekliče, je treba zaslišati osebno. Zaradi osebne zaslišbe sme sodišče odrediti, da se privedi s potrebno obzirnostjo na sodišče ali pa zasliši po sreskem sodišču njegovega bivališča. Če je ta oseba v umobolnici ali podobnem zavodu, se praviloma zasliši v zavodu. Ta osebna zaslišba se sme opustiti samo, če se vobče ne dá izvesti ali vsaj ne brez škode za zdravje tistega, ki se naj prekliče.

§ 188.

(¹) Če se naj kdo prekliče zbog umobolnosti, slabomnosti ali zbog zlorabe alkohola ali drugih živčnih strupov iz navade, ga morata sodno pregledati eden ali dva izvedenca [odst. (²) in (⁴) do (⁶) § 194.].

(²) Ponovna zaslišba in pregled tistega, ki se naj prekliče, se lahko opustita, če je bil v poslednjih šestih mesecih sodno pregledan, ko je bil sprejet v enega iz-

med zavodov, omenjenih v § 193., in če se po izpričevalu upravnika zavoda in po posledkih poizvedb izza tega časa bistveno ni nič izpremenilo v njegovem duševnem stanju. V takem primeru se vzame posledek prejšnjih poizvedb za osnovo izdaji odločbe o preklicu.

(³) Sodišče lahko odredi, naj se tisti, ki se naj pregleda, spravi začasno, največ pa za tri mesece, v zdravilnico za duševne bolezni, če je po mnenju zdravnikov to radi ugotovitve duševnega stanja neobhodno potrebno in se dá izvesti brez škode za zdravje in druge razmere tistega, ki se naj pregleda. Takšen sklep je treba vročiti tudi tistemu, ki se naj pregleda. Zoper tako odredbo se tá lahko posluži pravnega sredstva.

(⁴) Če tisti, ki se naj pregleda, ali zavod, v katerega je sprejet, ni v območju pristojnega sodišča, se opravi osebna zaslišba in zdravniški pregled po sreskem sodišču, kjer ta oseba biva.

Odločba o preklicu.

§ 189.

Na osnovi popolnoma ovedenega stanja stvari predloži sresko sodišče spise s svojim obrazloženim predlogom vred pristojnemu okrožnemu sodišču v odločitev (§ 147.). Okrožno sodišče mora svojo odločbo, v kateri navede posledke postopka, obrazložiti. V tej odločbi je rešiti tudi vprašanje, kdo trpi stroške postopka in katere.

§ 190.

(¹) Če so ugotovljeni pogoji za preklic zbog pijanstva ali zlorabe živčnih strupov iz navade, toda se po posledkih poizvedb upravičeno lahko pričakuje, da se pregledani poboljša, odloži sresko sodišče lahko za določen čas predložitve spisov okrožnemu sodišču v odločitev. Sodišče spoji lahko to odložitve s pogojem, da se ta oseba zdravi za odvado od te razvade v zdravilnici,

ki jo določi sodišče. Ta čas ne sme biti krajši od šestih, niti daljši od dvanajstih mesecev.

(²) Po izteku tega roka predloži sresko sodišče spise okrožnemu sodišču, upošteva je v svojem obrazloženem predlogu tudi uspeh zdravljenja. Sresko sodišče stori pa to že prej, nego ta rok preteče, brž ko se pokaže, da brez preklica ni pričakovati, da bi se tisti, ki ga je preklicati, poboljšal, ali če sam predčasno odide iz njemu označenega zavoda brez opravičenega razloga ali prepreči zdravljenje ali se iz zavoda odpusti zbog motenja reda v zavodu.

Razveljavitev preklica (povrnitev svojepravnosti) in pre- naredba preklica (predrugačba stanja nesvojepravnosti).

§ 191.

(¹) Če ni več pogojev za preklic, se razveljavi preklic zbog umobolnosti ali slaboumnosti po službeni dolžnosti ali pa na predlog, v ostalih primerih pa samo na predlog.

(²) Razveljavitev preklica zbog umobolnosti ali slaboumnosti predlagajo lahko preklicanec, njegov zastopnik in osebe, našteje v § 185., odst. (³), razveljavitev preklica iz drugih razlogov pa samo preklicanec ali njegov zastopnik.

(³) Če umobolnost ali slaboumnost še ni prestala, a se je zdravstveno stanje toliko popravilo, da zadošča delni preklic, se lahko popolni preklic prenaredi v delnega. To smejo predlagati iste osebe, ki bi bile upravičene, predlagati razveljavitev preklica.

(⁴) Če gre za razveljavitev preklica ali prenaredbo preklica, je glede pristojnosti in postopka ustrezno uporabiti določbe § 184., odnosno §§ 186., 188., odst. (¹), in 189.

§ 192.

Če se predlog za razveljavitev ali za prenaredbo preklica pravnomočno zavrne in če je po posledkih po-

stopka z gotovostjo smatrati, da za bližnji čas ni pričakovati ozdravitve ali znatnega izboljšanja zdravstvenega stanja, odloči sresko sodišče lahko, da se pred iztekom odrejenega roka ne sme iznova predlagati razveljavitev ali preuredba preklica, razen če se zadostno izkaže, da se je stanje preklicančevo izboljšalo. Ta rok ne sme biti daljši od leta dni. Predlog, podan protivno tej določbi, se lahko zavrne brez nadaljnjega postopka.

Postopek ob sprejemu v umobolnico ali podobne zavode.

§ 193.

(¹) Upravniki javnih ali privatnih zdravilnic za duševne bolezni morajo javiti, če sprejmejo v zavod umobolnega brez njegovega pristanka na zdravljenje in oskrbo, to najkasneje v osem in štiridesetih urah sreskemu sodišču, v čigar območju je zavod. Obenem morajo javiti, kolikor je to mogoče, tudi, kakšna je bolezen in s čim se izpričuje. Prostovoljni vstop v zavod mora biti potrjen s pismeno izjavo bolnikovo, oddano pred upravnikom zavoda in dvema pismenima pričama, ki nista uslužbena pri zavodu in tudi ne spadata med osebe, naštete v § 185., odst. (³). Upravnik in priče morajo to izjavo podpisati. Ta izjava se lahko kadarkoli preklicé. Upravnik in priče, ki podpišejo lažno izjavo, se kaznujejo po § 214. kazenskega zakonika.

(²) Brž ko se bolniku, ki je bil na svojo zahtevo sprejet v enega izmed navedenih zavodov, utesni svoboda gibanja ali občevanja z zunanjim svetom, je tudi glede njega podati prijavo sreskemu sodišču najkasneje v osem in štiridesetih urah po pričetku teh utesnitev.

(³) Zaradi zakesnitve ali opustitve prijave kaznuje sodišče upravnika privatnega zavoda v denarju do 10.000 dinarjev. Obenem sporoči primer pristojnemu upravnemu oblastvu radi nadaljnjega postopka. Upravnik je odgovoren tudi za opustitve zavodskih nameščencev. Zaradi več kršitev omenjenih dolžnosti odredi upravno

oblastvo lahko, da se odstrani upravnik zavoda ali da se odvzame koncesija.

(4) Če opusti to svojo dolžnost upravnik javnega zavoda, naznani sresko sodišče to pristojnemu nadrejenemu oblastvu.

§ 194.

(1) Če ni sodišče odredilo sprejem v enega izmed omenjenih zavodov, mora sresko sodišče, v čigar območju je zavod, takoj ko dobi prijavo o sprejemu ali drugače zve zanjo, uvesti postopek po naslednjih predpisih in po možnosti v treh tednih od dne prejema prijave odločiti, ali se sme dotična oseba pridržati v zavodu.

(2) Odločba se mora opirati na pregled osebe, sprejete v zavod, po enem ali dveh izvedencih; ta pregled opravijo izvedenci ob nadzorstvu in po navodilih sodnikovih.

(3) O odrejenem pregledu je obvestiti bansko upravo, ki sme odrediti, da sodeluj pri pregledu njen zdravstveni organ. Ta sme zastavljati vprašanja osebi, pridržani v zavodu, in sodnim izvedencem.

(4) Izvedence postavlja sodnik, in to izmed zdravnikov, ki imajo specialno izobrazbo in izkustvo v duševnih boleznih. Če je treba, se lahko odredi ponovni pregled bolnika ali dopolnitev izvedeniškega mnenja po istih ali po drugih izvedencih.

(5) Praviloma mora biti en izvedenec državni ali samoupravni zdravnik ali sodni zdravnik. Drugi izvedenec je lahko tudi zdravnik javne umobolnice; vendar se nikakor ne sme postaviti za izvedenca zdravnik privatnega zavoda, v katerega je bila oseba, ki jo je pregledati, sprejeta, niti zdravnik, ki je s tem zavodom v stalni poslovni zvezi. Izvedenci ne smejo biti niti z osebo, ki jo je pregledati, niti z osebo, na katere predlog je bila ta oseba v zavod sprejeta, niti z lastnikom niti z vodečim (glavnim) zdravnikom privatnega zavoda, v katerem je ta oseba, v sorodu v premi črti, v stranski črti pa do četrte stopnje, niti v svaštvu do druge stopnje.

(6) Za pregled zadošča en izvedenec, če je po zdravniškem izpričevalu, na čigar osnovi je ta oseba bila sprejeta v zavod, ali po sumarnem poročilu uprave zavoda o zdravniškem pregledu te osebe v zavodu ali po drugih zanesljivih poročilih ta oseba očitno umobolna ali slaboumna. Drugi izvedenec se pozove, če to zahteva pridržanec ali njegov zastopnik ali če se pri pregledu pokaže, da je primer dvomljiv.

(7) Sodnik, ki vodi in nadzira zdravniški pregled, mora ovedeti vse, česar je treba, in kar bi utegnilo služiti v to, da se izda pravilna ocena o duševnem stanju osebe, sprejete v zavod; to stori z zaslišbo prič in pojasnilnikov, s spisi, listinami in oglednimi predmeti, s priskrbo poročil od oblastev in z drugimi primernimi poizvedbami.

(8) Če sodnik to zahteva, mu morajo javne ali privatne umobolnice in opazovalnice dovoliti, da pregleda v zavodu zapiske o razvoju bolezni ali druge podobne ugotovitve o pridržancu ali o osebah, ki so z njim v sorodu, in mu morajo dati, če to zahteva, tudi prepise teh svojih spisov.

(9) Sodnik mora pridržanca osebno zaslišati; če pa je glede tega kak zadržek, mu je to treba naznaniti. Pridržanec, zdravniki in uslužbenci zavoda se zaslišujejo praviloma v zavodu. Radi teh zaslišb se mora sodniku o vsakem času dovoliti, da pride v zavod; upravo javnega zavoda pa mora sodnik o svojem prihodu poprej obvestiti.

(10) Na osnovi posledkov poizvedb in pregleda odloči sodišče, ali je dopustno, pridržanca še dalje v zavodu pridrževati ali pa ga je treba odpustiti kot duševno zdravega. O tem obvesti skrbstveno sodišče.

§ 195.

(1) Odločba, da je dopustno pridržati koga v umobolnici, ne brani skrbstvenemu sodišču, odrediti kaj drugega. Odrejena pridržba velja najdalj eno leto. V sodni odločbi pa se lahko odredi krajši pridrževalni rok.

(²) Če ni skrbstveno sodišče v tem kaj drugega odredilo, se pridržba lahko podaljša preko roka, omenjenega v odst. (1), toda samo na osnovi ponovne zaslišbe pridržanca po sodniku in ponovnega njegovega pregleda po enem ali dveh izvedencih.

(³) Če se po pravici lahko vzame, da je prestala potreba nadaljnje pridržbe v zavodu, smejo pridržanec, ki še ni preklican, njegovi roditelji, otroci, zakonec, bratje in sestre in njegovi zastopniki tudi pred iztekom omenjenega roka zahtevati, naj se bolnik iznova pregleda in naj se na osnovi tega odloči, ali ga je odpustiti iz zavoda.

(⁴) Če se predlog, naj se pridržanec izpusti, zavrne, odloči sodišče lahko, da ni treba iznova preizkušati razlogov za pridržbo pred iztekom roka, za katerega se je pridržba odredila.

(⁵) Zoper sodno odločbo, da je treba koga pridržati v umobolnici, smejo vložiti rekurz: pridržanec, njegovi zastopniki in zdravstveni organ banske uprave; zoper odločbo, da je koga iz takega zavoda odpustiti, smeta vložiti rekurz zdravstveni organ banske uprave in zavodski upravnik.

(⁶) Odložno moč ima samo rekurz zdravstvenega organa banske uprave in upravnika umobolnice. Zoper odločbo drugostopnega sodišča ni nadaljnjega pravnega sredstva.

Začasno skrbstvo.

§ 196.

(1) Če se uvede zoper svojepravno osebo postopek radi preklica ali če se sprejme taka oseba v zdravilnico za duševne bolezni ali podoben zavod, se ji mora postaviti na predlog ali po službeni dolžnosti začasni pomočnik, če je to radi njene zaščite neobhodno potrebno. Preden se začasni pomočnik postavi, je treba zaslišati tistega, ki se mu naj tak pomočnik postavi, če se more to zgoditi brez škode za namen postopka.

(²) Da postavi začasnega pomočnika, je pristojno sresko sodišče, omenjeno v § 184., ali pa sresko sodišče, ki naj odloči o pridržbi v umobolnici ali podobnem zavodu. Če se zoper osebo, o kateri je uveden preklicni postopek zbog umobolnosti ali slaboumnosti ali ki je sprejeta v umobolnico, poda tožba ali dovoli izvršba, ji sme v nujnih primerih pravdno, odnosno izvršilno sodišče postaviti skrbnika v smislu § 109. grajanskega pravdnega postopnika.

(³) Da se je postavil začasni pomočnik, se priobči pristojnemu skrbstvenemu sodišču in se zaznami v zemljiških knjigah. Skrbstveno sodišče sme postaviti koga drugega za začasnega pomočnika.

(⁴) Začasni pomočnik se nemudoma razreši dolžnosti na predlog [odst. (³) § 185.] ali po službeni dolžnosti, brž ko zaščita ni več potrebna. Razrešitev se odredi razen tega tudi še, če se predlog za preklic pravnomočno zavrne ali če se preklicni postopek pravnomočno ustavi ali če se na osnovi odločbe o preklicu postavi skrbnik ali pomočnik.

Vročanje odločb.

§ 197.

(¹) Odločbo, s katero se je odločilo o preklicu (§ 179.), o razveljavitvi ali o prenavedbi preklica (§ 191.), je vročiti predlagatelju, tistemu, na kogar se odločba nanaša, njegovemu zastopniku in začasnemu pomočniku, če je postavljen (§ 196.).

(²) Odločba, s katero se odreja pridržba v umobolnici (§ 194.), se mora vročiti tistemu, čigar pridržba je odrejena, njegovemu zastopniku in začasnemu pomočniku, nadalje zavodskemu upravniku in zdravstvenemu organu banske uprave.

(³) Vročitev odločbe tistemu, ki se naj prekliče ali pridrži v umobolnici, se opusti lahko samo, če bi to glede na njegovo zdravstveno stanje bilo nepotrebno ali bi za njegovo zdravstveno stanje bilo škodljivo; v takem primeru se vroči odločba njegovemu zastopniku. Če nima zastopnika, se mu postavi skrbnik (§ 151.). Zoper odločbo o postavitvi skrbnika ni pravnega sredstva.

(⁴) V odpravku odločbe je treba opozoriti na pravico rekurza in na rok, v katerem je treba rekurz vložiti.

(⁵) Odpravek odločbe o pridržbi v umobolnici je vročiti tudi sodišču, omenjenemu v § 184., odpravek odločbe, s katero se oseba, pridržana v umobolnici, preklicuje ali se ji postavlja skrbnik ali pomočnik, upravniku zavoda, v katerem je bolnik ali pod čigar nadzorstvom se oskrbuje zunaj zavoda. Odpravek odločbe, s katero se odloča o preklicu, o razveljavitvi ali o prenarredbi preklica, se vroči tudi varstvenemu, odn. skrbstvenemu sodišču. Preklic bolnika, ki se oskrbuje zunaj javne umobolnice, prav tako tudi postavitev pomočnika ali skrbnika takšnemu bolniku se priobči prvostopnemu občnemu upravnemu oblastvu in občinskemu oblastvu njegovega bivališča.

Pričetek učinka preklica, njegove razveljavitve ali prenarredbe.

§ 198.

Odločba, s katero se preklic izreka ali razveljavlja ali pa popolni preklic prenarreja v delnega, zadobi pravni učinek s pričetkom tistega dne, katerega se vroči odločba preklicancu ali tistemu, ki ga mora zastopati [odst. (³) § 197.]. Toda sodišče odloži lahko v odločbi njen učinek do pričetka tistega dne, ko postane odločba pravno-močna.

Objava in zaznamba v zemljiških knjigah.

§ 199.

(1) Ko zadobi odločba, s katero se preklic izreka, razveljavlja ali pa popolni preklic prenareja v delnega, pravni učinek, jo je treba takoj objaviti na način, predpisan v § 311. grajanskega pravnega postopnika.

(2) Če ima oskrbovanec nepremičnine, odredi varstveno, odn. skrbstveno sodišče po službeni dolžnosti, da se preklic ali razveljavitev preklica zaznami v zemljiških knjigah, odnosno cb razveljavitvi preklica ta zaznamba izbriše.

Preklic inozemca.

§ 200.

(1) Preklic inozemca je stvar pristojnega oblastva države, kateri inozemec pripada.

(2) Domače sodišče (§ 184.) ukrene glede inozemca, ki ima v naši državi svoje stalno bivališče, vse, česar je treba radi zaščite njegove osebe in imovine, zlasti pa mu postavi začasnega pomočnika, če so za to podani pogoji, omenjeni v § 196. Ti ukrepi veljajo, dokler ne izda pristojno inozemsko oblastvo svoje odločbe. Domače sodišče obvesti brez odloga pristojno inozemsko oblastvo o začasnih ukrepih in o predlogih, ki so bili podani radi preklica njemu ali kakemu drugemu domačemu sodišču. Če od pristojnega inozemskega oblastva v odrejenem mu primernem roku ne prispe odločba, se izvede postopek po naših zakonih.

(3) Preklic, izrečen po našem sodišču, se more razveljaviti, če izreče pristojno oblastvo države, kateri inozemec pripada, da ni pogojev za preklic, ali če se preklic inozemca z odločbo pristojnega oblastva njegove države razveljavi.

(4) Kolikor obstoje mednarodne pogodbe ali posebne določbe, postopa sodišče po njih.

Stroški.

§ 201.

(¹) V primerih §§ 193. do 195. in v primerih, ko je postopati po službeni dolžnosti [odst. (¹) § 185.] ali na predlog državnega tožilca [odst. (⁴) § 185.], založi država stroške postopka.

(²) Če se konča postopek tako, da se preklic izreče, razveljavi ali pa popolni preklic prenaredi v delnega, se poravnajo stroški postopka iz oskrbovančeve imovine. Če pa se je uvedel postopek po službeni dolžnosti ali na predlog državnega tožilca, trpi oskrbovanec stroške samó, če s tem ni v nevarnosti vzdrževanje njegovo ali njegove rodbine. Kolikor oskrbovanec iz tega razloga ne more trpeti stroškov postopka, jih trpi, kdor je po zakonu dolžan oskrbovanca vzdrževati. Kolikor to ni možno brez nevarnosti za vzdrževanje le-tega ali njegove rodbine, trpi stroške država.

(³) Če se je postopalo na predlog upravičene osebe, a se predlog končno zavrne, trpi povzročene stroške ta oseba. To ne velja za državnega tožilca, če je on podal predlog.

(⁴) Če se je postopalo po službeni dolžnosti ali na predlog državnega tožilca, a se postopek ne konča s popolnim ali delnim preklicem, trpi stroške država, razen če je povzročil uvedbo postopka kdo drugi, ki je pri tem ravnal zlonamerno ali s skrajno malomarnostjo. V takem primeru trpi stroške tisti, ki je to povzročil.

(⁵) Stroške postopka po določbah §§ 193. do 195. mora trpeti, kdor je bil pridržan v umobolnici ali podobnem zavodu. Sodišče pa naloži lahko povračilo teh stroškov popolnoma ali deloma tistemu, ki je povzročil, da je bil pridržanec spravljen v zavod, če je ravnal pri tem zlonamerno ali s skrajno malomarnostjo. Če naj pridržanec trpi stroške postopka, je uporabljati ustrezno določbe tretjega in četrtega stavka odst. (²).

(6) Če je po gorenjih predpisih več oseb dolžnih, trpeti stroške, so zavezane nerazdelno.

(7) Stroške glede postopka poedinih udeležencev v postopku trpi vsak zase.

ČETRTI ODDELEK.

Varstvena poverjenstva in varstveni sveti.

Varstvena poverjenstva.

§ 202.

(1) Vsaka občina sme zahtevati, naj se ji dovoli, da ustanovi varstveno poverjenstvo, ki bi upravljalo v območju te občine vse posle varstvenega, odnosno skrbstvenega sodišča, če se zaveže, trpeti vse osebne in materialne izdatke varstvenega poverjenstva in če prevzame popolno odgovornost za vsako škodo, ki bi utegnila nastati iz upravljanja imovine oskrbovancev.

(2) To zahteva tudi lahko več občin skupaj, če se z odobritvijo pristojnega upravnega oblastva zedinijo glede udeležbe pri stroških, o kraju, kjer bodi sedež poverjenstva in o ureditvi poverjenstva; lahko pa to zahteva tudi kako drugo samoupravno telo za poedine občine ali za več občin svojega območja skupaj.

§ 203.

Ustanovitev varstvenega poverjenstva dovoli minister pravde sporazumno z ministrom za notranje posle, in to na obrazložen predlog pristojnega samoupravnega telesa ter po zaslišanju pristojnega bana in predsednika apelacijskega sodišča. Dovolitev se ne sme dati, če niso izpolnjeni pogoji iz § 202.

§ 204.

(¹) Varstveno poverjenstvo je sestavljeno iz starešine sreskega sodišča ali njegovega namestnika kot predsednika, pravnega poročevalca, ki mora biti usposobljen za izvrševanje sodniške službe, in potrebnega števila prisednikov kot članov varstvenega poverjenstva. Prisedniška služba je častna.

(²) Občinsko zastopstvo izvoli za štiri leta 6 prisednikov varstvenega poverjenstva, če pa ima pristojnostni okoliš varstvenega poverjenstva nad 50.000 prebivalcev, 12 prisednikov.

(³) Za prisednika varstvenega poverjenstva sme biti izvoljena vsaka, trideset let stara, svojepravna písmena oseba, ki je na dobrem glásu.

(⁴) Občinsko zastopstvo mora razen tega postaviti uradnika, ki vrši nalogo pravnega poročevalca [odst. (¹)], kakor tudi skrbeti za potrebno računsko, blagajniško in pisarniško osebje in za vse drugo, česar je za redno poslovanje poverjenstva treba.

(⁵) Člani varstvenega poverjenstva in ostalo osebje poverjenstva opravijo pred predsednikom poverjenstva prisego, da bodo vladajočemu kralju zvesti in da bodo dolžnost člana varstvenega poverjenstva vestno vršili.

(⁶) Predpisi §§ 15. do 23. grajanskega pravnega postopnika o izključitvi in odklonitvi sodnikov se uporabljajo ustrezno tudi na člane poverjenstva, le s to razliko, da odloča o odklonitvi članov poverjenstva, razen predsednika, dokončno predsednik poverjenstva.

§ 205.

Kolikor v tem zakonu ni odrejeno drugače, ima varstveno poverjenstvo v varstvenih in skrbstvenih poslih iste pravice in dolžnosti, kakor sresko varstveno ali skrbstveno sodišče, in je pristojno za te posle svojega področja prav tako, kakor sresko sodišče.

§ 206.

(¹) Varstveno poverjenstvo sklepa z večino glasov v zboru, v katerem morajo razen starešine sreskega sodišča ali njegovega namestnika in pravnega poročevalca biti vsaj še trije prisedniki. V ostalem se uporabljajo tudi tu ustrezno predpisi § 12. grajanskega pravnega postopnika.

(²) Odredbe in naloge, s katerimi se samó pripravljaja tek postopka, a se ne odloča v stvari sami, izdaja zunaj seje predsednik sam ali po njegovi odredbi pravni poročevalec ali kak drug član poverjenstva.

§ 207.

(¹) Zoper odločbe varstvenega poverjenstva je dopusten rekurz, kakor zoper odločbe sreskih kot varstvenih ali skrbstvenih sodišč, po določbah prvega dela tega zakona.

(²) Odločbe varstvenega poverjenstva izvršujejo sodišča prav tako, kakor izvršujejo odločbe varstvenih in skrbstvenih sodišč (§ 19.).

Varstveni svet.

§ 208.

(¹) Kjer ni varstvenih poverjenstev, se postavijo v podporo varstvenemu, odn. skrbstvenemu sodišču varstveni sveti, ki jim je dolžnost, sporočati temu sodišču vsa za voditev varstvenih in skrbstvenih poslov važna dejstva in opažene nedostatke ali nepravilnosti pri upravljanju imovine oskrbovancev in njihovi vzgoji. Varstveni sveti podajajo sodišču, kadar je to potrebno, svoje nasvete in mnenje in pojasnila, da se kar najboljše pospešijo koristi oseb, ki so pod varstvom in skrbstvom.

(²) Varstveni sveti so zlasti dolžni:

1. javiti sodišču, če je treba, da se postavi varuh, sovaruh ali skrbnik ali da se podaljša varuštvo;

2. prijaviti sodišču vsak primer zanemarjenja oskrbe in vzgoje, zlorabe roditeljske oblasti ali neizpolnjevanja roditeljskih dolžnosti;

3. imenovati sodišču tiste osebe, ki bi bile pripravne za varuha ali skrbnika, in tudi ali so te osebe voljne prevzeti te dolžnosti;

4. podpirati varuhe in skrbnike z nasveti pri izvrševanju njih dolžnosti.

§ 209.

(¹) Predsednik okrožnega sodišča postavi na predlog občinskega odbora (mestnega zastopstva) po zaslišanju starešine sreskega sodišča za vsako občino zadostno število varstvenih svetnikov.

(²) Za varstvenega svetnika se sme postaviti vsaka trideset let stara, svojepravna in písmena oseba, ki je na dobrem glasu. V prvi vrsti se postavljajo za svetnike predstavniki priznanih veroizpovedi, učitelji in druge osebe, ki se odlikujejo s svojim socialnim in dobrodelnim delovanjem.

(³) Varstveni svetniki obljubijo pred starešino sreskega sodišča, da bodo svojo dolžnost vestno vršili in delovali za pospeševanje koristi oseb, ki so pod varstvom in skrbstvom. Njih služba je častna.

Dopisovanje varstvenih poverjenstev in varstvenih svetnikov.

§ 210.

Dopisovanje varstvenih poverjenstev in varstvenih svetnikov z javnimi oblastvi je oproščeno vseh taks in plačila poštnine.

Natančnejše določbe o varstvenih poverjenstvih in svetih.

§ 211.

Natančnejše določbe o varstvenih poverjenstvih in varstvenih svetih izda minister pravde sporazumno z drugimi pristojnimi ministri.

ČETRTI DEL.

O posvojitvi in pozakonitvi.

1. Posvojitvev.

§ 212.

(¹) Za reševanje prošenj, naj se posvojitvena pogodba potrdi, je pristojno okrožno sodišče.

(²) Posvojitveni postopek se sme pokreniti pri sodišču samo na osnovi pismene ali na sodni zapisnik sprejete pogodbe med posvojiteljem (paočetom, pamaterjo) in posvojencem (posinovcem, pohčericico) ali njegovim zakonitim zastopnikom. Pismena pogodba mora biti napravljena v obliki notarskega zapisa ali overovljena po sodišču ali javnem notarju.

§ 213.

(¹) Če je treba odobritve varstvenega (skrbstvenega) sodišča, se preda prošnja s posvojitveno pogodbo vred sreskemu sodišču, ki izvršuje varstveno (skrbstveno) oblast nad posvojencem.

(²) Ko sresko sodišče ugotovi, da so izjave o privolitvi in pristanku, potrebnih po grajanskem zakoniku, napravljene v obliki, predpisani za pogodbo samo, opravi potrebne poizvedbe o rodbinskih in imovinskih razmerah, o starosti paočeta, pamatere in posvojenca in pošlje vse spise s svojim obrazloženim predlogom vred okrožnemu sodišču v rešitev.

(³) Če ni treba odobritve varstvenega (skrbstvenega) sodišča, se predloži prošnja s posvojitveno pogodbo vred neposredno tistemu sodišču, v čigar območju ima posvojitelj svojo občno krajevno podsodnost.

(⁴) To okrožno sodišče preizkusi stvarno stanje in potrdi posvojitvev, če so za to podani vsi zakonski pogoji.

§ 214.

(¹) Odločba okrožnega sodišča se vroči posvojitelju in posvojencu, če pa ta ni svojepraven, njegovemu zakonitemu zastopniku in varstvenemu (skrbstvenemu) sodišču.

(²) Ko postane odločba, s katero se posvojitvena pogodba potrja, pravnomočna, se pošlje pristojnemu oblastvu radi vpisa v matične knjige; izvirnik pogodbe, na katerega postavi okrožno sodišče odlok o potrditvi, pa se hrani pri okrožnem sodišču, ločeno od drugih spisov.

2. Pozakonitev.

Ugotovitev očetovstva.

§ 215.

Ob pozakonitvi s poznejšim zakonom nepravdno sodišče ne postopa, razen primera, omenjenega v naslednjem paragrafu.

§ 216.

(¹) Očetovstvo nezakonskega otroka zato, da se smatra otrok za pozakonjenega s pozneje sklenjenim zakonom, je ugotoviti po očetovi smrti v nepravdnem postopku. Prav tako je v smislu predpisov grajanskega zakonika radi pozakonitve po očetovi smrti ugotoviti v nepravdnem postopku, da je prejšnji zakonski zadržek odpravljen ali da kateri zakoncev brez svoje krivde ni vedel za zakonski zadržek.

(²) Očetovstvo je moči ugotoviti z odločbo nepravdnega sodišča samo tedaj, če obstoje takšna dejstva in okolnosti, iz katerih nedvomno izhaja, da se je pokojnik smatral in priznaval za očeta tega otroka, in če tisti, ki bi bili poklicani k dedovanju po umrlem očetu, tega očetovstva osnovano ne osporavajo.

(³) Za postopek je pristojno, če je za otroka, ki se naj pozakoni, že postavljen varuh ali skrbnik, varstveno, odn. skrbstveno sodišče, v drugih primerih pa sresko sodišče, pri katerem ima ta otrok v grajanskih pravnih svojo občno krajevno pristojnost.

(⁴) Pravnomočno odločbo, s katero se ugotavlja očetovstvo, pošlje sodišče pristojnemu oblastvu radi vpisa v matice.

Pozakonitev po vladarjevi milosti.

§ 217.

(¹) Prošnja za pozakonitev po vladarjevi milosti se vloži, če otrok ni svojepraven, pri sreskem kot varstvenem sodišču, drugače pri sreskem sodišču, ki je za nezakonskega otroka v grajanskih pravnih občno krajevno pristojno.

(²) Sresko sodišče, ki se mu ta prošnja predloži, dozve stvarno stanje in vse odločilne okolnosti in pošlje spise apelacijskemu sodišču s svojim obrazloženim mnenjem vred, če pa otrok ni svojepraven, tudi s svojo izjavo o pritrditvi ali nepritrditvi.

(³) Apelacijsko sodišče predloži spise s svojim mnenjem vred ministru pravde, da se predlože kralju.

§ 218.

(¹) Vladarjevo odločbo priobči sresko sodišče strankam in pristojnemu oblastvu radi vpisa v rojstne matice.

(²) Odločba o pozakonitvi ima pravno moč od dne, ko jo je vladar podpisal.

PETI DEL.

Prostovoljna cenitev in prodaja.

§ 219.

Vsakdo lahko zahteva, naj se mu predmeti njegove lastnine sodno cenijo in javno prodajo.

Pristojnost.

§ 220.

(¹) Za cenitev in za dražbo nepremičnih in premičnih telesnih stvari je pristojno tisto sresko sodišče, v čigar območju so te stvari. Če leži nepremična stvar v območju več sreskih sodišč, je tisti, ki zaprosi cenitev ali prodajo, upravičen, izbrati sodišče, pri katerem hoče to zaprositi.

(²) Za cenitev in dražbo terjatev je pristojno sresko sodišče, v čigar območju stanuje ali biva upnik; če pa je terjatev vknjižena, je po prosilčevem izboru pristojno tudi tisto sodišče, v čigar območju leži nepremičnina, obremenjena s to terjatvijo. Za cenitev in dražbo drugih imovinskih pravic je pristojno sresko sodišče, v čigar območju stanuje ali biva upravičenec; če obsega izvrševanje pravice uporabo ali ukoriščanje nepremične ali premične telesne stvari, pa sresko sodišče, omenjeno v odst. (¹).

(³) Prostovoljno prodajo premičnih telesnih stvari opravi sodišče samó, če spadajo v zapuščino, ki še ni prisojena, ali pa v imovino osebe pod varstvom ali skrbstvom. V vseh ostalih primerih se sme zahtevati prostovoljna prodaja premičnih telesnih stvari samo pri upravnih oblastvih po predpisih, ki veljajo zanje.

§ 221.

Opravo cenitve ali dražbe sodišče lahko poveri javnemu notarju, glede premičnih telesnih stvari pa lahko tudi predsedniku občine.

Postopek.

§ 222.

Kolikor ta zakon ne odreja drugače, se uporabljajo tu ustrezno predpisi o cenitvi in dražbi po zakonu o izvršbi in zavarovanju in po uredbi o cenitvi, omenjeni v § 113., odst. (5), omenjenega zakona.

Cenitev.

§ 223.

Sodišče izbere izvedence po službeni dolžnosti in opravi z njimi sodno cenitev. Pri tem sodišče ni vezano na predloge strank.

§ 224.

Cenitve, ki se opravijo na lastnikovo prošnjo, ne morejo imeti pravno moč proti osebam, ki o tem niso bile obveščene poprej.

Dražba.

§ 225.

Ce lastnik to zahteva, se dovoli prostovoljna prodaja tudi brez predhodne cenitve, toda lastnik mora navesti začetno (izklicno) ceno.

§ 226.

(¹) Če se ne predlaga drugače, odredi sodišče samó en dražbeni narok, pri katerem se ne sprejemajo ponudbe pod začetno ceno.

(²) V odloku, s katerim se odreja dražba, je navesti, kaj se naj zgodi s kupnino.

Dražba nepremičnin.

§ 227.

(¹) Ob določitvi prostovoljne dražbe nepremičnin mora sodišče paziti zlasti na to, da so dražbeni pogoji jasni in razločni, da v njih ni določb, zbog katerih bi bila prodaja nedopustna ali neveljavna, ali takih določb, ki bi utegnile biti povod sporom ali nesporazumom. Če najde sodišče take nedostatke, mora pozvati udeležence, naj jih odpravijo, ker bi se sicer dražba ne odredila.

(²) V oklicu, ki se izda, je treba navesti rodbinsko in rojstno ime in prebivališče prodajalčevo, natančno označbo nepremičnine, ki se prodaja, in začetno ceno. Razen tega je treba posebej opomniti, da se je odredila prodaja na prostovoljno lastnikovo prošnjo in da zato ostanejo nedotaknjena vsa bremena, torej tudi vknjižene zastavne pravice upnikov, neglede na kupnino, ki se s prodajo doseže.

(³) Pri prostovoljni dražbi se upniki, kakor je predpisano v izvršilnem postopku, ne obveščajo in ne opozarjajo.

§ 228.

(¹) Lastnik si v dražbenih pogojih lahko pridrži pravico, v določenem roku odobriti prodajo ali je ne odobriti; vendar je treba to v oklicu posebej omeniti. Če si

te pravice ne pridrži, pripade nepremičnina tistemu, ki je največ ponudil [odst. (1) § 226.], in velja prodaja za nepreklicno.

(2) Sodišče izda kupcu in prodajalcu listino o prodaji.

Položba kupnine pri sodišču.

§ 229.

Če sodišče ni odredilo drugače [odst. (2) § 226.], je treba kupnino takoj, najkasneje pa v osmih dneh, položiti pri sodišču.

Stroški.

§ 230.

Stroške za cenitev in prodajo, zlasti pristojbine izvedencev, dnevnic in potne stroške sodnega odposlanca mora le-tá skladno z določbo § 87. zaznamovati v svojem poročilu ali v cenilnem ali prodajnem zapisniku; sodišče pa odmeri njih znesek in naloži njih plačilo, če jih ni stranka po sodni odredbi že vnaprej položila.

ŠESTI DEL.

Proglasitev pogrešanca za mrtvega in dokaz smrti.**Pristojnost.**

§ 231.

(¹) Za proglasitev pogrešanca za mrtvega in za postopek, da se dokaže, da je pogrešanec umrl, je pristojno okrožno sodišče, v čigar območju je imel pogrešanec svoje poslednje prebivališče, ali če tega ni imel, kjer je poslednji čas bival. Če naš državljan ni imel prebivališča v naši državi niti ni tu bival ali če se to ne dá dozvedeti, določi kasacijsko sodišče okrožno sodišče, ki bodi pristojno.

(²) Razprava in izdaja odločbe spada v dolžnost sodnika poedinca, ki ga predsednik okrožnega sodišča za to odredi.

(³) V postopku za proglasitev pogrešanca za mrtvega in za dokaz, da je pogrešanec umrl, se uporabljajo občne določbe tega zakona, kolikor ni v tem delu kaj drugega odrejeno. Predlagatelj in druge osebe se zaslišijo lahko tudi pod prisego.

Proglasitev pogrešanca za mrtvega.

§ 232.

(¹) Proglasitev pogrešanca za mrtvega zaprosi lahko vsakdo, ki ima pravni interes ob tem, da se ugotovi pogrešančeva smrt, in tudi državno pravobranilstvo v javnem interesu.

(²) Prošnja za proglasitev pogrešanca za mrtvega se sme vložiti najzgodneje leto dni, preden preteče rok, ki mora po grajskem zakoniku preteči, da se proglasi kdo

za mrtvega. Če se hoče prositi, naj se proglasi za mrtvega pogrešanec, ki je bil v vojni hudo ranjen ali ki se pogreša kot udeleženec v vojni ali ki je bil v kakšni bližnji smrtni nevarnosti v smislu predpisov grajanskega zakonika, se sme zaprositi, da se proglási za mrtvega, takoj po dogodku, pri katerem je bilo pogrešančevo življenje v nevarnosti. Odločba o proglasitvi pogrešanca za mrtvega se pa nikakor ne sme izdati, dokler ne preteče zakonski rok.

(³) V prošnji je treba verjetno izkazati, da je prošilec upravičen, vložiti prošnjo, in navesti ter verjetno izkazati dejstva, ki so po grajanskem zakoniku osnova odločbi o proglasitvi pogrešanca za mrtvega.

§ 233.

(¹) Brž ko se vloži prošnja, ki ustreza določbam § 232., postavi sodišče pogrešancu skrbnika, ki mu naloži, naj prikrbi potrebna obvestila o pogrešancu, in opravi samo potrebne poizvedbe (§ 2., št. 5.) o tem, ali so podani pogoji za uvedbo postopka. Če po opravljenih poizvedbah spozna, da so ti pogoji podani, izda oklic, v katerem navede bistvene okolnosti tega primera in pozove pogrešanca in vsakogar, ki bi o pogrešancu kaj vedel, naj to javi sodišču ali postavljenemu skrbniku, ker se sicer po preteku roka, označenega v oklicu, pogrešanec proglasi za mrtvega.

(²) Oklicni rok znaša leto dni. V primerih, omenjenih v § 232., odst. (²), drugem stavku, se pa podaljša oklicni rok do preteka roka, ki je določen za te primere v grajanskem zakoniku kot pogoj proglasitvi za mrtvega.

(³) Oklic se nabije na sodni deski, razglasi v občini, v kateri je pogrešanec prebival, po okolnostih pa tudi v drugih občinah, in se objavi enkrat v službenih novinah, določenih za objave tega sodišča. Sodišče sme odrediti, naj se oklic večkrat objavi; objavi ga pa lahko tudi v drugih novinah.

(4) Dan, ko se konča oklicni rok, je treba označiti v oklicu koledarsko, in to tako, da preteče od dne objave oklica v službenih novinah, določenih za objave, najmanj rok, določen v odst. (2).

§ 234.

(1) Ko preteče rok, označen v oklicu, izda sodišče na vnovično prošnjo odločbo.

(2) Če sodišče spozna, da so podani vsi pogoji grajskega zakonika, proglasi pogrešanca za mrtvega in v odločbi izrečno označi dan, po možnosti pa tudi trenutek, ki ga je treba po teh predpisih smatrati za čas njegove smrti. Pravnomočna odločba se pošlje voditelju matice radi vpisa v matične knjige.

§ 235.

Drugi zakoni predpisujejo, ali je radi sklenitve novega zakona potrebno, da se proglasi pogrešančev zakon za razvezanega, kdo sme to zahtevati in po katerem postopku se o takšnem zahtevku odloča.

Dokaz, da je pogrešanec umrl.

§ 236.

(1) Če ni moči dokazati pogrešančevo smrt z javnimi listinami, smejo osebe, omenjene v § 232., pri sodišču [odst. (1) § 231.] predlagati, naj izvede dokaz smrti in izda odločbo, da je vzeti pogrešančevo smrt za dokazano.

(2) V takem primeru se uporabljajo ustrezno določbe §§ 232. in 233. Če sodišče spozna, da je moči postopati, postavi skrbnika in izda oklic. Za ta oklic velja predpis § 233. s to izpremembo, da ne sme biti oklicni rok krajši od treh mesecev. Dokazi se smejo izvesti tudi že pred pretekom oklicnega roka.

(³) Po preteku oklicnega roka in po izvedenih dokazih zasliši sodišče skrbnika in udeležence o uspehu izvedenega dokazovanja in izda po njih zaslišbi odločbo, ki mora biti obrazložena.

(⁴) Če sodišče spozna, da je dokaz uspel, navede v odločbi dan, za katerega je dokazano, da je pogrešanec tega dne umrl ali da ga ni preživel. V poslednjem primeru se smatra ta dan za dan pogrešančeve smrti.

Razveljavitev ali poprava odločbe o proglatitvi pogrešanca za mrtvega ali o dokazu smrti pogrešanca.

§ 237.

(¹) Če tisti, ki je proglašen za mrtvega, še živi ali je umrl drugega, ne pa tistega dne, ki ga je po sodni odločbi imeti za dan njegove smrti, sme zahtevati tisti, ki je proglašen za mrtvega, sam ali pa kdorkoli ima pravni interes, in tudi državno pravobranilstvo v javnem interesu (§ 232.) od sodišča, naj se odločba o proglatitvi smrti razveljavi, odnosno popravi. Sodišče uvede o takšnem predlogu postopek, ravnaje se pri tem po predpisih § 231. Hkratu obvesti zapuščinsko sodišče, ki zapuščinsko razpravo, če je že uvedena, zaustavi. Če je zapuščinska razprava že izvedena in so zemljiškoknjižni vpisi na osnovi opravljene zapuščinske razprave že izvršeni, odredi zapuščinsko sodišče, naj se v zemljiški knjigi zaznami, da se je uvedel postopek po tem paragrafu. Ta zaznamba povzroči, da ima izdana odločba popolni učinek zoper tiste, ki pridobe knjižne pravice po trenutku, ko je prispela odločba radi zaznambe k zemljiškoknjižnemu sodišču.

(²) Če se s poizvedbami ugotovi, da pogrešanec še živi ali da je umrl drugega, ne pa tistega dne, ki ga je po sodni odločbi imeti za dan njegove smrti, razveljavi ali popravi sodišče z odločbo svojo prejšnjo odločbo.

(³) Ko postane ta odločba pravnomočna, jo pošlje zapuščinskemu sodišču; to pa po njej dalje postopa.

(⁴) Če okrožno sodišče odloči, da se prejšnja odločba vzdržuje v veljavi, odredi po njeni pravnomočnosti, naj se zaznamba izbriše, in pošlje to odločbo zapuščinskemu sodišču v nadaljnji postopek.

§ 238.

(¹) Če pride tisti, ki je proglašen za mrtvega, sam k sodišču in zahteva, naj se odločba, s katero je bil proglašen za mrtvega, razveljavi, pa je istovetnost predlagateljeva s tistim, ki je proglašen za mrtvega, nedvomna, razveljavi sodišče brez nadaljnjega postopka odločbo o njegovi proglasitvi za mrtvega

(²) V zvezi z odločbo, omenjeno v odst. (¹), vrne pristojno zapuščinsko sodišče predlagatelju po službeni dolžnosti v nepravdnem postopku posest imovine, v katero so stopili drugi na osnovi proglasitve predlagatelja za mrtvega, pri čemer se ravna po predpisih § 2., št. 7., in § 10.

(³) V odst. (¹) omenjeno sodišče obvesti hkratu pristojno varstveno sodišče, zato da to sodišče ukine varuštvo, postavljeno za otroke tistega, ki je bil proglašen za mrtvega, in da mu vrne očetovsko oblast.

§ 239.

Predpisi §§ 237. in 238. se uporabljajo ustrezno tudi, če tisti, o komer se je izreklo, da je njegova smrt dokazana, še živi ali pa je umrl drugega, ne pa tistega dne, ki ga je po sodni odločbi imeti za dan njegove smrti.

SEDMI DEL.

Sodna razveljavitev listin (amortizacija).

Dopustnost razveljavitve.

§ 240.

(¹) Izgubljene, ukradene, zgorele ali na kakršenkoli drug način prešle ali uničene listine se morejo po določbah naslednjih paragrafov sodno proglasiti, da so izgubile svojo pravno veljavnost (se morejo razveljaviti):

(²) Ne morejo se sodno razveljaviti te listine:

1. novčanice Narodne banke in državne;

2. srečke državne razredne loterije in srečke drugih loterij, prirejenih za občekoristne in dobrodne namene, kakor tudi državni vrednostni papirji, ki igrajo za dobitke;

3. poedini kuponi (odrezki obrestni, rentni in dividendni pri delnicah), ločeni od glavne listine, in obnovilnice (taloni) vrednostnih papirjev;

4. karte in znamke, izdane v vsakdanjem prometu, kakršne so vstopnice, vozovnice in podobno.

(³) Določbe odst. (¹) in (²) ne posegajo v posebne zakone, ki izvezajo tudi druge listine od sodne razveljavitve.

Pristojnost.

§ 241.

Kolikor ne odredajo posebni zakoni kaj drugega, je za razveljavitev obveznic in drugih vrednostnih papirjev, izdanih po državi in samoupravnih telesih, pristojno trgovinsko sodišče, kjer pa tega ni, okrožno kot trgovinsko sodišče, v čigar območju se vodijo dotične glavne knjige.

§ 242.

(¹) Za razveljavitev vrednostnih papirjev, izdanih po delniških (akcijskih) in drugih družbah in zavodih, osnovanih z odobritvijo državnega oblastva in ki so pod državnim nadzorom, je pristojno trgovinsko, odnosno okrožno kot trgovinsko sodišče, v čigar območju je sedež podjetja, ki je ta papir izdalo; če pa je papir izdala samostalno podružnica (filialka), sodišče, v čigar območju je ta podružnica. To velja zlasti za delnice (akcije), začasnice (interimnice, začasne delnice), zastavnice, delne obveznice, hranilnične vložne knjižice, police in ostale vrednostne papirje, določene za promet. Za razveljavitev vrednostnih papirjev, izdanih po drugih družbah ali podjetjih, če imajo ti papirji kupone, in tudi samih kuponskih pol takih papirjev je pristojno trgovinsko sodišče, odnosno okrožno kot trgovinsko sodišče, v čigar območju leži kraj izdaje tega papirja.

(²) Za razveljavitev menic, čekov in tistih listin, za katere predpisuje trgovinski zakon ali kak drug zakon, da jih je treba razveljaviti po predpisih meničnega zakona, je pristojno trgovinsko, odnosno okrožno kot trgovinsko sodišče, v čigar območju leži kraj plačila.

§ 243.

Za razveljavitev vseh drugih listin, ki niso omenjene v prednjih paragrafih, je pristojno sresko sodišče, v čigar območju leži kraj izpolnitve, če je označen v listini; če pa ni označen, sresko sodišče, ki je za predlagatelja razveljavitve ob času, ko vloži predlog, občno krajevno pristojno v grajskih pravnah.

§ 244.

Ce je po predpisih prednjih paragrafov pristojno za postopek trgovinsko ali okrožno kot trgovinsko sodišče, spadata razprava in izdaja odločbe v dolžnost sodnika poedinca, ki ga predsednik sodišča za to odredi.

Postopek.

§ 245.

Za postopek pri razveljavitvi listin veljajo občne določbe tega zakona, kolikor ni v tem delu zakona odrejeno drugače. Predlagatelj in druge osebe se lahko zasllišijo tudi pod prisego.

§ 246.

(¹) Predlagati razveljavitev listine je upravičen, kdor more uveljavljati pravico iz te listine ali na osnovi te listine ali kdor ima drugače pravni interes ob tem, da se listina sodno razveljavi.

(²) Predlagatelj mora:

1. priložiti prepis listine ali navesti njeno bistveno vsebino in navesti vse, kar je potrebno, da je moči listino natančno spoznati in od drugih razločiti;

2. verjetno izkazati, da je listina prešla ali uničena, kakor tudi dejstva, ki ga upravičujejo, podati ta predlog. Glede prešlih ločenih kuponskih pol dokazuje to pravico glavna listina.

§ 247.

(¹) Če se zahteva razveljavitev vrednostnega papirja, je treba navesti v vlogi zlasti:

1. ime, stanovališče, odnosno sedež izdajatelja;

2. kraj in čas izdaje, številko in serijo vrednostnega papirja;

3. znesek glavnice, na katero se glasi, in višino obresti;

4. ali se glasi na prinosnika ali po naredbi ali pa na ime in na katero ime;

5. ali je označen rok plačila in kateri, če pa je papir žreben, ali je izžreban, kdaj in s katerim zneskom;

6. dan dospelosti poslednjega kupona in ali je imel prešli vrednostni papir obnovilnico (talon);

7. po možnosti čas, kdaj, in kraj, kjer je tisti, za katerega se trdi, da je lastnik dotične listine, katere razveljavitev se zahteva, postal njen lastnik, način, kako je pridobil papir, čas, kdaj, in kraj, kjer je prejel poslednje obresti ali dividendo, kakor tudi okoliščini, ob katerih je papir prešel.

(²) V eni vlogi se lahko predlaga razveljavitev tudi več vrednostnih papirjev.

§ 248.

(¹) Če spozna sodišče, po skrbnem preizkusu predloženih podatkov in dokazov, da so zadostno izkazane navedbe o pridobitvi, posesti in izgubi listine in da je predlog za uvedbo postopka osnovan, popraša zavezanca (izdajatelja listine), če treba pa tudi druge udeležence, ali obstoji listina z navedenimi znaki ter ali in katere ovire so proti uvedbi postopka. Za odgovor odredi sodišče zadosten rok. Zavezanec označi lahko osebe ali organe, ki so poklicani, odgovoriti na ta vprašanja in dati pojasnila.

(²) Zavezanca ni treba poprašati, če sam predlaga razveljavitev, če je o predmetu, o katerem naj bi bil vprašan, nedavno že podal verodostojno izjavo, če mu je izguba listine že javljena po § 258. ali če je zbog vojne, ustavitve prometa ali zbog drugih izrednih dogodkov začasno nemogoče, zastaviti mu to vprašanje ali nanj odgovoriti.

§ 249.

Uvedba postopka radi razveljavitve listine se objavi z oklicem, v katerem je treba navesti:

1. ime, poklic in naslov (odnosno firmo in sedež) predlagatelja in njegovega zastopnika;
2. točno označbo prešle listine, po potrebi tudi njen natančen popis (§§ 246. in 247.);
3. rok v katerem je treba podati prijavo ali prigovore (oklicni rok);

4. poziv, naj se listina pokaže sodišču ali naj se podajo prigovori zoper predlog;

5. opozoritev, da se listina sodno razveljavi, če se v označenem roku nihče z dotično listino ne prijavi sodišču ali ne poda prigovora zoper predlog za razveljavitve listine.

§ 250.

(¹) Oklic je vročiti vsem udeležencem, nabiti na sodno desko in enkrat objaviti v službenih novinah, določenih za objave sodišča, pri katerem se postopek vodi. Pri tem se uporabljajo ustrezno predpisi drugega odstavka § 311. grajanskega pravnega postopnika.

(²) Sodišče vodi natančen spisek vrednostnih papirjev in listin, glede katerih je pri tem sodišču uveden postopek radi razveljavitve. Ta spisek sme vsakdo vpregledati in prepisati.

(³) Minister pravde ustanovi sporazumno z ministrom za trgovino in industrijo z uredbo »Osrednji vestnik«, v katerem se občasno objavljajo v izpisku vse uvedene in v smislu odst. (¹) razglāšene razveljavitve, ki se nanašajo na vrednostne papirje, določene za promet. To objavljanje se ponavlja, dokler se ne konča postopek bodisi z odločbo o razveljavitvi bodisi z ustavitvijo postopka.

§ 251.

Kolikor ne odredjajo posebni zakoni drugače, traja oklicni rok:

1. leto dni:

a) pri listinah, ki se glase na prinosnika;

b) pri listinah, prenosnih z indosamentom, ki imajo slepi (bianco) indosament;

c) pri listinah, ki imajo kupone [§ 240., odst. (²), št. 3.] in se ti kuponi glase na prinosnika;

2. šest mesecev:

za vse ostale listine.

§ 252.

(¹) Oklicni rok teče od dne, ko je bil oklic razglašen v službenih novinah, določenih za objavljanje sodnih oklicev.

(²) Pri listinah s kuponi, ki se glase na prinosnika, kakor tudi pri ločenih kuponskih polah s kuponi, ki se glase na prinosnika, se ne more oklicni rok izteči prej, nego preteče leto dni od dne, ko je poslednji, že izdani kupon dospel, če pa dospe terjatev sama prej, od dne dospelosti terjatve. Če pa se za naslednji kupon vobče ne dá plačilo, se računí to leto od dne 1. julija tistega leta, ko bi se ta kupon izplačal, ako ne bi bilo izplačilo ustavljeno.

Učinek uvedbe postopka in prepoved plačila.

§ 253.

(¹) Z uvedbo postopka radi razveljavitve listine se prekine nasproti predlagatelju zastaranje z dnem, katerega je bil vložen predlog pri pristojnem sodišču.

(²) Zavezanec in njegove podružnice kakor tudi njegove plačilnice ne smejo od pričetka roka, ko jim je bil vročen oklic ali ko so drugače na kakršenkoli način zvedeli ali ob potrebni pazljivosti mogli zvedeti, da je uveden postopek radi razveljavitve listine, obveznosti iz te listine več veljavno izpolniti, tudi ne to listino prenarediti, zamenjati z drugo iste vrste, prenesti na drugega upravičenca ali pa nanjo izdajati nove kuponske pole ali talone. Ta plačilna prepoved traja, dokler se postopek ne ustavi ali se listina sodno ne razveljavi. Zavezanec se lahko oprosti svoje obveznosti s tem, da položi pri sodišču to, kar je dolžan. Ta prepoved se ne nanaša na plačilo za kupone državnih vrednostnih papirjev ter na zamenjavo in prenos nežrebnih vrednostnih papirjev, ki se glase na prinosnika, na drugega upravičenca.

(³) Zavezanec, njegove podružnice in plačilnice so upravičeni, pridržati listino, za katero je izdana plačilna prepoved, če se jim predloži; morajo pa izdati stranki potrdilo. Pridržano listino morajo takoj predložiti sodišču, pristojnemu za razveljavitev, in navesti ime in naslov tistega, ki je to listino v izplačilo predložil. Tudi če listine ne pridrže, morajo sodišču, pri katerem je uveden postopek za razveljavitev, javiti tistega, ki jo je v izplačilo predložil. Sodišče obvesti o tem predlagatelja.

(⁴) Za poedine kupone veljajo predpisi § 259. tudi tedaj, če se zahteva razveljavitev kuponskih pol.

Ustavitev postopka.

§ 254.

(1) Postopek in nadaljnje razglašanje se ustavita in udeleženci o tem obveste, če to zahteva predlagatelj ali če ne položi v njemu danem roku pristojbine za objavo. Prav tako se postopa, če kdo drug predloži listino sodišču ali drugače dokaže, da jo ima, ali če se pozneje lokaže, da predlagateljeve navedbe (§§ 246. in 247.) niso resnične.

(²) Prijave drugih oseb se preizkusijo, tudi če prispejo k sodišču po oklicnem roku, toda preden se sklepa o razveljavitvi. Predlagatelja je o vsaki prijavi obvestiti. Zaradi zamude prijavnega roka ni postavitve v prejšnji stan.

(³) Če se imetnik listine prijavi in jo predloži sodišču, se dovoli predlagatelju, preden se postopek ustavi, vpogled v to listino v roku, ki se mu za to odredi. Če se listina sodišču ni predložila, naloži sodišče na predlagateljev predlog imetniku listine, naj predloži v ta namen listino sodišču, pri katerem se vodi postopek, ali pa sreskemu sodišču kraja, kjer je listina. Če se tisti, ki trdi, da je imetnik listine, ne ravna po tem nalogu in tudi na drug način ne dokaže, da jo ima, se dalje ni ozirati na njegovo prijavo.

Ponovna zahteva, naj se zavezanec izjavi.

§ 255.

(¹) Ko oklicni rok poteče, popraša sodišče, če predlagatelj to zahteva, zavezanca, ali se ni izza njegovega odgovora na prvo vprašanje (§ 248.) na osnovi listine kaj plačalo, se li ni listina zamenjala ali prenesla na drugega upravičenca, in ali se niso izdale nove kupon-ske pole. Če je zavezanec o tem po preteku oklicnega roka že podal verodostojno izjavo, se mu vprašanje ne zastavi več.

(²) Če je zavezanec listino docela izkupil, ob njej kaj izpremenil (jo zamenjal, prenesel na drugega) ali pa izdal novo kuponsko polo, se postopek ustavi in predlagatelj o tem obvesti. Zavezanec je odgovoren, če se po svoji krivdi ni ravnal po plačilni prepovedi.

Odločba o razveljavitvi.

§ 256.

(¹) Sodišče opravi lahko, preden odloči o razveljavitvi, nadaljnje poizvedbe. Če se je vložila tožba, s katero se zahteva listina, se odloži odločba o razveljavitvi do završetka pravde.

(²) Odločba, s katero se listina sodno razveljavlja, mora obsegati podatke, označene v § 249., št. 1. in 2., in ugotovitev, da je pretekel oklicni rok brezuspešno. Odločba mora biti obrazložena.

(³) Odločbo je vročiti vsem udeležencem in zaznamovati v spisku, omenjenem v § 250., odst. (²).

Učinek razveljavitve.

§ 257.

(¹) Odločba, s katero se listina sodno razveljavlja, nadomešča prešlo listino, dokler se ne izda nova listina.

Kdor je izposloval razveljavitev, more uveljavljati na osnovi te odločbe zoper zavezanca vse pravice, ki potekajo iz te listine ali mu pristojne na osnovi listine, ali pa zahtevati, da se mu izdaj ob njegovih stroških nova listina proti izročitvi odločbe o razveljavitvi.

(²) Z izpolnitvijo obveznosti proti tistemu, ki je izposloval razveljavitev, se oprosti zavezanec obveznosti toliko, kolikor bi se bil oprostil, da je izpolnil obveznost proti imetniku razveljavljene listine.

Prijava izgube listine policijskemu oblastvu.

§ 258.

(¹) Če je prešla listina, ki se glasi na prinosnika, ki se pa more po zakonu sodno razveljaviti, zahteva lahko tisti, ki mu je ta listina na kakršenkoli način prešla, pri policijskem oblastvu kraja, kjer biva, ali kraja, kjer je listina prešla, naj ob njegovih stroških v listu, določenem za službene objave tega oblastva, objavi, da je prešla.

(²) Policijsko oblastvo mora postopati po tem zahtevanju, če je predlagatelj izpolnil pogoje iz § 246. in položil stroške za objavo po policijskem oblastvu. Zavezanec se obvesti, da se je objava odredila. Objavljanje se nadaljuje brez prestanka do pretoka drugega kalendarkega meseca za mesecem, v katerem se je začelo. Ustavi se pa prej, če predlagatelj to zahteva ali če se predloži listina oblastvu, ki je odredilo objavo.

(³) Objava ima zoper zavezanca učinek plačilne prepovedi [odst. (²) § 253.], če je zvedel zanjo bodisi s priobčitvijo po policijskem oblastvu bodisi po omenjenem listu, v katerem razglašča to oblastvo svoje službene objave, ali če je zanjo ob potrebni pazljivosti mogel zvedeti.

(⁴) Zgoraj označeni postopek se ne uporablja na državne vrednostne papirje.

Izplačilo kuponov brez razveljavitve.

§ 259.

(¹) Če so poedini kuponi, ločeni od glavne listine [§ 240., odst. (²), št. 3.], na kakršenkoli način prešli ali so uničeni, sme zahtevati tisti, kateremu so prešli, po preteku treh let od dne dospelosti njih izplačilo od zavezanca, če mu je pred pretekom tega roka prijavil izgubo in če v tem roku ni bil prešli kupon po kom drugem predložen niti bilo zahtevano izplačilo. Prijava izgube zavezancu prekinja zastaranje.

(²) Zavezanec ni dolžan, opraviti izplačilo pred iztekom leta dni po preteku roka, omenjenega v odst. (¹). Z izplačilom kupona v smislu odst. (¹) se oprosti zavezanec svoje obveznosti.

Določba glede obnovilnic.

§ 260.

(¹) Obnovilnice (taloni) so brez veljave, dokler teče postopek radi razveljavitve glavne listine [odst. (²) § 253.] ali če je objavljeno, da je glavna listina prešla (§ 258.) ali če je njen imetnik, pokazavši glavno listino, pri zavezancu ugovarjal zoper to, da bi se izdala na osnovi obnovilnice nova kuponska pola. Če je ugovarjal, se more izdati nova kuponska pola ali nova obnovilnica samo tistemu, ki pokaže glavno listino. Zavezanec je dolžan, potrditi na glavni listini, da se mu je ugovor priobčil.

(²) Z razveljavitvijo glavne listine je ob veljavo tudi obnovilnica.

Posebne določbe za državne vrednostne papirje.

§ 261.

Določbe tega dela veljajo tudi za razveljavitev državnih vrednostnih papirjev s temile izpremembami:

1. predlog za razveljavitev je treba vložiti pri pristojnem sodišču v dveh soglasnih izvodih s potrebnimi prilogami vred; prvemu izvodu je priložiti izvornike teh prilog, drugemu pa njih prepise;

2. sodišče pošlje, preden izda svojo odločbo, drugi izvod predloga tistemu oblastvu, ki je izdalo ta vrednostni papir, s pozivom, naj podá v mesecu dni na ta predlog svoj odgovor. zlasti naj se izjavi o dospelosti in zastaranju tega papirja ter o tem, ali še obstoji terjatev, na katero se glasi;

3. ko prispe odgovor ali če preteče rok, a v tem roku odgovor ne prispe, odloči sodišče, ali se uvede postopek radi razveljavitve, in odredi, če spozna, da je uvedba tega postopka dopustna [§ 246., odst. (2), št. 2, in odst. (1) § 248.], ustrezne ukrepe in obvesti o tem predlagateljje ter oblastvo, ki je vrednostni papir izdalo; izguba kuponov se mora prijaviti, da bi se dobilo plačilo po § 259., vsaj 90 dni pred potekom triletnega roka oblastvu, ki jih je izdalo;

4. sodišče ne preizkusi po službeni dolžnosti, ali je vložen predlog pod št. 1. pred potekom zastaralnega roka in ali se je prijava izgube kupona, omenjena pod št. 3., pravočasno vložila, marveč se ozira na te okoliščine samo na prigovor oblastva.

Posebne določbe o razveljavitvi menic, čekov in drugih trgovinskih papirjev.

§ 262.

Ta zakon ne posega v posebne predpise o razveljavitvi menic, čekov in drugih listin, glede katerih predpisujejo trgovinski zakon ali drugi zakoni, da jih je razveljavljati po predpisih meničnega zakona. Kolikor v teh predpisih ni določb, se uporabljajo ustrezno določbe tega zakona.

OSMI DEL.

Ostali primeri nepravdnega postopka.

Obène določbe.

§ 263.

Razen primerov, naštetih v prednjih delih tega zakona, postopajo sodišča po nepravdnem postopku tudi v primerih, ki so našteti v tem delu zakona ali v kakem drugem zakonu.

Določbe o negi, vzgoji in vzdrževanju nedoletnih otrok.

§ 264.

(¹) Če se zakonca pri ločitvi ali razdružitvi zakona s pritrditvijo pristojnega varstvenega sodišča nista zednila o negi in vzgoji otrok, odloči sodišče glede na okolnosti primera in koristi otrok, poklic, osebnost in lastnosti zakoncev in vzroke ločitve ali razdružitve, kateremu zakoncju se prepusti nedoletni otrok in v kateri meri in na kakšen način naj občuje z otrokom drugi zakonec. Če se razmere izpremene, more sodišče, neglede na svoje prejšnje odredbe ali sporazum zakoncev, nanovo odrediti, kar je potrebno v otrokovo korist. Za vse omenjene odredbe je varstveno sodišče tudi tedaj pristojno, če zakonca ločeno živita, a zakon še ni razvezan niti sta zakonca sodno ločena.

(²) Varstveno sodišče je pristojno za določitev vzdrževalnine nedoletnega otroka. Sodišče naloži z odločbo, s katero odreja vzdrževalnino, tistemu, ki je po grajanškem zakoniku dolžan dajati vzdrževanje, naj odrejeni znesek vzdrževalnine mesečno vnaprej plačuje.

(³) Varstvena poverjenstva niso pristojna, izdajati odločbe v smislu predpisov prednjih odstavkov; marveč je v primerih, ko je varstveno poverjenstvo varstveno oblastvo, pristojno za to sresko sodišče, v čigar območju

ima varstveno poverjenstvo svoj sedež. Preden izda odločbo, zahteva sodišče lahko mnenje varstvenega poverjenstva.

Določitev dote in opreme.

§ 265.

Sresko sodišče občne krajevne podsodnosti zavezanca je pristojno za odločitev, kdo naj po grajanskem zakoniku dá doto ali opremo in v katerem znesku, če je bil predložen tak zahtevek sodišču pred poroko; pri tem postopa po nepravdnem postopku in naloži stranki, naj te dolžnosti izpolni.

Ureditev razmerja med solastniki.

§ 266.

(¹) Vsak solastnik, ki se v vprašanih uprave in ukoriščanja skupne stvari čuti v svoji pravici prikrajšanega, se more radi zaščite svoje pravice obrniti do sreskega sodišča, v čigar območju je skupna stvar. Sodišče odloči, če o sami solastninski pravici poedinih solastnikov ali o velikosti njih deleža pri skupni stvari ni spora, po predpisih grajanskega zakonika v nepravdnem postopku.

(²) To velja zlasti, če je treba solastnika prisiliti, naj se ukloni sklepu večine, ali če naj po predpisih grajanskega zakonika sodnik odloči, ali so dopustne važne izpremembe na skupni stvari, ali se naj take izpremembe izvrše nepogojno ali proti zavarovanju in ali se naj postavi ali zameni upravitelj skupne stvari.

(³) Prav tako postopa sodišče po nepravdnem postopku, če se v vprašanih rednega upravljanja in ukoriščanja skupne stvari glasovi solastnikov tako razdelé, da ni zakonite večine, in je po grajanskem zakoniku sodniku o tem odločiti.

Razdružitev skupnosti.

§ 267.

(1) Za razdružitev skupnosti po nepravdni poti je pristojno sresko sodišče, v čigar območju je skupna imovina. Če je v območju več sreskih sodišč, vloži solastnik svoj predlog za razdružitev lahko pri vsakem teh sodišč. Če gre za delitev zapuščine, veljajo določbe §§ 127. do 132.

(2) Na zahtevo kateregakoli solastnika odloči sodišče po nepravdnem postopku, ali in kako se naj izvede delitev skupne stvari ali skupne imovine, če med solastniki ni spora:

1. o predmetu delitve in o obsegu skupne stvari ali imovine tako glede aktiv kakor glede pasiv;

2. o solastninski pravici poedinih solastnikov ali o velikosti njih deležev.

§ 268.

Če se v delitvenem postopku po kateremkoli solastniku ospori katero zgoraj omenjenih vprašanj in o tem ni moči doseči sporazum, napoti sodišče stranko z njenim zahtevkom za razdružitev skupnosti (delitev) na pravdo.

§ 269.

Solastnik, ki zahteva delitev, mora v svojem predlogu natančno označiti predmet delitve in navesti vse solastnike in druge osebe, ki imajo na predmetu delitve stvarne pravice. Razen tega je treba navesti tudi zemljiškoknjižne podatke in priložiti izpisek o vpisih lastnine, služnosti in drugih pravic.

§ 270.

(1) Sodišče odredi narok za razpravo o delitvenem zahtevku in pozove nanjo vse solastnike in tudi tiste

služnostne upravičence in imetnike drugih stvarnih pravic, ki smejo po predpisih grajanskega zakonika zahtevati, naj se njih pravice ob delitvi upoštevajo, in odloči, kako se naj te pravice po delitvi izvršujejo.

(²) Če zglase imetniki omenjenih pravic kak zahtev, ga upošteva sodišče ob delitvi in izda glede izvrševanja dotične pravice rešitev v odločbi o delitvi.

§ 271.

Na predlog kateregakoli solastnika pozove sodišče k naroku tudi druge osebe, ki utegnejo imeti interes ob delitvi (kakor n. pr. upnike, katerih terjatve niso zavarovane s hipoteko); če se z njimi o njih pravicah doseže sporazum, se to ugotovi v sodnem zapisniku in se upošteva v odločbi o delitvi.

§ 272.

Če se med nepravdnim postopkom doseže med strankami poravnava o načinu delitve, sprejme sodišče to poravnavo v zapisnik.

§ 273.

Če se vrši delitev v naravi, je treba navesti v sklepu o delitvi določno ne samó, kateri fizični del ali, če dobijo več delov, katere dele skupaj dobe poedini solastniki, marveč tudi vse to, kar naj vsak izmed njih stori, da se delitev izvede. Ta sklep mora obsegati tudi rešitev o zahtevkih drugih udeležencev v smislu §§ 270. in 271.

§ 274.

Če se naj izvrši delitev nepremičnine s sodno prodajo skupne stvari, a se udeleženci ne zedinijo, da se opravi prodaja po določbah petega dela tega zakona, se dovoli in opravi prodaja skladno s predpisi zakona o izvršbi in zavarovanju o prisilni dražbi (o prisilni javni prodaji). Glede stroškov prodaje se uporabljajo predpisi § 320., odst. (³), zakona o izvršbi in zavarovanju.

Ureditev (obnovitev ali poprava) mejá.

§ 275.

(¹) Za ureditev (obnovitev ali popravo) mejá je pristojno sresko sodišče, v čigar območju je meja, ki se naj uredi.

(²) Če je taka meja v območju ali na meji območja več sreskih sodišč, izbere lahko prosilec katerokoli teh sreskih sodišč.

§ 276.

(¹) Vsakdo lahko predlaga, naj mu sodišče mejo med njegovim in njegovega soseda zemljiščem obnovi ali popravi; mora pa že v prošnji natančno ta zemljišča označiti, in sicer, kjer so zemljiške knjige, tudi s podatki iz teh knjig, ter navesti ime, poklic, bivališče in naslov soseda, lastnika, posestnika ali imetnika sosednjega zemljišča.

(²) Razen tega mora navesti, da so mejniki tako poškodovani, da bi utegnili postati povsem nespoznavni ali da mej vobče ni mogoče več spoznati ali da so sporne, k temu pa tudi še okolnosti, ki so to povzročile.

§ 277.

(¹) Sodišče odredi na tako prošnjo najprvo narok pred sodiščem za same stranke radi poskusa poravnave; če ta ne uspe, se odredi narok na mesto samo. K naroku se pozovejo vsi udeleženci s pripombo, naj prineso k naroku vse listine, načrte in druge dokaze in po možnosti pripeljejo tudi priče. Obenem se udeleženci opozorijo, da se, če kdo izmed njih ne pride, postopek vendarle izvede in izda odločba.

(²) Po potrebi se pozove k naroku tudi merski izvedenec. Obenem izda sodišče ustrezne odredbe, naj se prinesejo k naroku tudi kopije zemljiškoknjizne mape, drugih načrtov, delitvenih operatov in vse, česar je za pojasnitev treba.

(³) Če izostane od naroka tisti, ki je predlagal ureditev meje, se smatra, da je predlog umaknjen. Toda došli nasprotnik lahko predlaga, naj se postopek izvede.

§ 278.

(1) Če se med pravdo pred rednim sodiščem pokaže, da gre samo za spor glede mejá, je ravnati s tožbo kakor s predlogom za ureditev mejá.

(2) Če zavisi odločitev v kaki pravdi docela ali deloma od ureditve mejá, sodišče lahko uvede po službeni dolžnosti postopek o ureditvi mejá.

§ 279.

(1) O naroku za ureditev mejá se sestavi zapisnik, v katerem je popisati stanje, ki se je našlo ob pričetku dozvedb, in ob kratkem posledek izvedenih dokazov, ter priložiti zapisniku načrt, iz katerega se dá posneti stanje mejá, kakršno se je našlo, ko je prišel sodnik na mesto samo, in kako je sodnik to mejo na mestu samem uredil.

(2) Če se opravi postopek o ureditvi mejá pri enem naroku, ni vnašati v zapisnik razlaganja, prigovore in druge navedbe strank; vselej pa je zapisati, ali je meja sporna.

§ 280.

(1) Dokaz močnejše pravice do mejnega prostora, čigar prometna vrednost ne presega 500 dinarjev, je dopusten samo v postopku o ureditvi mejá.

(2) Če presega prometna vrednost spornega mejnega prostora znesek 500 dinarjev, je dopusten dokaz močnejše pravice v postopku o ureditvi mejá samo, če obe stranki na to pristaneta

(3) V vseh primerih se določi meja, kolikor ni dokazana močnejša pravica, po zadnji mirni posesti; če se pa ta posest ne dá ugotoviti, se sporni mejni prostor razdeli po pravični oceni sodišča. Kolikor ne gre za pri-

mere iz odst. (1) in (2), je vsaki stranki na izvolji, uveljavljati svojo močnejšo pravico s pravdo, toda najkeseje v treh mesecih od dne pravnomočnosti odločbe, izdane v postopku o ureditvi mejá.

§ 281.

(1) Na osnovi izvedenega postopka uredi sodnik meje, ravnaje se po predpisih prednjega paragrafa, in označi določeno mejo na mestu samem z mejniki. V odločbi razsodi tudi o stroških in izreče, ali presega prometna vrednost spornega prostora znesek 500 dinarjev.

(2) V obrazložitvi odločbe je navesti vse prigovore in navedbe strank, vse dokaze in dejstva, ki so se uveljavljali, ter obrazložiti odločbo glede glavne stvari in glede stroškov.

§ 282.

(1) Uvedba postopka za ureditev mejá se ne more izpodbijati s posebnim pravnim sredstvom.

(2) Zoper odločbe sodišča druge stopnje, izrečene v postopku o ureditvi mejá, ni nadaljnjega pravnega sredstva.

§ 283.

(1) Stroške postopka trpe stranke po meri svojih mejá. Tisti, ki je predlagal ureditev mejá, trpi sam stroške postopka, če razprava pokaže, da obnovitev ali poprava meja ni bila potrebna, ker meja ni bila sporna ali je bila zadosti spoznavna ali ker so bili ostali deležniki voljni, da se izvensodno postavijo mejniki. Stroški zastopanja obremenjajo zastopanca samega.

(2) Če je bil postopek povzročen z motenjem mirne posesti, sme sodišče izreči, naj trpi stroške postopka docela ali deloma stranka, ki je spor povzročila.

(3) Po istih načelih se odloči o stroških, če se niso stranke o tem sporazumele, tudi tedaj, ko se sodna odločba o ureditvi mejá ne izda.

DEVETI DEL.

**O sodnih izpričevalih (potrdilih), sodnih overovitvah
in napravljanju listin pri sodišču.****Izpričevala.**

§ 284.

(¹) Na prošnjo izda sodišče prizadeti osebi radi porabe v pravnih stvareh službeno izpričevalo o dejstvih, ki so mu iz sodnih spisov in knjig znana.

(²) Ne izdajajo se izpričevala o vsebini sodb, sklepov ali drugih spisov; stranka pa sme zahtevati njih navadni ali overovljeni prepis ali pa jih sama prepisati, kolikor zakon tega ne prepoveduje.

§ 285.

(¹) Izdajati izpričevala, da so trgovinske knjige sestavljene in da se vodijo po zakonu, je pristojno trgovinsko sodišče, odnosno okrožno kot trgovinsko sodišče (§ 26., št. 13., in § 30. zakona o ureditvi rednih sodišč). Če se knjige ne vodijo na sedežu tega sodišča, je pristojno sresko sodišče, v čigar območju se te knjige vodijo.

(²) Knjige mora sodnik, ki je odrejen, da izda izpričevalo, po potrebi pa tudi še en zapriseženi izvedenec pregledati.

§ 286.

(¹) Izpričevala o tem, kateri zakon velja ali je ob določenem času veljal v naši državi, izdaja ministrstvo pravde tistim, ki tako izpričevalo potrebujejo, da ga uporabijo radi obrambe svojih koristi v inozemstvu.

(²) V takem izpričevalu se navedeta samo zakon po naslovu in datum ter doslovno besedilo zakona; ne mo-

rejo se pa dajati nikakšne razlage niti pojasnila glede pomena ali uporabe zakona na določeni primer.

Overavljanja prepisov (vidimiranje).

§ 287.

(¹) Da soglaša sodno ali izvensodno narejeni prepis z izvirno listino, potrjuje sodni uradnik, ki je zato odrejen (§ 87. zakona o ureditvi rednih sodišč).

(²) Prepis, čigar pravilnost se naj potrdi, se mora kar najskrbneje primerjati z izvirnikom. Prepis mora soglašati z izvirno listino v pravopisu, ločilih in besednih okrajšavah. Če so v izvirniku mesta popravljena, predružačena, izbrisana, prečrtana, vrinjena ali dodana, je treba to v overovilu prepisa navesti; prav tako pa tudi, če je listina strgana, poškodovana ali drugače po zunanji obliki očitno sumljiva.

(³) V overovilu je treba navesti: ali je to prepis izvirne listine ali pa prepis overovljenega ali navadnega prepisa izvirne listine; kako je kolkovana listina ali prepis listine, katere prepis se potrjuje; ali je izvirnik pisan z roko ali na stroj ali s kakim drugim mehaničnim ali kemičnim sredstvom, s svinčnikom ali peresom; število pol izvirne listine in kje je po vednosti sodnega uradnika ali po trditvi stranke izvirnik; če ga je pa predložila stranka, ime in naslov te stranke. V overovilu mora biti naveden dan overovitve prepisa. Overovilo podpiše uradnik, ki je overovitev opravil, in pritisne nanj sodni pečat.

(⁴) Če se overavlja prepis samo dela listine ali izpisek iz listine, mora biti prepis tako napravljen, da se dá iz njega razločno razbrati, kateri deli listine niso prepisani.

(⁵) Če sodni uradnik ne ume jezika, v katerem je listina spisana, prečita listino zaprisežen tolmač. V overovilu je treba navesti, da se je tako postopalo.

Overavljanje rokopisov ali podpisov (legalizacija).

§ 288.

(1) Rokopise ali podpise na listinah overavlja za to odrejeni uradnik (§ 87. zakona o ureditvi rednih sodišč).

(2) Za dokaz pristnosti rokopisa je treba, da stranka pred sodnim uradnikom prizna, da je listina z njeno roko pisana, za dokaz pristnosti podpisa pa je treba, da stranka pred sodnim uradnikom listino svojeručno podpiše ali da prizna za svojega podpis, ki je že na listini.

(3) Overovilo se zapiše s pozivom na poslovno število zapisnika o overovitvi (vpisnika za overovitve), na izvorni spis in ga sodni uradnik podpiše, pristavi datum in pritisne sodni pečat. Predpis § 287., odst. (6), je treba tudi tu ustrezno uporabljati.

(4) Po predpisih prednjih odstavkov se je ravnati pri overavljanju ročnega znaka.

(5) Če se overavlja ročni znak ali podpis slepih ali podpis takih, ki ne znajo pisati ali ki ne umejo jezika listine, je treba prečitati stranki spis, na katerem se overavlja podpis ali ročni znak, in razložiti smisel, v overovilu pa navesti, da se je to storilo.

(6) V overovilu je treba navesti tudi to, da pozna sodni uradnik sam osebno in po rojstnem in rodbinskem imenu tistega, čigar podpis ali ročni znak overavlja; če ga pa ne pozna sam, mora navesti način, kako je ugotovil istovetnost stranke.

(7) Če je treba ugotoviti istovetnost stranke, ki je sodišče ne pozna, morata izpričati istovetnost dve sodišču osebno po imenu znani verodostojni priči, stari vsaj 20 let. Če ima stranka pri sebi po javnem oblastvu izdano listino s sliko in podpisom, zadošča, da samó ena priča izpriča njeno istovetnost.

(8) Če se naj overovi podpis osebe kot zastopnika tvrdke, društva, javnega telesa ali druge po zakonu priznane ustanove, sme sodni uradnik potrditi, da je ta oseba podpisala za tvrdko, društvo, javno telo ali usta-

novó, samó tedaj, če mu je znano, da je ta oseba res upravičena, zastopati, ali če je to poprej sam ugotovil.

Inozemske listine.

§ 289.

Overavljanje inozemskih listin se ureja z mednarodnimi pogodbami ali z uredbo ministra pravde. Nadaljnega overavljanja ni treba za listine, ki sta jih overovala naše poslaništvo ali naše konzularno oblastvo, v čigar območju je bila listina napravljena ali overovljena, ali ki sta jih overovala tukajšnje poslaništvo ali tukajšnje konzularno oblastvo tiste tuje države, v kateri je listina napravljena ali overovljena.

Overavljanje radi uporabe v inozemstvu.

§ 290.

Če je radi uporabe javne listine v inozemstvu potrebno, da se overovita podpis in pečat sodišča ali javnega notarja, overovi ta podpis in pečat predsednik apelacijskega sodišča. Ta predloži tako overovljeno listino ministrstvu pravde, da izpostavi diplomatsko overovitev, kolikor je taka nadaljnja overovitev potrebna.

Overavljanje prevodov. — Tolmači.

§ 291.

Da soglašá prevod z izvirnikom, mora izpričati zaprisežen tolmač.

§ 292.

(¹) Če je potrebno, da je v kakem kraju stalen tolmač tujega jezika, ga postavi predsednik apelacijskega sodišča, ki označi v njegovem dekretu jezik, za katerega se postavlja kot tolmač, ter okoliš in sedež.

(²) Preden postavi tolmača, dozve predsednik apelacijskega sodišča, ali je potrebno, da se takšen tolmač postavi, ali zna tisti, ki se naj postavi za tolmača, razen službenega jezika zadostno tudi tisti jezik, za katerega se naj postavi za tolmača, ter ali ima npravstveno kvalifikacijo in zadostno izobrazbo za temeljito prevajanje govora in pisma iz tega tujega jezika v službeni jezik in obratno. Prednost imajo pravniki.

(³) Stalni tolmač mora priseči, da bo vršil dolžnost tolmača vselej vestno, resnično in natančno.

(⁴) Za tolmača se postavi lahko tudi javni uradnik.

§ 293.

(¹) Pravilnost prevoda potrdi tolmač na prevodu samem sklicevaje se na opravljeno prisego, s svojim pečatom in podpisom ob navedbi datuma in številke odloka, s katerim je bil postavljen za tolmača; pristaviti pa mora tudi datum, dan in kraj, kjer se je overilo prevoda izdalo.

(²) Če hoče porabiti kdo tak prevod zunaj okoliša, za katerega je tolmač postavljen, mu potrdi predsednik okrožnega sodišča, v čigar območju je sedež tolmača, da je postavljen za zapriseženega tolmača.

§ 294.

(¹) Stalni tolmači morajo napraviti strankam na njih zahtevo proti nagradi prevod in jim za to ni treba posebnega sodnega naloga. Če nastane spor o pristojbinah (nagradi in stroških) izvedenca, jih določi sresko sodišče na tolmačevem sedežu (§ 297.)

(²) Stalni tolmač je dolžan, priti na sodni poziv k sodišču radi tolmačenja; če bi bil zadržan, mora to sodišču pravočasno sporočiti, da lahko poskrbi za njegovega namestnika. Tolmačevo nagrado za ustno tolmačenje pred sodiščem določi sodišče, pred katerim se je tolmačenje vršilo.

§ 295.

(¹) Če je za poedine primere potreben tolmač, a je stalnega tolmača dobiti samo ob znatnih stroških ali nesorazmerni zamudi časa, sme pozvati vsako sodišče zanesljivo osebo, ki ima potrebno izobrazbo, da vrši dolžnost tolmača ali prevajalca, ko je predhodno prisegla.

(²) Okolnost, da je bil tolmač za ta primer odrejen od sodišča, potrdi dotično sodišče na prevodu s svojim podpisom in pečatom ob navedbi imena in značaja ti-stega, ki je prevod napravil.

(³) Če se za takega tolmača postavi državni uradnik, ga ni zapriseči.

§ 296.

Prevode tolmača, zapriseženega pri sodišču, morajo smatrati to sodišče kakor tudi ostala sodišča in oblasti za prave. Stranki, ki trdi, da tak prevod ni pravilen, je na izvolji, dokazati nepravilnost prevoda po predpisih grajanskega pravnega postopnika.

§ 297.

Minister pravde predpiše z uredbo obrazec prisege, oblike pečata, obrazec za overovilo prevoda, vpisnik za tolmače, nadalje disciplinsko oblastvo, disciplinska kazniva dejanja in kazni, primere prestanka službe tolmača ter tarifo o nagradi in o stroških za zasebne in službene posle tolmača.

Napravljanje listin pri sodišču.

§ 298.

Sodišča so poklicana, sodelovati pri napravljanju listin samó, kolikor ta ali kak drug zakon to odreja.

Izjavljanje poslednje volje pred sodiščem in hramba izvensodnih pismenih izjav poslednje volje.

§ 299.

(¹) Če hoče izjaviti stranka pred sodiščem svojo poslednjo voljo pismeno, mora pismeno naredbo poslednje volje vsaj svojeročno podpisati in sodišču osebno izročiti. Sodišče mora opozoriti stranko na to, da mora biti na njeni naredbi poslednje volje njen svojeročni podpis. Pismeni sestavek se vloži v ovoju, zapečati s sodnim pečatom in se na ovoju napiše, čigava poslednja volja je v ovoju; stranki pa se dá potrdilo (priznanica) o prejemu sestavka.

(²) Ustna izjava poslednje volje se vzame na zapisnik. Zapisnik se vloži v ovoju in se zapečati na način, omenjen v odst. (¹).

(³) Sodišče, ki sprejema pismeno ali ustno izjavo poslednje volje, mora biti sestavljeno iz sodnika in zapriseženega zapisnikarja. Namesto zapriseženega zapisnikarja se smeta radi svedočenja vzeti dve priči, ki morata imeti lastnosti, predpisane v grajskem zakonu. Tudi ženske so lahko priče izjavi poslednje volje.

(⁴) Če sodnik stranke ne pozna osebno in po imenu, je treba ugotoviti njeno istovetnost na način, predpisan v § 288., odst. (⁷). Priča istovetnosti ne more biti obenem tudi priča izjave poslednje volje.

(⁵) Če sestoji pismena izjava poslednje volje ali zapisnik o tej izjavi iz več pol, jih je treba sešiti in oba konca trobarvne vrvice s sodnim pečatom zapečatiti; razen tega pa morajo zgoraj omenjene osebe vsako polo podpisati.

(⁶) V zapisniku o sprejeti pismeni ali ustni izjavi poslednje volje je treba označiti tudi to, na kakšen način se je ugotovila istovetnost tistega, ki je predal izjavo poslednje volje pismeno ali jo podal ustno. Zapisnik podpiše tisti, ki je izjavil poslednjo voljo, sodnik, zapisnikar in priče izjavi poslednje volje kakor tudi priče istovetnosti, če jih je kaj bilo.

(⁷) Pismena naredba poslednje volje in zapisnik o ustni izjavi poslednje volje se hranita na posebnem, za to odrejenem mestu po predpisih sodnega poslovnika.

§ 300.

Če je sila, morajo oditi omenjene osebe v stanovanje tistega, ki hoče izjaviti pred sodiščem pismeno ali ustno svojo poslednjo voljo, sprejeti pismeno ali ustno izjavo poslednje volje in to postaviti v zapisnik ob označbi dneva, leta in kraja.

§ 301.

(¹) V območjih, kjer še ne obstoji ustanova javnih notarjev, izroči lahko stranka sreskemu sodišču v hrambo izvensodno pismeno izjavo poslednje volje v odprtem ali zapečatenem ovoju.

(²) Če se izroči taka izjava poslednje volje odprta, jo sodnik pregleda in opozori prinosnika na oblične in druge nedostatke, ki jemljejo izjavljeni volji veljavo.

(³) Listina se vloži v sodni ovoj, najsi se je predala odprta ali zaprta, se zapečati in se označi na ovoju, čigava izjava poslednje volje je v ovoju; stranki pa se dá potrdilo o prejemu sestavka.

(⁴) O tem se spiše zapisnik. Pismena naredba poslednje volje se hrani na način, omenjen v § 299., odst. (⁷).

§ 302.

(¹) Če stranka ne zna službenega jezika, sodnik in zapisnikar pa ne znata jezika stranke, je pozvati zapri-seženega tolmača in še dve priči, ki znata poleg službenega jezika tudi jezik stranke, in se vpiše izjava stranke pred pričami v zapisnik tako, kakor jo tolmač prevede v službeni jezik.

(²) Ta določba se uporablja ustrezno tudi, če je stranka nema in se more samo z znaki sporazumeti.

Pristojnost.

§ 303.

Vsako sresko sodišče mora overavljati prepise, rokopise ali podpise in sprejemati ustne ali pismene izjave poslednje volje kakor tudi sprejemati v hrambo izvensodne pismene izjave poslednje volje. Če je izjavil kdo ustno ali pismeno svojo poslednjo voljo pred sreskim sodiščem, v čigar območju nima prebivališča, ali če je dal takemu sodišču v hrambo izvensodno pismeno izjavo poslednje volje, mora to sodišče o tem takoj obvestiti sresko sodišče, v čigar območju ima ta oseba svoje prebivališče.

Razglasitev poslednje volje, hranjene pri sodišču.

§ 304.

Brž ko zve sodišče za smrt osebe, katere listina o poslednji volji se pri njem hrani, jo razglasi in pošlje, če ni samo zapuščinsko sodišče, ves svoj zapisnik o razglasitvi s to listino vred sodišču, pristojnemu za zapuščinsko razpravo, zase pa obdrži overovljen prepis listine.

Vrnitev pismenih izjav poslednje volje, hranjenih pri sodišču.

§ 305.

(1) Sodne pismene izjave poslednje volje in tudi izvensodne pismene izjave poslednje volje, ki so izročene sodišču v hrambo, vrne sodišče na zahtevo tistemu, ki je te izjave sodišču izročil, ali pa njegovemu pooblaščenцу, izkazanemu z overovljenim pooblastilom, ki se glasi na ta posel.

(2) O tem napravi sodišče zapisnik, v katerem je treba navesti, na kateri način se je ugotovila istovetnost

osebe, kateri je bila listina vrnjena; če je pa to pooblaščenec, se mora pooblastilo pridržati.

(³) Z vrnitvijo izgubi sodna pismena izjava poslednje volje moč sodne izjave poslednje volje, velja pa dalje kot izvensodna izjava, če ima za to vse zakonske pogoje. Sodnik mora stranko na to opozoriti, v zapisniku pa navesti, da se je to zgodilo.

(⁴) Sodni zapisniki, ki obsegajo ustno izjavo poslednje volje, se nikakor in nikoli ne izdajo; na zahtevo stranke pa se mora sprejeti na zapisnik izjava o preklicu ali prenehanju ustne izjave poslednje volje, pri čemer je treba postopati prav tako, kakor pri sprejemu prvotne izjave poslednje volje.

Pooblastitev za javne notarje.

§ 306.

Zakon o javnih notarjih predpisuje, koliko smejo opravljati posle iz tega dela tudi javni notarji.

Končna določba.

§ 307.

Ta zakon stopi v veljavo, ko ga kralj podpiše in se razglasi v »Službenih novinah«; dan pa, ko dobi obvezno moč, se odredi s posebnim zakonom.

Našemu ministru pravde priporočamo, naj razglasi ta zakon, vsem Našim ministrom, naj skrbe za njegovo izvrševanje, oblastvom zapovedujemo, naj po njem postopajo, vsem in vsakomur pa, naj se mu pokoravajo.

V Beogradu, dne 24. julija 1934; št. 71.720.

Aleksander s. r.

II.

Uvodni zakon

za zakon o sodnem nepravdnem postopku.*

I. Kdaj dobi zakon o sodnem nepravdnem postopku moč.

Člen 1.

(¹) Zakon o sodnem nepravdnem postopku z dne 24. julija 1934 (nepravdni postopnik — np.), razen odstavka (²) § 31. drugega dela in razen sedmega dela, dobi obvezno moč v območjih, kjer je zakonik o sodnem postopku v grajanskih pravnih z dne 13. julija 1929 že stopil v moč, po preteku šestih mesecev od dne razglasitve tega uvodnega zakona, v ostalih območjih pa po preteku šestih mesecev od dne, ko stopi v moč zakonik o sodnem postopku v grajanskih pravnih.

(²) Sedmi del zakona o sodnem nepravdnem postopku o razveljavitvi listin (§§ 240. do 262.) dobi obvezno moč po preteku meseca dni od dne razglasitve tega zakona.

(³) Odstavek (²) § 31. drugega dela zakona o sodnem nepravdnem postopku dobi obvezno moč z dnem razglasitve tega zakona.

* »Službene novine kraljevine Jugoslavije«, z dne 4. avgusta 1934, št. 178/XLVII/448. — »Službeni list«, št. 722/95 iz l. 1934.

II. Občne določbe.

Prejšnji zakoni, uredbe in naredbe.

Člen 2.

(1) Ko dobi novi nepravdni postopnik obvezno moč, prestanejo veljati vsi predpisi drugih zakonov, uredb in naredb o predmetih, ki so urejeni s tem novim postopnikom, kolikor niso s tem uvodnim zakonom puščeni v veljavi.

(2) Na sodne nepravdne postopke, ki so urejeni s posebnimi zakoni ali z drugimi posebnimi pravnimi predpisi, se uporabljajo predpisi novega nepravdnega postopnika samo, kolikor v teh zakonih ali pravnih predpisih ni posebnih določb.

Člen 3.

Kolikor se sklicujejo kakšen zakon, uredba ali naredba na predpise zakona o sodnem postopku v nespornih pravnih stvareh (izvanparbeni postopnik, odnosno pravila o postupanju u nespornim [vanparničnim] delima) ali na pravilnik o izvrševanju sodne oblasti (jurisdikcijsko normo, grajanski sudovnik) ali na kakšen drug ukinjen zakon, s katerim se določa pristojnost ali postopek v nepravdnih pravnih stvareh, je s temi predpisi umeti dotične predpise novega nepravdnega postopnika; kolikor se pa v njih napotuje na pravne stvari realne pododnosti, je treba umeti pravne stvari, omenjene v § 3. novega nepravdnega postopnika.

Člen 4.

Novi nepravdni postopnik ne poseza v predpise zakona o ureditvi šerijatskih sodišč in o šerijatskih sodnikih z dne 21. marca 1929 niti v predpise zakona o javnih notarjih z dne 11. septembra 1930, kolikor ni kateri teh predpisov z novim nepravdnim postopnikom izrečno izpremenjen.

Člen 5.

Posebne pravice, priznane z zakonom Narodni banki, Hipotekarni banki, Privilegirani agrarni banki, Poštni hranilnici in drugim zavodom, družbam in društvom, dalje posebni predpisi o izginulih zastavnicah privilegiranih zastavljalnic ostanejo v veljavi.

Izvzetje članov kraljevskega doma in izdeželnih oseb od predpisov nepravdnega postopnika.

Člen 6.

(¹) Določbe nepravdnega postopnika se ne uporabljajo na člane kraljevskega doma, kolikor veljajo zanje posebni predpisi.

(²) Prav tako se ne uporabljajo določbe tega postopnika na osebe, ki uživajo pravico izdeželnosti v naši državi, razen kolikor se same podrede našim sodiščem ali kolikor se nanaša stvar nepravdnega postopanja na njih nepremičnine, ki leže v naši državi, ali na njih stvarne pravice na nepremičninah drugih oseb, ki bivajo v naši državi.

(³) Postopek o sprejemu v umobolnice ali podobne zavode (§§ 193. do 195. np.) se uporablja tudi na osebe, ki uživajo izdeželnost.

(⁴) Če sodišče dvomi, ali je podana pristojnost naših sodišč glede kake izdeželne osebe ali pa, je li kakšni osebi priznana pravica izdeželnosti, se obrni za pojasnilo do ministra pravde. To pojasnilo veže sodišče, ko presoja vprašanje pristojnosti.

Pristojnost za postavitve varuha nezakonskemu otroku ali najdenčku po prestanku zavodskega varuštva.

Člen 7.

Če je treba postaviti varuha nezakonskemu otroku ali najdenčku, ko prestane zavodsko varuštvo (členi 11.

do 13.). postavi varuha sodišče, pri katerem ima mati nezakonskega otroka svojo občno krajevno podsodnost; če pa mati ni znana, postavi varuha sresko sodišče, v čigar območju ima otrok (najdenček) svoje prebivališče ob času, ko je treba varuha postaviti. Toda za otroke, dane v nego komu v inozemstvu, ostane radi postavitve varuha pristojno tisto sodišče, v čigar območju ima zavod svoj sedež (§ 146. np. v zvezi s § 71. grpp.).

Pomen izraza »grajanski zakonik«.

Člen 8.

Kjer napotujeta nepravdni postopnik ali ta uvodni zakon na predpise grajanskega zakonika, je treba umeti predpise grajanskega prava, ki so v veljavi v poedinih območjih kraljevine na dan, ko dobi nepravdni postopnik obvezno moč.

Uporaba predpisov uvodnega zakona za zakonik o sodnem postopku v grajanskih pravnah.

Člen 9.

Predpisi členov 8., 9., 11., 28. in 29. uvodnega zakona za zakonik o sodnem postopku v grajanskih pravnah z dne 9. julija 1930 veljajo tudi za nepravdni postopek.

III. Grajanskopravne določbe.

Člen 10.

Dokler ne dobi enotni grajanski zakonik obvezne moči, veljajo za vso kraljevino predpisi naslednjih členov o uradnem varuštvu, o preklicu in začasnem skrbstvu kakor tudi o obnovitvi in popravi mejá.

1. Uradno varuštvo.

Zavodsko varuštvo.

Člen 11.

(1) Varuha ni treba postavljati nedoletniku, ki nima ne nepremične ne znatne premične imovine, dokler je v prisilni vzgajalnici ali poboljševalnici ali v kakšnem javnem ali zasebnem zavodu, ki skrbi za nedoletnike in njih vzgojo in čigar pravila je odobrilo državno oblastvo. V tem primeru vrši pravice in dolžnosti varuha upravnik zavoda. To velja tudi za gojence, ki se vzgajajo v kakšni rodbini pod nadzorstvom zavodskega upravnika. Če je kak razlog, ki bi upravnika zavoda po zakonu glede njegove osebe izključil od postavitve za varuha, odloči sodišče po svoji izprevidnosti, ali kot upravnik zavoda ni primeren, da bi prevzel te pravice in dolžnosti.

(2) Če je nedoletniku v prid. sme sodišče postaviti varuha neglede na to, ali je nedoletnik sprejet v zavod, ali pa pustiti že postavljenega varuha v njegovem zvanju. Tak varuh ne sme vplivati na nedoletnikovo vzgojo v zavodu.

Člen 12.

(1) Glede nedoletnika, ki je v sirotišnici ali v najdejnišnici, vrši upravnik doma pravice in dolžnosti varuha v popolnem obsegu, izvzemši primere, navedene v odst.

(2) in (3). Neznatne zasluge in druge neznatne dohodke nedoletnikove kakor tudi neznatne zneske ali premične stvari, ki jih dobi nedoletnik v dar ali iz drugega naslova, upravlja zavod, račun o tem pa se polaga pristojnemu nadzornemu oblastvu.

(2) Če ima nedoletnik nepremično ali znatno premično imovino, mu postavi sodišče za upravo te imovine varuha in postopa glede te imovine po občnih predpisih o varuštvu.

(3) Če je bil postavljen varuh nedoletniku, ki je v sirotišnici, preden je bil v zavod sprejet, ali če je bil imenovan varuh več zakonskim otrokom istega očeta,

katerih eden je v sirotiščnici, varuh ne preстане biti varuh temu nedoletniku; nima pa pravice, vplivati na otrokovo vzgojo, dokler je otrok v zavodu. To velja tudi za varuha, postavljenega po predpisu odst. (2).

(4) Brž ko preстане skrb sirotiščnice ali najdeniščnice glede nedoletnika, ki je bil v zavodu, mu mora postaviti sodišče varuha; če pa je bil varuh že prej postavljen, mu mora naložiti, naj prevzame skrb tudi za osebo tega nedoletnika.

Člen 13.

(1) Zavodi (domovi), označeni v členih 11. in 12., morajo sodišču pravočasno javiti, če stopi nedoletnik v zavodsko skrb ali stopi iz nje.

(2) Dokler se po izstopu nedoletnika, ki ni pod očetovsko oblastjo, iz zavoda (doma) ne postavi drug varuh, obdrži upravnik zavoda (doma) varuštvo.

Generalno varuštvo.

Člen 14.

(1) Če ni sposobnih varuhov, ki bi bili voljni, prevzeti to zvanje, ali kolikor je to za popolno zaščito pravic in koristi siromašnih varovancev potrebno, se varuštvo lahko izroči ustreznemu organu javne uprave ali kakšnemu društvu za zaščito mladine. Ta izročitev se sme tudi utesniti samo na neke pravice in dolžnosti varuha. Natančnejše določbe o tem se predpišejo z uredbo.

(2) Sodišče sme to izročitev preklicati, če je to varovancu v korist.

2. Preklic (odvzem svojepravnosti).

Popolni preklic.

Člen 15.

(1) Osebe, ki imajo več ko sedem let, a zbog umobolnosti ali slaboumnosti niso sposobne, da bi same oskrbovale svoje stvari, se smejo popolnoma preklicati.

(²) Kdor je popolnoma preklican, je glede opravilne sposobnosti enak otroku do dovršenega sedmega leta.

(³) Takšnim osebam se postavi na predlog ali po službeni dolžnosti skrbnik, da skrbi za njih osebo in imovino.

Delni preklic.

Člen 16.

(¹) Delno se lahko prekličejo tisti polnoletniki:

1. ki sicer niso nesposobni, da bi oskrbovali svoje stvari, ki pa zbog umobolnosti ali slaboumnosti potrebujejo pomočnika za redno oskrbovanje svojih stvari;

2. ki z zapravljalivostjo spravljajo sebe ali svojo rodbino v nevarnost bede;

3. ki iz navade zlorablajo alkohol (pijanstvo) ali živčne strupe in s tem spravljajo sebe ali svojo rodbino v nevarnost bede ali ogražajo varnost drugih ali pa potrebujejo pomočnika za redno oskrbovanje svojih stvari.

(²) Kdor je delno preklican, je glede svoje opravilne sposobnosti enak doraslemu nedoletniku.

(³) Takšnim osebam se postavi pomočnik, in sicer tistim, ki so navedene pod št. 1., na predlog ali po službeni dolžnosti, tistim pa, ki so navedene pod št. 2. in 3., samo na predlog.

Postavitev skrbnika in pomočnika.

Člen 17.

(¹) Preklicancem se postavi skrbnik ali pomočnik praviloma po istih določbah, ki veljajo za postavitev varuha; vendar sodišče ni vezano na predpise grajanskega zakonika, ki ustanavljajo prednostno pravico nekih oseb, biti pozvane k varuštvu.

(²) Če je kdo, ki je po predpisu člena 15. preklican, pod očetovsko oblastjo ali pod materinim varuštvom, se mu postavi za skrbnika v prvem primeru oče, v drugem pa mati, razen če bi v korist osebe, postavljene pod skrbstvo, bilo potrebno, da se postavi kdo drug za skrbnika.

Pravice in dolžnosti pomočnika.

Člen 18.

Pomočnik ima pravice in dolžnosti varuha. Sodišče pa lahko pooblasti pomočnika, da sme razpolagati tudi s tisto imovino, s katero bi nesvojepravna oseba po grajskem pravu sicer smela svobodno razpolagati.

Uprava imovine.

Člen 19.

Glede uprave imovine nesvojepravnih oseb je smiselno uporabljati predpise grajskega zakonika, ki veljajo za upravo imovine varovancev.

Razveljavitev preklica (povrnitev odvzete svojepravnosti) in preuredba preklica (predrugičba stanja nesvojepravnosti).

Člen 20.

(¹) Če prestanejo pogoji za preklic, se razveljavi preklic zbog umobolnosti ali slaboumnosti po službeni dolžnosti ali na predlog, preklic zbog zapravljivosti, pijanstva ali zlorabe živčnih strupov pa samó na predlog.

(²) Če umobolnost ali slaboumnost sicer še ni prestala, pa se je stanje toliko izboljšalo, da zadošča delni preklic, more sodišče popolni preklic preurediti v delni preklic.

3. Začasno skrbstvo (začasno pomočništvo).

Odreditev in prestanek začasnega pomočništva.

Člen 21.

(¹) Svojepravni osebi, ki še ni preklicana, se postavi, če je to za njeno zaščito nujno potrebno, brž ko se sprejme v umobolnico ali podoben zavod ali ko se uvede

sodni postopek radi preklica, na predlog ali po službeni dolžnosti začasni pomočnik.

(²) Začasni pomočnik se na predlog ali po službeni dolžnosti nemudoma razreši svojega zvanja, brž ko njegova zaščita ni več potrebna osebi, poverjeni njegovi skrbi. Razrešitev se odredi tudi, če se predlog za preklic pravnomočno zavrne ali če se sodni postopek radi preklica pravnomočno ustavi ali se postavi skrbnik ali pomočnik po predpisih členov 15. in 16.

Pravice in dolžnosti začasnega pomočnika.

Člen 22.

(¹) Začasni pomočnik ima pravice in dolžnosti pomočnika, postavljenega po določbah člena 17. tega zakona. Sodišče pa sme ob postavitvi ali pozneje področje začasnega pomočnika utesniti ali omejiti glede na vzrok in namen postavitve in na korist osebe, poverjene njegovi skrbi.

(²) Zunaj področja začasnega pomočnika oseba, poverjena njegovi skrbi, v svojih pravnih dejanjih ni omejena.

Veljavnost pravnih dejanj, opravljenih med začasnim pomočništvom.

Člen 23.

(¹) Če se je oseba, pridržana v umobolnici, proglašila za duševno zdravo ali se je preklicni postopek pravnomočno ustavil ali pravnomočno zavrnil, to ne vpliva na veljavnost pravnih dejanj, ki jih je med tem opravil začasni pomočnik.

(²) Prav tako se pravna dejanja, ki jih je med tem opravila oseba, poverjena pomočnikovi skrbi, ne morejo izpodbijati zato, ker je bil tej osebi postavljen začasni

pomočnik, razen če so ta dejanja v nasprotju s pravnimi dejanji začasnega pomočnika.

4. Obnovitev in poprava mejá.

Člen 24.

Če so mejniki med dvema zemljiščema zbog katerihkoli okolnosti tako poškodovani, da bi utegnili postati povsem nespoznavni ali če mej vobče ni mogoče več spoznati ali so sporne, je vsak sosed upravičen, zahtevati sodno obnovitev ali popravo mejá v nepravdnem postopku.

Člen 25.

(¹) Če mej vobče ni moči več spoznati ali so sporne, se določijo po zadnjem mirnem posestnem stanju. Če ni mogoče tega določiti, razdeli sodišče sporni prostor po pravični oceni.

(²) Zakon o sodnem nepravdnem postopku določa, kdaj in ob katerih pogojih more vsaka stranka tudi svojo močnejšo pravico v nepravdnem postopku uveljavljati.

IV. Uporaba dednega prava poedinih pravnih območij.

Člen 26.

(¹) Dokler ne dobi enotni grajanski zakonik obvezne moči, se obravnavajo zapuščine naših državljanov po pravu kraja, kjer je imel zapustnik ob času svoje smrti svoje prebivališče. Pri tem pa ni upoštevati izpremembe prebivališča, ki jo je izvršil zapustnik v poslednjih dveh letih pred svojo smrtjo.

(²) Za dedovanje nepremičnin veljajo utesnitve razpolaganja z nepremičninami za primer smrti, ki jih predpisuje zakon kraja, kjer leže.

(³) Na izjave poslednje volje in dedne pogodbe se uporablja pravo, pod katero je spadal zapustnik po svojem prebivališču ob času, ko je napravil izjavo poslednje volje, odnosno dedno pogodbo.

V. Prehodne določbe.

Clen 27.

Omejitev uporabe nekaterih predpisov zakona o sodnem nepravdnem postopku.

Dokler ne dobi enotni grajski zakonik obvezne moči, se določbe v nepravdnem postopniku, ki se nanašajo na ustne izjave poslednje volje in izjavljanje poslednje volje pred sodiščem (§§ 52. do 54., 299. in 300.), na obveznost dedne izjave in na nasledke, če se dedna izjava opusti (§§ 93. in 94.), na pridržek pravne dobrote popisa [beneficium inventarii, odst. (¹) § 94. in odst. (¹) § 69.], na sklic zapuščinskih upnikov (§§ 106. in 107.), na plodonosno nalaganje glavnice varovancev (§ 159.), na varuške račune (§ 162.), na skrb za nezakonske otroke (§§ 181. in 182.), na ugotovitev očetovstva v primerih § 216., na nego, vzgojo in vzdrževanje nedoletnih otrok (§ 264.) in na določitev dote in opreme (§ 265.), uporabljajo samó, kolikor je zanje osnove v predpisih grajskega prava, ki velja v poedinih območjih kraljevine.

Občna prehodna določba glede postopka.

Clen 28.

Kolikor ni v naslednjih členih določeno drugače, rešujejo nepravdne pravne stvari, ki že teko na dan, ko dobi novi nepravdni postopnik obvezno moč, sodišča ali oblastva, ki so do tega dne bila za to pristojna, in to po predpisih, ki so dotlej veljali. Toda za delegacijo v zapuščinskih stvareh veljajo predpisi novega nepravdnega postopnika (§ 21. np. v zvezi s §§ 28. in 29. grpp.)

**Posebne prehodne določbe glede nekaterih vrst
nepravdnega postopka:**

a) glede zapuščinskega postopka.

Člen 29.

(¹) Glede zapuščinske imovine, ki jo je bilo po dosedanjih predpisih hraniti pri sodišču, ki je pa po predpisih novega nepravdnega postopnika ni več treba hraniti pri sodišču, prestane dolžnost sodišča, hraniti takšno imovino, in dolžnost, skrbeti za njeno plodonosno naložbo in izterjavo obresti, z dnem, ko stopi nepravdni postopnik v moč.

(²) Take stvari je treba po službeni dolžnosti izročiti strankam. Če spadajo te stvari k imovini, ki je predmet fidejkomisarske nadomestitve ali podobne naredbе (§ 120. np.), ali na kateri gre komu pravica užitka, se izroče sedanjemu nasledniku, odnosno tistemu, ki mu pristoji pravica užitka.

b) glede postopka v poslih skrbstva (varuštva in skrbništva) vobče.

Člen 30.

Varstvene in skrbstvene stvari, ki že tekó na dan, ko dobi novi nepravdni postopnik obvezno moč, se prenesejo istega dne na sodišča ali oblastva, ki so pristojna po predpisih novega nepravdnega postopnika. Po njegovih predpisih se te stvari dovršujejo. Če v skrbstveni stvari na dan, ko dobi novi nepravdni postopnik obvezno moč, odločba o postavitvi pod skrbstvo še ni postala pravnomočna, se stvar prenese in vodi dalje po novih predpisih šele, ko postane ta odločba pravnomočna, če ni s členom 33. določeno drugače.

Člen 31.

Na predlog upravnika zavoda, označenega v členih 11. in 12. tega zakona, sme odrediti varstveno sodišče,

ko zasliši varuha, naj preide varuštvo nad nedoletniki, ki so na dan uveljavitve tega zakona v takem zavodu, na zavodskega upravnika, kolikor ne obstoji tako varuštvo že po predpisih, ki so doslej veljali.

c) glede preklicnega postopka.

Člen 32.

Kdor je pred dnem, ko stopi novi nepravdni postopnik v moč, ali po tem dnevu, toda po dosedanjih predpisih postavljen pod skrbstvo zbog umobolnosti, blaznosti, bebavosti ali slaboumnosti, se smatra z dnem, ko stopi novi postopnik v moč, za izenačenega z osebo, ki je zbog umobolnosti ali slaboumnosti popolnoma preklicana; če je postavljen pod skrbstvo zbog zapravljivosti, se smatra z istim dnem za izenačenega z osebo, ki je zbog zapravljivosti delno preklicana.

Člen 33.

Določbe novega nepravdnega postopnika in tega uvodnega zakona o razveljavitvi in o preuredbi preklica (§ 191. np. v zvezi s členom 20. tega zakona) se uporabljajo tudi na osebe, ki so pred dnem, ko stopi v moč, ali po tem dnevu, toda po dosedanjih predpisih bile postavljene pod skrbstvo.

Člen 34.

Kolikor vežejo drugi zakoni ali uredbe, v katere predpisi novega nepravdnega postopnika o preklicu ne posezajo, na postavitvev pod skrbstvo neke nasledke, nastopijo ti nasledki tudi glede oseb, ki so po tem uvodnem zakonu in predpisih nepravdnega postopnika preklicane. Nasledki, ki so po veljavnih zakonih združeni s postavitvijo pod skrbstvo zbog umobolnosti, nastopijo tudi ob popolnem preklicu zbog slaboumnosti.

Člen 35.

Predpisi tega uvodnega zakona in novega nepravdnega postopnika se ne uporabljajo na postopek o postavitvi pod skrbstvo, ki še teče, če je pristojno sodišče prve stopnje že izdalo odločbo o postavitvi pod skrbstvo. Toda ta postopek se dopolni, če treba, v smislu določb novega nepravdnega postopnika.

Člen 36.

Določbe tega uvodnega zakona in novega nepravdnega postopnika o preklicu ne posezajo v predpise grajskega zakonika o podaljšanju očetovske oblasti in varuštva.

č) glede postopka radi sodne razveljavitve listin.

Člen 37.

(1) V stvareh, v katerih se je pred dnem, ko stopi sedmi del novega nepravdnega postopnika v moč, s sodno odločbo uvedel postopek radi sodne razveljavitve listine, se dovrši ta postopek po dosedanjih predpisih. Postopek pa je treba ustaviti, če je uveden glede takih listin, ki po novem nepravdnem postopniku ne morejo biti predmet sodne razveljavitve.

(2) Na predlog stranke se objavi tudi postopek radi razveljavitve, uveden izza dne 1. marca 1934 po dosedanjih predpisih, v osrednjem vestniku (§ 250. np.).

Prehodne določbe glede uporabe zakona o izvršbi in zavarovanju.

Člen 38.

Dokler ne dobi zakon o izvršbi in zavarovanju z dne 9. junija 1930 obvezne moči, velja nastopno:

Kjer se sklicuje novi nepravdni postopnik na predpise zakona o izvršbi in zavarovanju, je treba umeti dotične predpise grajanskih pravnih postopnikov ali zakona o izvršbi (o izvršilnem postopku), ki veljajo danes v poedinih območjih kraljevine.

Prehodne določbe glede pristojnosti.

Člen 39.

Dokler ne dobi zakon o izvršbi in zavarovanju obvezne moči v območju kasacijskega sodišča v Beogradu in velikega sodišča v Podgorici, opravljajo v teh območjih prostovoljne cenitve in prodaje občna upravna oblastva prve stopnje. Pri tem se morajo ravnati po predpisih petega dela zakona o sodnem nepravdnem postopku (§§ 223. do 230.).

Člen 40.

Z dnem, ko stopi novi nepravdni postopnik v moč, vrše v območju apelacijskega sodišča v Zagrebu sedanja sirotinska poverjenstva posle kot varstvena poverjenstva po njegovih predpisih, kolikor ni po prehodnih določbah iz člena 27. in nasl. uporabljati dosedanje predpise; dokler se ne izdajo določbe, označene v § 211. nepravdnega postopnika, pa veljajo zanje dosedanji predpisi o njih ureditvi.

Člen 41.

Dokler se ne ustanovi eno kasacijsko sodišče za vso kraljevino, velja tole:

1. Sedanji oddelki kasacijskega sodišča, omenjeni v § 103. zakona o ureditvi rednih sodišč z dne 18. januarja 1929, se smatrajo za kasacijsko sodišče po predpisih novega nepravdnega postopnika.

2. V primerih § 231. nepravdnega postopnika je pristojen določati krajevno pristojnost tisti izmed oddel-

kov kasacijskega sodišča, omenjenih v št. 1., v čigar območju je prebivališče stranke, ki podaja predlog.

3. Predpisi § 104. zakona o ureditvi rednih sodišč se uporabljajo, če se pojavi v nepravdnem postopku spor med sodišči (skrbstvenimi oblastvi), ki leže v območju raznih oddelkov kasacijskega sodišča, predpisi § 107. tega zakona pa, če gre za to, da se prenese pristojnost od skrbstvenega sodišča (skrbstvenega oblastva) v območju enega oddelka kasacijskega sodišča na skrbstveno sodišče (skrbstveno oblastvo) drugega oddelka kasacijskega sodišča.

4. Predpisi člena 46., št. 4., uvodnega zakona za zakonik o sodnem postopku v grajanskih pravnih se uporabljajo smiselno tudi na nepravdni postopek.

VI. Posebne prehodne določbe za območje kasacijskega sodišča v Beogradu in velikega sodišča v Podgorici.

Člen 42.

(¹) V veljavi ostanejo predpisi člena 146.a pravil o postupanju u nespornim (vanparničnim) delima iz leta 1872., dokler ne dobi enotni grajanski zakonik obvezno moč za to območje.

(²) Zoper odločbe, izdane po prednjem zakonskem predpisu, je dopusten rekurz (pritožba) samo na apelacijsko sodišče.

(³) V območju občine mesta Beograda opravlja popis in cenitev zapuščine pokojnika radi ugotovitve njegovega sklada v smislu člena 46. zakona o taksah, kakor doslej, samó beograjska občina in pobira za to takso, ki jo je doslej pobirala.

Člen 43.

Kjer ni zemljiških knjig, velja tole:

1. Predpisi člena 2., točke 7.. drugega do vštetega četrtega odstavka, pravil o postupanju u nespornim (van-

parničnim) delima iz l. 1872. ostanejo v veljavi, kolikor gre za nepremičnine. Predpis drugega odstavka člena 42. velja tudi tukaj.

2. V vseh primerih, v katerih se vrši popis (§ 69. np.), obsezaj odločba o prisodbi zapuščine (§ 136. np.) tudi zapuščinske stvari poimenoma po popisu.

VII. Posebne prehodne določbe za območje apelacijskega sodišča v Novem Sadu.

Člen 44.

Drugi del novega nepravdnega postopnika o zapuščinski razpravi (§§ 22. do 143.) dobi v tistem delu pravnega območja apelacijskega sodišča v Novem Sadu, v katerem ne velja avstrijski občni grajanski zakonik, kakor tudi v območju sreskih sodišč v Čakovcu in Prelogu obvezno moč, ko dobi v teh območjih obvezno moč enotni grajanski zakonik. Toda predpisi § 31. novega nepravdnega postopnika veljajo tudi za ta območja; določba odst. (2) tega paragrafa pa velja tudi glede prošenj za dedinska izpričevala (potrdila) po določbah zak. čl. XVI:1894.

Člen 45.

Ker se omenja v novem nepravdnem postopniku, izvzemši njegov sedmi del, zakon brez natančnejše označbe, je umeti v pravnem območju apelacijskega sodišča v Novem Sadu in v območju sreskih sodišč v Čakovcu in Prelogu vse pravne vire, kamor spada tudi običajno pravo, in odločbe judekskurialne konference, kolikor so še veljavne.

Člen 46.

(1) V območju apelacijskega sodišča v Novem Sadu in v območju sreskih sodišč v Čakovcu in Prelogu vrše današnji sirotinski stoli posle skrbstvenega oblastva v dosedanjem področju in po dosedanjih predpisih o njih ureditvi, dokler se z uredbo ministra pravde ne prenese njih pristojnost na redna sodišča.

(²) Pravna sredstva zoper odločbe sirotinskih stolov rešujejo v drugi stopnji okrožna sodišča, v tretji stopnji pa kasacijsko sodišče. Tem se izroče v rešitev pravna sredstva, ki na dan uveljavitve tega zakona pri današnjih oblastvih druge in tretje stopnje niso še rešena.

(³) Predpisi tretjega dela novega nepravdnega postopnika se uporabljajo na postopek pred oblastvi, omenjenimi v odst. (¹) in (²), kolikor ni po prehodnih določbah iz člena 27. in nasl. uporabljati dosedanje predpise.

VIII. Končne določbe.

Člen 47.

(¹) Ta zakon stopi v veljavo na dan, ko se razglasi v »Službenih novinah«, obvezno moč pa dobi, razen predpisa člena 1., odst. (²), in člena 37., na dan, ko dobi obvezno moč zakon o sodnem nepravdnem postopku. Predpisi člena 1., odst. (²), in člena 37. dobe obvezno moč po preteku meseca dni od dne razglasitve tega zakona, predpisi člena 1., odst. (³), in člena 44., drugega stavka, pa dobe obvezno moč z dnem razglasitve tega zakona v »Službenih novinah«.

(²) Minister pravde se pooblašča, naj izda natančnejše določbe, potrebne za izvrševanje zakona o sodnem nepravdnem postopku in tega uvodnega zakona, bodisi s sodnim poslovníkom bodisi s posebnimi uredbami in pravilniki, in to, kolikor spadajo v pristojnost drugih ministrstev, sporazumno s pristojnimi ministri.

Našemu ministru pravde priporočamo, naj razglasi ta zakon, vsem Našim ministrom, naj skrbe za njegovo izvrševanje, oblastvom zapovedujemo, naj po njem postopajo, vsem in vsakomur pa, naj se mu pokoravajo.

V Beogradu, dne 26. julija 1934; št. 73.230-»Z«-177.

Aleksander s. r.

III.

Zakon z dne 7. julija 1896 o dovoljevanju poti za silo (zasilnih poti).*

S pritrditvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem takó:

§ 1.

Za nepremičnino, katera nima za redno obdelavo in rabo potrebne potne zveze z javnim potnim omrežjem, bodisi da sploh ni nobene potne zveze ali pa da je le nezadostna, more lastnik tedaj, kadar za to, da bi se v okom prišlo potrebi poti, ne nastopijo pogoji razlastitve ali brezplačne dovolitve po § 365. občega državljanskega zakonika ali po drugih za to danih zakonih, zahtevati po meri tega zakona sodno dovolitev zasilne poti prek tujih nepremičnin.

Za uporabo tega zakona se z izrazom »potna zveza« razumeva potna naprava (delana pot) in pa brez kake potne naprave izvrševana pravica do steze.

Za gozdna zemljišča se zasilna pot po tem zakonu ne dovoljuje.

§ 2.

Dovolitve zasilne poti ni dopuščeno zahtevati tedaj, kadar korist zasilne poti ne presega vse škode, katera

* Državni zakonik z dne 4. avgusta 1896, kos LIV., št. 140. — Besedilo zakona je prevzeto v povsem neokrnjeni obliki.

ž njo nastane nepremičninam, ki jih je obremeniti, in pa kadar je nedostatek potne zveze izvajati iz očitne neskrbnosti zemljiškega lastnika, pokazane po pričetku veljavnosti tega zakona.

Da bi se dosegla krajša kakor že obstoječa potna zveza, za to se zasilna pot ne dovoljuje.

§ 3.

Zasilna pot obstoji v služnosti steze, gonj ali kolo-voza ali v razširbi takih že obstoječih pravic do poti; zlasti se sme kot zasilna pot dovoliti tudi skupna poraba obstoječe zasebne poti ali naprava delane poti prek tujega zemljišča.

§ 4.

Za vrsto, obseg in mér zasilne poti in za podrobnejše obličnosti, kako jo je rabiti, je merodajna potrebščina nepremičnine, ki je v stiski. Ob enem pak se je ozirati na to, da se z ene strani tuje nepremičnine kolikor moči malo obremenijo in se njih lastnik kolikor moči malo nadleguje, z druge strani pa, da se pot potrebujo-čemu lastniku napravijo kolikor moči majhni stroški; zlasti je kolikor moči omejiti primere, v katerih se dovoli potna naprava.

Zasilna pot se sme dovoliti samo v toliko, da se ž njo ne onemogoči ali znatno oškoduje pravilna obdelava ali raba nepremičnine, katero je obremeniti.

Izključena je dovolitev zasilne poti skozi poslopja, zaprta dvorišča in pri hišah za stanovanje, da se za- brani dostop tujim osebam, skozi vrte s plotom ograjene, dalje prek takih zemljišč, ki iz javnih ozirov ne dopuščajo, da bi se rabila za zasilno pot.

§ 5.

Zasilno pot potrebujoči zemljiški lastnik mora za vso škodo, katera se z dovolitvijo zasilne poti morda napravi

ž njo obremenjenim nepremičninam, dati primerno odškodbo v nekem glavničnem znesku.

To odškodbo zahtevati pristoji lastniku obremenjene nepremičnine neposredno proti pot potrebujočemu lastniku. Drugi, ki imajo pravico do te nepremičnine (vpravičenci za užitek, zakupniki itd.), so s svojimi zahtevki odškodbe, v kolikor ne gre za stvarne pravice, v katerih zadostilo služi odškodna glavnica (§ 22.), navezani na njenega lastnika; določevaje odškodbo se je ozirati tudi na tiste škodnosti, katere z dovolitvo zasilne poti zadenejo te vpravičence.

§ 6.

Kadar se dovoli skupna poraba tuje zasebne poti, tedaj je v odškodninski znesek všteti s tem povzročene večje stroške za vzdrževanje poti.

§ 7.

Ako gre narediti potno napravo, sme lastnik nepremičnine, katero je obremeniti, zahtevati, da pot potrebujoči lastnik v svojo last prevzame za zasilno pot potrebovani svet. V takem primeru se je ob določevanju odkupne cene ozirati ne samo na vrednost odstopljenega sveta, ampak tudi na znižbo vrednosti, katera zadene dotičnemu lastniku ostajajoči del njegovega posestva, zlasti pa tudi na kake večje po odstopu provzročene težave v obdelovanju ostalega posestva.

§ 8.

Zahtevek, da se dovôli zasilna pot, ne zastara.

§ 9.

Obravnava o zahtevku, da se dovôli zasilna pot, se vrši na prošnjo lastnika nepremičnine, katera je v stiski.

V obravnavo je poklicana okrajna sodnija (tudi za mesto delegovana okrajna sodnija), v katere okolišu se nahaja nepremičnina, ki je v stiski.

Pri tem se uporabljajo načela postopanja v nespornih stvareh, v kolikor ni v tem zakonu ukazano kaj drugega.

Glede prašanja, ali in v koliko stoje javni oziri na poti, da bi se neko določeno zemljišče rabilo za zasilno pot (§ 4., odstavek 3.), si mora sodnija v vsakem takem primeru izprositi izjavo pristojnega upravnega oblastva ter jo ob razsojanju poštovati za obvezno.

§ 10.

V prošnji je zahtevano zasilno pot oznameniti s povedbo njene vrste in meri, navedši katastralne številke in obdelavne vrste dotičnih nepremičnin in pristavivši ime, stan in stanovališče njih lastnikov, ter je razložiti vzroke sprožene zahteve. Ako so nepremičnine predmet zemljiške knjige, je navesti tudi vložke zemljiške knjige.

Prošnjo je podati v toliko izvodih, da bo moči vsakemu lastniku nepremičnin, ki jih je obremeniti, dostaviti en izvod in en izvod pridržati na sodniji; vrhu tega je priložiti kolka prost izvod, ki se dostavi političnemu okrajnemu oblastvu.

Za več sosednjih nepremičnin, katere imajo vse enako potrebo zasilne poti, je moči zahtevati dovolitev zasilne poti z eno samo prošnjo.

§ 11.

O prošnji se mora sodnija najprej iz javnih knjig prepričati, da so v prošnji obseženi podatki glede lastninskih razmer v poštev prihajajočih nepremičnin resnični, in ako ni vpeljavi postopanja nič na poti, razpisati narok za obravnavo, povabivši vse stranke. Lastniki nepremičnin, katere je obremeniti, se povabijo po predpisih, ki so merodajni za vročbo v lastne roke.

Razpis naroka je zastran javnih ozirov, ki bi morda prihajali v poštev (§ 4., odstavek 3.), dati na znanje tudi političnemu okrajnemu oblastvu. Če to ni samo v dotič-

nem primeru poklicano, braniti javno korist, mora ono nemudoma poslati primerno poročilo pristojnemu upravnemu oblastvu.

§ 12.

Sodnija mora vse za prašanje o potrebnosti zasilne poti in njene oblike in pa za določbo odškodbe mero-dajne razmere ovedeti, privzemši dva veščaka, praviloma na mestu samem.

V popolnoma preprostih primerih se more oprava krajne ovedbe opustiti.

V ovedbo se smejo privzeti tudi take nepremičnine, katerih potrebujoči lastnik ni zahteval v svoji prošnji, ako se njih poraba pokaže potrebna, da se zasilna pot vravna najprimerneje. V tem primeru se morajo tudi lastniki dotičnih nepremičnin privzeti k obravnavi.

§ 13.

Za veščake je uporabljati kraj poznajoče može, ki so izvedeni v gospodarskih, v poštev prihajajočih razmerah. Njih imena je ob povabilu na obravnavo dati strankam na znanje.

Stranke morejo do pričetka obravnave izjaviti kake vgovore glede sposobnosti ali nepristranosti veščakov. Na te vgovore se je sodniku ozirati, ako se mu zde osnovani. Namesto izločenega veščaka je brez odloga privzeti drugega veščaka.

§ 14.

Veščake je pred pričetkom ovedovanja zapriseči, ako se stranke ne odrekó zaprisežbi.

Oni morajo, natančno preskušivši, kako je stvar, oddati svoje mnenje o zasilni poti, ki jo je dovoliti, in o odškodbi, katero bo dati.

Vsak veščak je dolžan, povedati dejanske pogoje in druge podstave, na katerih sloni njegovo mnenje.

§ 15.

Sodnija mora z ozirom na posledke obravnave, ne rušeč določila § 9., odstavka 4., o dovolitvi zasilne poti in o odškodbi, ki jo bo dati, odločiti po svobodni prepričanosti, ne vežoč se na dokazna pravila, toda v obrazložbi odločbe mora razložiti okolnosti, ki so bile merodajne za njeno prepričanost.

Ob enem je odločiti o založbi stroškov postopanja (§ 25.).

Dovoljeno zasilno pot je popisati, kar se dá natančno, ako treba, oziraje se na ležni načrt, ki ga je napraviti.

Ako se zasilna pot razteza črez več parcel, katere so last raznih oseb, oziroma katere spadajo k raznim zemljiškoknjižnim telesom, je odškodbo določiti posebej za vsakega lastnika, oziroma za vsako skupino dotičnih parcel, katere je ločiti po zemljiškoknjižnih telesih.

Rok za plačilo odškodninskega zneska znaša 4 tedne potem, ko odločba zadobi pravno moč. Na prošnjo dolžnika pa mu more sodnija proti temu, da v tem času uobrestuje odškodninski znesek, določiti tudi daljši rok, in to do treh let potem, ko odločba zadobi pravno moč.

Odločbo je strankam vročiti po predpisih, ki veljajo o vročbi v lastne roke.

§ 16.

Odločba sodnije se more izpodbijati samo s pravnim pomočkom rekurza.

Rok rekurzu znaša 14 dni.

Rekurz je podati v toliko izvodih, da bo moči en izvod pridržati na sodnji in po en izvod vročiti tistim nasprotnikom pritožnikovim, katerih koristi se pritožba tiče. Tem zadnjim je dano na voljo, v 14 dneh predati svoje mnenje o rekurzu.

Ko dojdejo te mnenja, oziroma ko brez vspeha preteče za to določeni rok štirinajstih dni, je spise uradoma predložiti sodnji druge stopinje.

Spredaj stoječa določila veljajo tudi tedaj, kadar se izpodbija odločba sodnije na drugi stopinji.

Ako v primeru rekurza gre za odločbo prašanja, ali in v koliko so javni oziri na poti, da bi se neko določeno zemljišče rabilo za zasilno pot (§ 4., odstavek 3.), veljaj na drugi in tretji stopinji za merodajno izjava pristojnega višjega upravnega oblastva, od katerega jo je izprositi.

V kolikor je sodna odločba osnovana na izjavi pristojnega ministrstva o onem prašanju, ni rekurz proti nji dovoljen.

Nastopiti redno pravdno pot zastran obveljave zahtevkov, o katerih je razločati s postopanjem, po tem zakonu vravnanim, ni dopuščeno.

§ 17.

Ako se s pravnomočno odločbo dovoli zasilna pot proti odškodbi, mora sodnija po preteku štirih tednov potem, ko nastopi pravna moč, na podstavi odločbe uradoma odrediti, da se zasilna pot po predpisih o zemljiški knjigi vpiše v zemljiško knjigo, ter ob enem tudi ukazati vknjižbo zastavne pravice za priznani odškodninski znesek z obrestmi na nepremičnini, vpravičeni do zasilne poti, in ako bi ta v času, ko se opravlja vknjiževanje, bila združena z drugimi nepremičninami v eno zemljiškoknjižno telo, na vsem tem zemljiškoknjižnem telesu. Pri tem je znesek, ki se vpiše, izrečno oznameniti za odškodninski znesek, določen vsled sodne dovolitve zasilne poti, in nepremičnino, za katero je bil določen, je navesti s katastrsko številko in zemljiškoknjižnim vložkom.

Ako nepremičnina, vpravičena da zasilne poti, ni vzprejeta v zemljiško knjigo, je v obveljavo zastavne pravice za odškodninski znesek z obrestmi vred uradoma opraviti zastavni popis nepremičnine.

Ako se pak sodniji v omenjenem roku štirih tednov dokaže, da se je med tem časom plačal, oziroma sodno

položil odškodninski znesek z obrestmi vred (§ 22.), odpade v prvem in drugem odstavku tega paragrafa ukazano zavarovanje odškodbe. V takem primeru mora zemljiškoknjižni odlok, s katerim se ukazuje vpis zasilne poti, obsegati vzklic na dokazano plačilo, oziroma na sodno položbo odškodninskega zneska in obresti.

Ako se je s pravnomočno odločbo zasilna pot dovolila, odškodba za njo pa ni bila priznana, je precej, ko odločba zadobi pravno moč, odrediti v prvem odstavku tega paragrafa ukazano vknjižbo zasilne poti.

§ 18.

Ako bi sodnija izvedela za kako premembo v osebi lastnika, katera je nastala pri dotičnih nepremičninah po pričetku postopanja zastran dovolitve zasilne poti, se mora ona na te premembe ozirati, da novi lastniki stopijo v nadaljnem postopanju na mesto svojih pravnih prednjikov.

V vsakem primeru je s sodno odločbo provzročeno pravno stanje, če bi po pričetku postopanja nastopile premembe v lastništvu, obvezno tudi za pravne naslednike v odločbi imenovanih strank, in to celo tedaj, kadar so ti lastnino pridobili po sodni dražbi. Potemtakem ni v § 17. predpisanim uradnim dejanjem na poti kaka med tem časom nastala mena v lastništvu dotičnih nepremičnin. Kedor si je vendar katero teh nepremičnin pred sodnim obvestilom o vknjižbi, oziroma o rubežu nepremičnine, ne vedé za postopanje, pričeto zastran zasilne poti, pridobil po pogodbi, tak ima pravico, odstopiti od pogodbe, a to mora drugi stranki pogodnici izjaviti v roku, ki mu je dovoljen za rekurz proti dotičnemu sodnemu odloku.

§ 19.

Kjer še imajo knjige pokladnice, se glede zabeležbe sodne odločbe, ki jo je vložiti, zmisloma uporabljajo določila §§ 17. in 18.

§ 20.

Služnosti zasilnih poti je tedaj, kadar se služno zemljišče siloma proda, vzdržati kot breme tega zemljišča ter novemu pridobitelju odkazati, ne da bi se zaračunile na kupnino.

§ 21.

Z zastavno pravico zavarovanemu odškodninskemu znesku gre za cesarskimi davki in drugimi javnimi davščinami prednost pred vsemi drugimi, zastavnega predmeta se držečimi terjatvami.

§ 22.

Odškodnino je mimo primerov, oznamenjenih v § 1425. občega državlanskega zakonika, dati s sodnim položkom pri stvarni instanciji, ako so na nepremičnini, obremenjeni z zasilno potjo, osnovane stvarne pravice tretjih oseb.

Potrebnost sodnega položka odpade pak tedaj, kadar in v kolikor te stvarne pravice navzlic zmanjšani vrednosti dotične nepremičnine, provzročeni z dovolitvijo zasilne poti, ostanejo zunaj nevarnosti tako, da hipoteke ohranijo šu 1374. občega državlanskega zakonika vstrežajočo vrednost, druge pravice se pak glede njih varnosti očitvidno ne morejo pripraviti v nevarnost.

V pisanje javnih knjig poklicana sodnija sme na prošnjo lastnika nepremičnine dati o obstoju potrebne varnosti potrdilo na podstavi svoje prepričanosti s preiskavo dobljene.

Položeni odškodninski znesek je porabiti v plačilo zahtevkov stvarnih vpravičencev (odstavek 1.), zmisloma uporabljaje določila o razdelitvi kupnine, dosežene na prisilni dražbi, razen če bi se upniki odrekli taki porabi; v tem zadnjem primeru je položeni odškodninski znesek ali njegov po upnikih ne zahtevani delni znesek izročiti vpravičenemu lastniku nepremičnine.

§ 23.

Ako se je za kako nepremičnino dovolila zasilna pot na podstavi tega zakona, se sme kasneje razširba obstoječe zasilne poti ali dovolitev nove zasilne poti po tem zakonu zahtevati samo v toliko, v kolikor so se dotične dejanske razmere med tem časom premenile v važnem oziru.

§ 24.

Ako bi se na podstavi tega zakona dovoljena služnost zasilne poti kasneje dala pogrešati, mora sodnija na prošnje té ali druge stranke po preskušnji, kako je stvar, o tem izdati odločbo in, skrbno se oziraje na vse merodajne okolnosti, po pravici določiti, ali naj lastniku gospodujočega zemljišča lastnik služnega zemljišča povrne neki del o svojem času plačanega odškodninskega zneska in v kateri višini. V takih primerih se zmislooma uporabljajo določila, izdana za postopanje zastran dovolitve zasilne poti.

Prav tako je na prošnjo lastnika s služnostjo zasilne poti obremenjene nepremičnine ravnati tedaj, kadar naj se ta nepremičnina z zidanjem, premembo obdelave in enako premeni tako, da se nadaljnji obstoj služnosti po zmislu odstavka 2. in 3. v § 4. vzvidi za nepripusten. Služnost zasilne poti je odpraviti, ako se verojetno dokaže namerjana prememba nepremičnine, in odpravo služnosti je navezati na primerne opreznosti zastran resnične oprave dotičnih prememb.

Namesto odpravljenе služnosti zasilne poti je na zahtevo pot potrebujočega lastnika ob enem določiti novo zasilno pot.

§ 25.

Stroške s tem zakonom vravnega postopanja mora zalagati zasilno pot potrebujoči zemljiški lastnik, ako postopanje ni bilo provzročeno po neopravičenem uporabi kake nasprotne stranke.

Kaki stroški, ki se naberó s posredovanjem upravnih oblastev zastran obrambe javnih ozirov (§ 4., odstavek 3.), ne bolé zemljiškega lastnika.

V primerih kasnejše odprave služnosti zasilne poti, omenjenih v § 24., mora sodnija z ozirom na korist, katera vsaki stranki nastane po posledku postopanja, po pravici odločiti o plačilu stroškov po strankah.

§ 26.

V kolikor bi po tem zakonu izdanim pravnomočnim odločbam bilo treba prisilne izvršitve, je moči na njih podstavi opraviti eksekucijo po predpisih postopanja v spornih stvareh.

§ 27.

Sodno položena odškodnina je oproščena plačila hranilne pristojbine.

§ 28.

Ta zakon stopi v veljavnost z dnem, katerega se razglasi.

(Podpisi.)

IV.

Primerjalna razpredelnica.

Na vsaki strani so po trije glavni stolpci, razdeljeni v dva dela; v levem delu so navedene nove, v desnem pa prejšnje določbe s številko paragrafa, člena, odn. odstavka ali točke. V desnem delu stolpca pomenijo številke: brez dostavka: nesporni postopnik po cesarskem patentu z dne 9. avgusta 1854;

z dostavkom: ogz. — občni državljanski (grajanski) zakonik z dne 1. junija 1811, šte. 946 zb. p. z.;

I — cesarski ukaz z dne 28. junija 1916, drž. zak. št. 207, o preklicu (preklicni red);

II — zakon z dne 16. februarja 1883, drž. zak. št. 20, kako je postopati, da se kdo za mrtvega proglasi in da se smrt dokaže;

III — zakon z dne 31. marca 1918, drž. zak. št. 129, o izpremembah zakona pod II;

IV — cesarski ukaz z dne 31. avgusta 1915, drž. zak. št. 257, o razveljavljanju (amortizaciji) listin;

V — sodni pravilnik (zakon z dne 1. avgusta 1895, drž. zak. št. 111);

Nov. I — prvo delno novelo k občnemu grajanskemu zakonu (cesarski ukaz z dne 12. oktobra 1914, drž. zak. št. 276);

Nov. II — drugo delno novelo k občnemu grajanskemu zakonu (cesarski ukaz z dne 22. julija 1915, drž. zak. št. 208);

Nov. III — tretjo delno novelo k občnemu grajanskemu zakonu (cesarski ukaz z dne 19. marca 1916, drž. zak. št. 69).

Prva številka v stolpcih pomeni paragraf ali člen, druga in naslednje za vejico njih poedine odstavke, za znamenjem / pa točke.

A. Zakon o sodnem nepravdnem postopku (nepravdni postopnik).

Novi	Prejšnji	Novi	Prejšnji	Novi	Prejšnji
1	1	36	52	66	80
2	2	37	40	67 1/1	83
3	117 V	38	41	/2	84
4	3	39	43	/3	85
5	—	40	44	/4	85
6	4	41, 1	45	/5	87
7	5	2	46	/6	89
8	6	42	47	/7	82
9	7	43	48	68	81
10	2/7	44	49	69	92
11	8	45, 1	53	70, 1	93
12, 1	9		54	2	94
2	10		56	71	95
3, 4	9		57	72	96
13	11	2	55	73	97
14	12	3	58	74, 1	98
15	16	4	59	2	—
16	15	46	50	75	99
17	14	47	51	76	100
18	18	48	60	77	101
19	19	49, 1, 3	61	78	102
20	—	4	62	79	103
21	—	50	63	80	104
22	20	51	64	81	105
23	21	52	65	82	106
24	21	53	66	83	107
25	22	54	67	84	109
26, 1—5	23	55	68	85	110
6	25	56	69	86	111
27	24	57	70	87, 1	112
28	26	58	71	2	113
29	27	59, 1	72	88	114
30	28	2, 3	—	89	115
31	29	60, 1, 2	73	90	116
32, 1	34	3, 4	—	91	117
2, 3	36	61	74	92, 1	118
33	37	62	75	2	119
34	—	63	76	93	120
35	38	64, 1	77	94	121
36	39	2	78	95	122
	42	65	79	96	123

Novi	Prejšnji	Novi	Prejšnji	Novi	Prejšnji
97	124	136	174	177	266
98	125	137	178	178	184
99	126	138	175	179	178 ogz.
100	127	139	176	180	} Nov. I, §§ 15-17
101	128	140	177	181	
102	129	141	—	182	
103	130	142	179	183	
104	131	143	180	184, 1	12, 1-3 I
105	132	144	181	2	4 I
106	133	145	183	185, 1	25 I
107, 1, 2	135	146	gl. 149	2	—
3, 4	136	147	12 I	3	26, 1 I
108	—	148	13 I	4	2 I
109, 1	139	149	} V: 109, 111, 112, 181, 185	5	3 I
2-4	—	150		6	4 I
110	137	151		186, 1	27 I
111	138	152	2	28 I	
112	140	153	185, 2	187, 1	29 I
113	—	154	187	2	30 I
114	145	155	188	3	31 I
115	146	156	189	4	32, 1 I
116	147	157	190, 1	5	2 I
117	149	158	2	188, 1	33, 1 I
118	152	159	191	2	2 I
119	154	159, 1, 2	193	3	34 I
	155	160	194	4	—
120	158	161, 1	201, 2	189	35, 1, 2 I
121	159	2, 3	202	190, 1	36, 1 I
122	160	162	203	2	2, 3 I
123	161	163	204	191, 1	50, 1 I
124	158	164	205	2	51, 2 I
125	162	165	206	3	50, 2 I
126	164	166	207	4	(52 I)
127	165	167	208	192	54 I
128, 1	170	168	209	193, 1	16, 1, 3 I
2, 3	171	169	210, 1	2	2 I
129	165	170, 1	2	3, 4	4 I
130	166	2, 3	211	194, 1	17 I
131, 1	167	171	212	2	18, 1 I
2, 3	168	172	213	3	2 I
132	169	173	214	4	3 I
133	172	174	215	5	19, 1 I
134	173	175	216	6	2, 3 I
135	151	176	217	7	20, 1 I

Novi	Prejšnji	Novi	Prejšnji	Novi	Prejšnji
8	20, 2 I	207	—	236	10 II, III
9	21 I	208, 1	Nov. I,		(2. in 4.
10	22 I		§ 30		odst.)
195, 1	23, 1, 2 I		31	237	10a III
2	31		33	238	10 b III
3	4 I		36. 2	239	10 c III
4	5 I	2	Nov. I,	240, 1	1, 1 IV
5	24, 1 I		§ 32	2	2, 2 IV
6	2, 3 I	209	—	3	2, 1 IV
196, 1	8, 1, 3 I	210	—	241	—
2	2, 4 I	211	—	242	—
3	5, 6 I	212	257	243	—
4	10 I	213	258	244	—
197, 1	65, 2 I	214	262	245	1, 2 IV
2	1 I	215	113 V,	246	3 IV
3	3 I	216	XVI-V	247	—
4	4 I	217	264	248	4 IV
5	66, 1, 2 I	218	265	249	5 IV
198	67, 1 I	219	267	250	6 IV
199, 1	67, 2 I	220	268	251	7 IV
	(31; ukaz		269	252	8 IV
	z dne 14/7.	221	270	253, 1	9, 1 IV
	1916. št.	222	272	2	2 IV
	24 ukaz-	223	273	3	3 IV
	nika)	224	274	4	—
2	—	225	275	254	10 IV
200, 1	13, 1 I	226	276	255	11 IV
2	2-5 I	227	277	256	12 IV
3	14, 1 I	228	278	257	13 IV
4	15 I	229	279	258, 1	14, 1 IV
201, 1	58, 1 I	230	280	2	2 IV
2	61 I	231, 1	1 II	3	3 IV
	63, 1, 2, 3 I	2	1 III	4	—
3	60, 2 I	3	2 II	259, 1	15 IV
4	1, 3 I		3 II	2	—
5	59, 1, 2 I	232, 1	—	260	16 IV
	63, 2, 3 I	2	1 III	261	115 V
6	58, 2 I	3	—	262	17, 11 V
7	—	233	6 III	263	—
202	—		7 III	264, 1	142 ogz.
203	—	234	8 II	2, 3	—
204	—	235	9 II, III	265	—
205	—		(2. odst.)	266	—
206	—				

Novi	Prejšnji	Novi	Prejšnji	Novi	Prejšnji
267	841 ogz. Nov. III, § 31	280, 3	Nov. II.	290	286
268		281, 1	§§ 2, 4	291	287
269		2	Nov. II,	292	288
270		282, 1	§ 4	293	289
271		2	—	294, 1	290
272		2	—	2	291
273		2	Nov. II,	295	—
274		283, 1, 2	§ 4	296	292
275		—	853 ogz.,	297	—
276, 1		850 ogz.	Nov II,	298	293
	Nov. II,	§ 3	299, 1	587 ogz.	
	§ 1	3	2	588 ogz.	
2	—	284, 1	281	3	589 ogz.
277, 1	850 ogz.,	2	—	4-7	—
	Nov. II,	285	—	300	590 ogz.
	§ 1	286	282	301	—
2	852 ogz.	287, 1	283	302	—
3	—	2, 3	284	303	—
278	—	4	—	304	—
279	—	5	285	305	—
280, 1, 2	—	288	285	306	(70)
3	851, ogz.	289	—	307	—

B. Uvodni zakon za zakon o sodnem nepravdnem postopku.

Novi	Prejšnji	Novi	Prejšnji	Novi	Prejšnji
1	—	13	—	17, 1	—
2	—	14	208, Nov.	2	7, 2 I
3	—	—	1, § 34,	18	4, 3 I
4	—	—	uk. 24.VI.	19	5 I
5	—	—	1916, d. z.	20, 1	50, 1 I
6	—	—	št. 195	2	2 I
7	—	15, 1	1, 1 I	21, 1	8, 1 I
8	—	2, 3	3 I	2	10 I
9	—	16, 1 /1	1, 2 I	22	9 I
10	—	/2	2/1 I	23	11 I
11	—	16, 1 /3	2/2 I	24	850 ogz.,
12	—	2, 3	4, 1 I	—	Nov. II.
					§ 1

Novi	Prejšnji	Novi	Prejšnji	Novi	Prejšnji
25	851 ogz., Nov. 11, § 2	32	—	41	—
		33	—	42	—
		34	—	43	—
26	—	35	—	44	—
27	—	36	—	45	—
28	—	37	—	46	—
29	—	38	—	47	—
30	—	39	—		
31	—	40	—		

V.

Stvarno kazalo.

(Številke brez označbe pomenijo paragrafe zakona o nepravdnem postopku, vsaka številka neposredno za črko U pa člen uvodnega zakona za ta zakon; np. = nepravdni postopek.)

Adopcija gl. Posvojitev	Beograd, posebne prehodne do- ločbe U 42, U 43
Advokat gl. Odvetnik	Bivališče neznano 64, 65, 69
Akcije gl. Delnice	— odležno 64, 91, 156
Alkohol, zloraba iz navade U 16, U 20, 185, 188, 190, 191, 198	Blagajna javna 36, 45, 67
Amortizacija gl. Razveljavitev listin	— zapustnikova 37
Ban, ustanovitev varstv. pover- jenstva 203	Blaznice javne, smrt 48
Banska uprava, pridrževalni postopek 194	Blaznost, dosedanje skrbstvo U 32
Bebavost, dosedanje skrbstvo U 32	Bolnice javne, smrt 48
Beneficium inventarii gl. Prava- na dobrota popisa	Brezdedičnost 101, 103
Beograd, prostovoljne ceditve in prodaje U 39	Cenitev ob popisu 73, 77, 78, 79
	— prejšnja 131
	— prostovoljna po upravnem oblastvu U 39
	— — v območju Beograda 15 42
	— sodna 131

- Cenitev v smrtovnici 59
 Cerkev, delitev dediščine, končni spisek 134
 — obvestitev o zap. razpravi 67
 — popis 69
 — zavarovanje volil 121
 — zavetniška, popis nadarbine 83
- Čakovec**, posebne prehodne do-
 ločbe U 44, U 45, U 46
 Čeki, razveljavitev 242, 262
- Dan**, plačilni 120 (U 29), 123
 Daritev za primer smrti 36
 Davki neplačani, popis 81
 Davščine javne, odmera 78
 Dedič, izsleditev po zapuščin-
 skem skrbniku 102
 — kdo velja za dediča 62, 96
 — neznani 69
 — nezatna zapuščina, raz-
 prava na zahtevo 59
 — obvestitev o pripadu dedi-
 ščine 62
 — poročilo o izpolnitvi posl.
 volje 120
 — poziv k popisu 71
 — — za dedno izjavo 63, 90,
 91
 — siromašni 135
 — skrbnik za zapušč. razpra-
 vo 29
 — stroški popisa 86
 — zapečatenje zapuščine 39
 — zapuščina inozemca, poziv
 prijaviti zahtevke 109
 — — inozemca, poziv inozem-
 skim dedičem 112
 — — inozemca, prijava 110
 — — predlog, tu razpravljati
 112
 — — zavarovanje zahtevkov
 109
- Dedič nujni, ločitev imovine 40
 — nezatna zapuščina, razpra-
 va 59
- Dedič nujni, poziv k popisu 71
 — stroški popisa 86, 87
 Dejstva neuveljavljana, upošte-
 vanje po služ. dolžnosti 2/6
 Delegacija v zapušč. stvareh U
 28
 Delež dolžni, poročilo 125
 Deležniki mejá 283
 Delitev dediščine 127, 128, 129,
 130, 131, 132, 134
 — — manjše, pospešena 135
 — — v naravi 131
 — ob združitvi skupnosti
 268, 269, 270, 271, 272, 273
 — — združitvi skupnosti s
 prodajo 274
 Delnice 75, 161, 242
 Denar javni 45, 46
 — nedoletnikov, naložba 160
 — službeni 67
 Dobitki, drž. vredn. papirji, raz-
 veljavitev teh 240
 Dobrodelno delovanje, varstve-
 ni svetniki 209
 Dohodki nezatni, oprostitev od
 varušk. računa 162
 Dokaz smrti, odločba 236
 — — poprava, razveljavitev
 239 (237, 238)
 — oklic 236
 — — rok 236
 — postopek 231, 236
 — pristojnost 231
 — — odreditev po kasacij-
 skem sodišču 231, U 41
 — skrbnik 236
 — upravičeni predlagati 236
 Dokazi dragi, zamudni, varuški
 računi 170
 Dolgovi nujni, popis 81
 — poplačilo med zapušč. raz-
 pravo 114
 Določbe grajanskopravne U 11
 do U 25
 Dom kraljevski, izvzetje U 6
 Domovi javni, smrt 48
 Domovinstvo nezak. otroka 182
 Dota, določitev 265; U 27

Dovolitev za sklenitev zakona
158

Dragotine 41

Drazba, zakup nedoletn. stvari
154

— zapušč. stvari 116

Društvo, podpis zastopnika, ove-
rovitev 288

— za zaščito mladine, varu-
štvo U 14

Družba trgovinska, nedoletnik
družbenik 165

— podpis zastopnika, overovi-
tev 288

Družbenik nedoletnik, računi,
uprava 165

— zapustnik, popis trgovine,
popis podjetja 82

Država, brezdedična zapuščina
101, 103

— delitev zapuščine 134

— končni spisek 134

— poklicana k dedovanju, vo-
lilojemnik 67

— popis 69

Državna hipotekarna banka U
5, 160

Duševno stanje, zdravniško iz-
pričevalo 186

Eksteritorialnost gl. Izdeželost

Ferialne stvari 9

Filialka gl. Podružnica

Glavnica nedoletnikova, nalož-
ba, odpovedna pravica 154

— zapuščinska 114, 120; U 29

— gl. tudi Naložba plodonsna

Gospodarstvo nedoletnikovo,
večje, zakup 154

Gospodinjstvo 41

Gotovina 4

— neznatna 159

— plodonsna naložba 159

Hipotekarna banka gl. Državna
hipotekarna banka

Hiralnice javne, smrt 48

Hramba zapuščine 39, 41, 46

Imovina cerkvena 45 (36), 83

— nadarbinska 45 (36)

— nedoletnikova, naložena
drugače 161

— nesvojepravnih oseb, upra-
va U 19

— nezatna, varuški računi,
oprostitev 162

— prostodedna 28

— službena 45 (36)

— ustanovna (zadužbinska) 83

— zapuščinska, ob pravici
užitka (prehodno) U 29

— — predmet fidejkomisar-
ske nadomestitve (prehod-
no) U 29

— — prestanek dolžnosti
hrambe (prehodno) U 29

— — prestanek dolžnosti plo-
donosne naložbe (prehod-
no) U 29

Indosament slepi (bianco) 251

Inozemci nedoletniki, skrb za-
nje 145

— postavitev varuha njih otro-
kom 145

— preklic 200

— zapuščine, mednarodne po-
godbe 25, 113

— — nezatne 109

— — oklic, prijavititi zahtevke
109

— — postopek po naših zako-
nih 112

— — postopek, oklic inoz. de-
dičem, volilojemnikom 112

— — razglasitev izjave posl.
volje 108

— — razprava 25, 26, 27

— — zadržba v kritje 110, 111

— — zapečatenje 108

— — zapis smrtovnice 108

— — zavarovanje 109

Interimnice 242

- Invalidi, obvestitev o zapušč. razpravi 67
- Invalidnina 67
- Inventar gl. Popis zapuščine
- Istovetnost, izpričba ob overovitvi 288
- ugotovitev ob sprejemu poslednje volje pred sodiščem 299
- — ob vrnitvi poslednje volje 305
- Izdeželnost U 6
- Izguba listine. prijava policijskemu oblastvu 258
- gl. tudi Razveljavitev listin
- Izjava dedna, daleč bivajočega dediča 91
- — pooblaščenca 91
- dokaz o naslovu 95, 96
- kdo se smatra za dediča 96
- manjša zapuščina, pospešen postopek 135
- močnejša ali enaka pravica 97
- narok 90
- nasprotujoče si, pravda 98
- neznani dediči 101
- neznan bivališče dediča 104
- oblika 89, 94, 95
- opustitev 93, 101, 102, 103; U 27
- podelitev pravic oglasivšemu se dediču 95
- pouk o zakonskih nasledkih 90
- poziv, podati jo 62, 63, 90
- pozneje najdena imovina 142
- premislek, rok zanj 92
- sprejem po sodišču 95
- s pridržkom pravne dobrote popisa 93, 94; U 27
- vložitev tožbe 100
- zakesnela 93
- zapisnik 90
- Izkaz gl. Pregled
- Izkazati istovetnost 238, 248
- verjetno 232
- Izpričevalo sodno, njegov predmet vobče 284
- — nedopustnost 284
- o izpustu iz očet. oblasti 177
- o trgovinskih knjigah 285
- o zakonu 286
- Izročitev pozneje najdene imovine 142
- zapušč. stvari po prisojilu 139
- Izvedenci, cenitev zapuščine 59
- izpričevalo o trgovinskih knjigah 285
- merski 277
- nagrade, stroški 87
- — nalog za plačila 87
- preizkus varuških računov 168, 169, 171
- popis nadarbinske imovine 83
- — nepremičnin, cenitev 79
- — obratov 82
- — obratov, podpis popisa 84
- prisega 21
- pristojbine, pravno sredstvo 15
- prostovoljna cenitev in prodaja, izbor po sodišču 223
- — pristojbine 230
- za preklic 187, 188, 194
- zaslišanje po službeni dolžnosti 2
- Izvršba (in zavarovanje) odločb varstv. poverjenstev 207
- po grajanskih pravnih postopnikih U 38
- po zakonu o izvršbi U 38
- sodnih odredb in nalogov v np. 19
- v Beogradu in Podgorici U 39
- Izvršitelj poslednje volje 66, 71, 126
- Izvršitev sodnih odločb, pravilo, 14
- ob rekurzu 14

Jasnost volje in izraza 2/11

Jezik službeni 6, 302

Jeziku nevešči 288, 302

Judekskurialna konferenca, odločbe U 45

Karte vsakdanjega prometa, razveljavitev 240

Kazni disciplinske, tolmačev 297

Kazniva dejanja disciplinska, tolmačev 297

Ključni 45 (36)

Kmetovalci na deželi 118

Knjige javne, gl. Knjige zemljiške

— matične, mrtvaške 32

— — posvojitve 214

— — pozakonitev 216, 218

— — prijava nezak. rojstev 180

— — proglasitev za mrtvega 234

— — smrt voditelja 45

— poslovne 82

— rudniške, ferialna stvar 9

— trgovinske 82, 285

— zemljiške, ferialne stvari 9

— — vpis fidejkomisarske nadomestitve 120; U 29

— — vpis po prisojilu 140

— — vpis volila nepremičnine 137

— — zaznamba nedoletnosti, izbris 176, 177

— — zaznamba podaljšave očetovske oblasti 178

— — zaznamba podaljšave varuštva 178

— — zaznamba postavitve začasnega pomočnika 196

— — zaznamba preklica 199

— — zaznamba preklica, izbris 199

— — zaznamba uvedbe postopka za dokaz smrti 239 (237)

— — zaznamba uvedbe, izbris 239 (237)

Knjige zemljiške, zaznamba uvedbe, izbris za proglasitev za mrtvega 237

— železnic in javnih kanalov, ferialna stvar 9

Knjižice vložne (hranilnične) 59, 242

Kodicil, razglasitev 49

Koncesija za zdravilnico za duševno bolne, odvzem 193

Kralj, pozakonitev po vladarjevi milosti 217, 218

Kuponi drž. vrednostnih papirjev, izguba 261

— izplačilo brez razveljavitve 259

— razveljavitev 240, 247, 251, 252, 253

Legalizacija gl. Overovitve podpisov, rokopisov

Legitimacija gl. Pozakonitev

Leto upravno za varuške račune 166, 172

Listina delitvena o dediščini 128, 132

— glavna 260

Listine inozemske, overovitev 289

— o nedoletn. terjatvah, prijavitev 161

— važne 41

Ločitev imovine 40, 69, 71

— — stroški 86

— zakona, otroci 264

Loterija državna razredna, srečke, razveljavitev 240

— — prodajalec umrl, obvestitev o zapušč. razpravi 67

Loterije, druge, srečke, razveljavitev 240

Mati nezakonska 146

Meje, obnovitev in poprava:

— dopustnost pravde 280

— ferialna stvar 9

— materialne določbe U 24, U 25, 280

- Meje, postopek U 25, 275, 276, 277, 279, 281
 — pravna sredstva 282
 — stroški 281, 283
 — uvedba po služb. dolžnosti 278
 — zamejničenje 280
- Menice 242, 262
- Minister za notranje posle, varstvena poverjenstva 203
 — pravde, izpričevala o zakonih 286
 — — »Osrednji vestnik« 250
 — — overovitve inoz. listin 289
 — — pojasnila o izdeželnosti U 6
 — — pojasnila o vzajemnosti gl. zapuščine inozemcev 26
 — — pooblastitev U 47
 — — poverjeniki sodni 34
 — — pozakonitev 217
 — — smrtovnice v jav. bolnicah 48
 — — tolmači 297
 — — varstvena poverjenstva 203, 211
 — za socialno politiko in narodno zdravje 48
 — za trgovino in industrijo 250
- Ministri pristojni, varstv. poverjenstva in sveti 211
- Min. pravde, overovitve 290
- Moč pravna, sodnih odločb 18
- Monopolni predmeti, smrt prodajalca, obvestitev o zapuščinski razpravi 67
- Načrt delitveni 131**
- Nadarbina duhovska 83
- Nadomestitev fidejkomisarska 28, 64, 69, 71, 120, 134, 136; U 29
- Nadziranje zapuščine 41
- Nagajivost gl. Objestnost
- Nagrade za preizkus varuških računov 168
 — Gl. tudi Izvedenci, Notarji javni, Poverjeniki sodni
- Najdenček U 7
- Najdeniščnica U 12, U 13, U 31
- Nalogi sodni gl. Oblika odločb
- Naložba plodonosna, odgovornost 159; U 27
 — odločba 159; U 27
 — izkaz v računih 163, 167
 — konec skrbi zanjo 176; U 29
 — pri Drž. hip. banki 160, drugod 161
- Naprave javne, skrbnik za zapuščinsko razpravo 64
 — smrt v — 48
- Napravljanje listin pri sodišču 298
 — pogodb pri sodišču 155
- Naredba poslednje volje gl. Poslednja volja, izjava
- Naredba za primer smrti 38
- Naročila v smislu o. graj. zakonika 120, 124; U 29
- Narodna banka U 5
- Naroki, nejavni 21
- Nasledki pravni, preprečanje nespোরazumov 2/II
- Nasledniki poznejši 71
- Naslov dedne pravice, močnejši 99
- Nasprotje s spisi, z zakonom 15
- Nedoletniki, imovina, uprava po zavodu ali drugem varuhu U 12
 — — uprava, račun o tem U 12
 — ločenih ali razdruženih staršev:
 — — nega, vzgoja 264; U 27
 — — občevanje z njimi 264; U 27
 — — pristojnost 264
 — — vzdrževanje 264
 — — gl. tudi dotične stvarne značnice
- Nedostatki neznatni, v prošnjah 2/10
- Neme osebe 302
- Nepisemeni, overovitev ročnega znaka 288

- Nepremičnine, cenitev ob popisu 78
- — prejšnja 78
 - izdeželnih oseb U 6
 - izvedenci 79
 - javna dražba, treba zapisnikarja 21
 - utesnitve pri dedovanju U 26
 - — glede delitve v naravi 131
 - vrednost po prejšnji pogodbi 78
- Nevarnost smrtna, bližnja 232
- v odlašanju 14
- Ničnost, reviz. recurz 15
- Norma jurisdikcijska U 3
- Notarji javni, cenitev, dražba prostovoljna 221
- izjava poslednje volje, hranitev, razglasitev 57; 38, 49
 - kot sodni poverjeniki 4
 - nagrade, stroški, zavarovanje 141
 - oprava popisa 70
 - — dražbe zapušč. stvari 116
 - podpis, pečat, overovitev 290
 - pooblastitev (posli iz 10. dela) 306
 - preizkus varuških računov 168
 - smrt, odredbe ob njih smrtovnici 45
 - smrtovnice 32, 33, (dedna izjava) 70
 - sodelovanje 31; U 44
 - zakon U 4
 - zastopanje 7
- Novčanice državne, razveljavitev 240
- Narodne banke, razveljavitev 240
- Novi Sad, posebne prehodne določbe za območje apel. sodišča U 44, U 45, U 46
- Novote v recurzih 12
- Občine**, oskrba siromašnih nez. otrok 182
- Občine, varstvena poverjenstva, dodelitev osebja 204
- — poverjenstva, volitev predsednikov 204
 - — ustanovitev 202
 - varstveni svetniki 209
- Občinska uprava, predlog za preklic 185
- Občne določbe zakona 245
- Objava podaljšave očetovske oblasti, varuštva 178
- Gl. tudi Oklic
- Objestnost, vlaganje recurzov (pritožb) 15
- Oblast očetovska, izpust 177
- — ob preklicu U 17
 - — odvzem 179
 - — podaljšava 178; U 36
 - — predlog za preklic 185
 - skrbstvena, varstvena, prenos 150
- Oblastvo cerkveno, poverjenik k popisu 83
- davčno, obvestitev o zapuščinski razpravi 67, 119
 - disciplinsko za tolmače 297
 - inozemsko 145, 146, 289
 - konzularno 289
 - občinsko, oprava popisa 70
 - — vročitev odločbe o preklicu, pridržbi 197
 - — smrtovnica 32
 - računsko, obvestitev o zapušč. razpravi 67
 - upravno, obvestitev o zapuščinski razpravi 67
 - — odobritev zahteve za ustanovitev varstv. poverjenstva 202
 - — odredbe zoper zavodske upravnike zaradi neprijave umobolnega 193
 - — popis nadarbine 83
 - — prostovoljna cenitev in prodaja U 39
 - — prostovoljna cenitev in prodaja premičnih telesnih stvari 220

- Oblastvo upravno, vročitev odločbe o preklicu, pridržki 197
 — vojaško, dovolitev za sklenitev zakona 158
 Obličnosti nevažne za prošnje 2/11
 Oblika odločb 21
 Obnovilnice gl. Taloni
 Obrat gl. Podjetje
 Obrazložitev odločb, obrazložitvev 2/8
 Obresti, izterjava 176
 Obveznice državne, na dobitke v nedoletn. imovini 161
 — razveljavitev 241
 Obveznosti iz poslednje volje 114, 117, 120; U 29
 Ocena dokazov, posledkov postopka 11
 Očetovstvo, nezak. priznanje 181
 — tožba 181
 — ugotovitev v np. 215, 216; U 27
 Odgovornost občine za varstv. poverjenstva 202
 — sodnika za plodonosno naložbo 159
 — varuha, skrbnika za škodo vobče 19
 — — za plodonosno naložbo 159
 Odležnost (pre)bivališča 64, 91, 156
 Odločba končna o končnem računu 176
 — — o varuškem računu 171
 Odobritev delitve zapuščine 130
 — izkaz v varuških računih 167
 — oblastva varstv.-skrbstvene-ga 59
 — odstopkov od zakona, zapustnikovih naredb 29
 — poravnave v zapuščinskih stvareh 29
 Odpečatenje zapuščine 136
 Odposlanec služb. oblastva 45
 — sodni 32, 70, 71, 74, 84, 230
 Odredbe poslednje volje, izpolnitev 120; U 29
 — sodne gl. Oblika odločb
 Odrezki (dividendni, obrestni, rentni) gl. Kuponi
 Odsotniki 64, 65, 104, 146
 Odstavitev varuha, skrbnika 19
 Odvetnik 7, 67
 Oglasitev za dediča gl. Izjava dedna
 Ogledi, obličnosti 21
 Oklic dediču neznanega bivališča 104
 — dokaz smrti 236
 — močnejši ali enaki dediči, poziv 97
 — neznanhi dediči 101
 — opustitev objave v novinah 8
 — opuščena dedna izjava znanih dedičev 101
 — podaljšava očetovske oblasti, varuštva 178
 — proglasitev za mrtvega 233
 — radi izročitve imovine 176
 — razglašanje 105
 — — v občinah 8
 — sklic upnikov 106
 — zapuščina inozemca 27, 109, 112
 — zapuščine inozemca, stroški 112
 Okolnosti neuveljavljane, upoštevnanje po služb. dolžnosti 2/6
 Opazovalnica, pregled zapiskov po sodniku 194
 Oporoke gl. Poslednja volja, izjava
 Opreka koristi 64
 Oprema, določitev 265; U 27
 Oprostitev od obveznosti 253, 257, 259
 Opustitev dedne izjave, nasledki 93, 94; U 27
 Organ javne uprave, varuh U 14
 — zdravstveni banske uprave, pridrževalni postopek 194

- Organ javne uprave, pridrževalni postopek, rekurz 195
 — — pridrževalni postopek, vročitev odločbe 197
 Osebe neznane 120; U 29
 — še ne rojene 120, 146; U 29
 Oskrbnina 67
 Oskrbovanje zapuščine 37, 43, 46, 58, 114
 Osnova davčna, cenitev nepremičnin 78
 Osnutek pogodbe za nedoletnika 155
 »Osrednji vestnik« U 37, 250
 Otroci nezakonski, prijava rojstva 180
 — siromakov, občinska oskrba 182
 — skrb zanje 181, 182; U 27
 — vzdrževalnina 181
 — zavarovanje 180, 181
 Otrok, spočet, še ne rojen 64
 Ovedbe po služb. dolžnosti 2/5
 Overovilo prevoda, obrazec 292
 Overovitev diplomatska 290
 — inozemskih listin 289
 — prevodov 291, 292, 293
 — pristojnost sreskega sodišča 303
 — sodna podpisov 288
 — — prepisov 287
 — — rokopisov 288
 — — za uporabo v inozemstvu 290
- Pámati** gl. Posvojitelj
Páoče gl. Posvojitelj
Papirji vrednostni borzni 75
 — delniških družb 242
 — drugih družb, zavodov 242
 — državni 240, 241, 253, 258, 261
 — na prinosnika 247, 251, 252, 253, 258
 — neznatne vrednosti 159
 — nežrebni 253
 — po naredbi 247, 251
- Papirji**, prenosni z indosamentom 251
 — samoupravnih teles 241
 — trgovinski, drugi 242, 262
 — vobče: popis 41, 75
 — za promet 242
 — žrebni 247
- Patronat** gl. Cerkev zavetniška, Zavetnik.
- Pečat** javnega notarja, overovitev 290
 — sodišča, overovitev 290
 — stalnega tolmača, oblika 297
- Pijanstvo** gl. Alkohol, zloraba iz navade
- Plače** 36, 67
Plačila občasna 81, 123, 154
Plačilnice 253
Poboljševalnica U 11, U 31
Podaljšava oč. oblasti, varuštva, pristojnost 147
- Podgorica**, posebne prehodne določbe U 42, U 43
 — prostovoljne cenitve in prodaje U 39
- Podjetje** kmetijsko, industrijsko, obrtno, trgovinsko:
 — knjige, pisma 165
 — nedoletnika, zakup 154
 — popis 82
 — poročilo o stanju 165
 — uprava 165
 — zaključni letni račun 165
- Podpis** namesto prisege glede imovinskega stanja 88
 — overovitev gl. Overovitev
- Podružnica** 242, 253
Podsodnost občna krajevna 146, 148
 — realna 3
- Poglarstvo** občinsko, pojasnila in mnenja 152
- Pogodba** daritve za primer smrti 36
 — dedna, poziv za dedno izjavo 62, 90
 — — pravo U 26
 — — razglasitev 56

- Pogodba dedna, smrtovnica 36
 — — zavrnitev na pravdo 98
 — nedoletnika, družbena 154
 — — naprava pri sodišču 155
 — — odobritev 153, 155
 — — omejitev 154
 — — osnutek po varuhu 155
 — — potrditev 155
 — — rabokupna (najemna, zakupna) 154, 155
 — — z dosmrtno vzdrževalnino 154
 — — za občasna plačila 154
 — — posvojitvena 212, 213, 214
 — ženitna 36, 157
 Pogodbe mednarodne 25, 26, 113, 145, 200, 289
 Pogrešaneč, dokaz smrti 236, 239
 — proglastitev za mrtvega 232, 233, 234, 235, 237, 238
 Pogreški, neznatni v varuških računih 170
 — popravljivi v varuških računih 171
 PohčERICA gl. Posvojenec
 Pojasnilniki 21, 35, 37, 46, 52, 53, 54, 96, 152, 179, 187, 193, 194
 — zaslišanje po služb. dolžnosti 2/5
 Pokojnina 36
 Pole kuponske 242, 246, 252, 253, 255, 260
 Police zavarovalne 242
 Policijsko oblastvo, prijava izgube listine 258
 Polog sodni, izvirnik pogodbe za nedoletnika 155
 — neprevzeta imovina 176
 Pologi varstv.-skrbstveni 139
 Položba pri sodišču 115
 Pomočnik U 7, U 16, U 17, U 18, 146, 148, 183
 — začasni U 21, U 22, 187, 196, 197, 200
 Pomočništvo začasno, pogoji U 21
 — veljavnost pravnih dejanj U 23
 Pomote pisne, računске v varuških računih 171
 Pooblastilo, se obdrži v spisih 2/3
 Pooblastitev varuha glede rabokupnih pogodb 155
 — za posest zapuščine 59
 — za priznanice, izbrisne izjave 59
 — za uveljavljanje pravic 59
 Pooblaščenec za podpis namesto prisega glede imovinskega stanja 88
 — za zastopanje v zapušč. postopku 91
 Popis imovine, izročitev imovine 176
 — — varuški računi 163, 167
 Popis zapuščine 28, 43, 68, 69, 72, 73, 81, 82, 84, 131; U 27
 — manjše, pospešen postopek 135
 — stroški 86, 87
 — v območju mesta Beograda U 42
 Poraba zapušč. stvari 46
 Poročilo o dolžnem deležu 125
 — o izpolnitvi obveznosti dedičev 135
 — — pogojev za prisodbo zapuščine 118
 — — poslednje volje 120, 121, 122, 123, 124; U 29
 — o odrejenih ukrepih 46
 — o osebnih in imovinskih razmerah varovančevih 162
 — o plačilu dedinske takse 119
 — o razglasitvi poslednje volje 46
 — o zapečatenju 46
 Posel pravni, odobritev za nedoletnika 153
 Posest, izročitev zapušč. stvari v — 114

- Posest, zapuščina 59
 Posestva nepremična nedoletni-
 ka, zakup 154
 Posinovec gl. Posvojenec
 Poslaništvo, overovitev inoz. li-
 stine 289
 Poslednja volja, izjava, hramba
 55, 57, 301
 — — iskanje 37
 — — ob smrtovnici 36
 — — pozneje najdena 143
 — — pravo U 26
 — — predložitev sodišču 38
 — — razglasitev 30, 38, 49, 57,
 304
 — — razglasitev, potrdilo 51
 — — razglasitev, priče 52,
 (prisega) 53, (dokazna moč)
 54; U 27
 — — razglasitev, zapis 52;
 U 27
 — — razglasitev, zapisnik 50
 — izjavljanje pred sodiščem
 299, 300; U 27
 — — izdaja sodn. zapisnika
 305
 — — preklic 305
 — — preuredba 305
 — — pristojnost 303
 — — vrnitev 305
 — izpolnitev, poročilo 120, 121,
 122, 123, 124; U 29
 — sprejemanje izvensodnih v
 sodno hrambo 301
 — — vrnitev 305
 — zavrnitev na pravdo 99
 Posli varstv.-skrbstveni, prenos
 150
 — pristojnost 146, U 7
 Poslovnik sodni, hramba posled-
 nje volje 299
 Postopek nepravdni, dolžnost so-
 dišča 2
 — po službeni dolžnosti 1
 — upravni, napotitev nanj 2/7,
 10
 — tekoči, za postavitev pod
 skrbstvo U 35
 Postopek zapuščinski, pospešen
 135
 Postopki nepravdni po posebnih
 predpisih U 2
 Postopnik grajski pravdni 1,
 6, 8, 11, 15, 20, 21, 23, 53,
 146, 199, 204, 206, 213, 216,
 243, 250, 296; U 1, U 7
 Postupnik izvanparbeni U 3
 Posvojenec 212, 213
 Posvojitelj 212, 213
 Posvojitev 212, 213, 214
 Poštna hranilnica U 5
 Poštnina, varstv. poverjenstva in
 sveti 210
 Pot zasilna, dovolitev, ferialna
 stvar 9 (zakon: gl. dodatek)
 Potomstvo, še ne rojeno 64, 71
 Potrebščine hišne, iz zapuščin-
 skega denarja 41
 Poverjenik sodni, javni notarji,
 stroški, nagrade 141
 — posebni za smrtovnice 34
 (pravilnik, dolžnosti, nagra-
 de, pravice, stroški, zaob-
 ljuba)
 Poverjenstva sirotinska U 40
 — varstvena:
 dopisovanje, prosto poštni-
 ne in taks 210
 izključitev, odklonitev čla-
 nov 204
 izvršba 207
 namen 202
 natančneje določbe 211
 osebje pisarniško 204
 pravice, dolžnosti članov 205
 prenos oblasti, poslov 110
 pripravljalna dejanja 206
 prisega članov, osebja 204
 rekurz 207
 sestava 204
 sklepčnost 206
 — ustanovitev: pogoji, predlog,
 202
 — ustanovitev: dovolitev 203
 Pozakonitev, po vladarjevi mi-
 losti 217

- Pozakonitev po vladarjevi milosti, pravna moč 218
- pristojnost za postopek 216
 - s poznejšim zakonom 215, 216; U 27
- Pravda (pravdna pot), zavrnitev nanjo 10, 18, 98, 99, 107, 143, 175, 181, 268, 280
- Pravica dedna, časovno omejena 120; U 29
- močnejša, pozneje dokazana 59
 - pogojna 120; U 29
- Pravice stvarne izdeželnih oseb U 6
- Pravila o postupanju u nespor-
nim (vanparničnim) deli-
ma U 3, U 42, U 43
- Pravilnik o izvrševanju sodne
oblasti U 3
- Pravna dobrota popisa, prid-
žek 94; U 27
- Pravnik, diplomiran med dedi-
či, zap. razprava 31
- Pravniki, prednost za staln. tol-
mača 292
- Pravo dedno poedinih pravnih
območij U 26
- grajansko poedinih pravnih
območij U 27
 - običajno U 45
- Pravobranilstvo državno, dokaz
smrti 236, 239 (237)
- obvestitev o zapušč. razpra-
vi 67
 - proglastitev za mrtvega 232,
237
- Predlogi, jezik, oblika 6
- Predpisi dosedanji:
- oblast očetovska, podaljša-
va U 36
 - razveljavitev listin, tekoča
U 37
 - sirotinska poverjenstva
(Zagreb) U 40
 - skrbstvo, postavitve pod - ,
U 32, U 33, U 35
 - varuštvo, podaljšava U 36
- Predpisi dosedanji:
- zapuščine, hramba, naložba
U 29
 - grajanskih pravnih postop-
nikov o izvršbi in zavaro-
vanju U 38
 - prejšnji: zakoni, uredbe,
naredbe U 2
 - zakona o izvršbi U 38
- Predsednik apelacijskega sodi-
šča 203, 290, 292
- občine 221
 - okrožnega sodišča 209, 293
- Pregled o delitvi zapuščine 31
- Prehodne določbe U 27, 28, 29,
30, 31, 32, 33, 34, 35, 36,
37, 38
- oddelki kasacijskega sodi-
šča, sedanji U 41
 - v območju apelacijsk. sodi-
šča v Novem Sadu U 44,
U 45, U 46
 - — apelacijsk. sodišča v Za-
grebu U 40
 - — kasacijsk. sodišča v Beo-
gradu U 39, U 42, U 43
 - — sreskega sodišča v Ča-
kovicu U 44, U 45, U 46
 - — sreskega sodišča v Pre-
logu U 44, U 45, U 46
 - — velikega sodišča v Pod-
gorici U 39, U 42, U 43
- Preizkus varuš. računov 167,
168, 169, 170, 171
- Prejemki iz javne blagajne 36
- Prejšnji stan, postavitve 254
- Preklic delni:
- dosedanje skrbstvo U 32,
U 34
 - opravilna sposobnost U 16
 - pogoji U 16
 - pomočnik U 16, U 17, U 18
 - prenaredba U 20, U 33
 - razveljavitev U 20, U 33
 - gl. tudi Preklicni postopek
 - popolni:
 - dosedanje skrbstvo U 32,
U 34

- Preklic popolni:
 opravilna sposobnost U 15
 pogoji U 15
 preuredba U 20, U 33
 razveljavitev U 20, U 33
 skrbnik U 15, U 17
 uprava imovine U 19
 gl. tudi Preklicni postopek
- Preklicni postopek glede ino-
 zemcev 200
- nastanitev v zdravilnici za
 duševne bolezni 188
 - objava 199
 - odločba 189, 190
 - — preuredba 191, 192
 - — razveljavitev 191
 - pregled sodni 188
 - pristojnost 147, 184, 188
 - skrbnik za zaslišbo 187
 - stroški 201
 - učinek, pričetek 198
 - uvedba 185, 186
 - vpraševalna pravica 187
 - zaslišba 187
- Prelog, posebne prehodne določ-
 be U 44, U 45, U 46
- Premislek za dedno izjavo 92
- Prepis izjave poslednje volje 55
- popisa 84
 - pravica do prepisa 138
 - Gl. tudi Overovitev
- Prepoved plačilna 253, 255, 258
- Prepustitev zapuščine namesto
 plačila 36, 60
- neznatne varuhu 159
- Prestanek dolžnosti, hraniti
 imovino U 29
- — skrbeti za naložbo U 29
 - prejšnjih predpisov U 2
 - službe tolmača 297
- Prevodi, obvezna poprava po
 tolmaču 294
- prilog, overovljeni 6
 - tolmačevi, dokaz nepravil-
 nosti 296
- Priče 21, 36, 37, 49, 50, 52, 53,
 84, 96, 187, 194, 299, 302
- Priče, pristojbine, dopustnost
 pravnega sredstva 15
- zaslišba po služb. dolžnosti
 1
- Pridobitev zapušč. nepremičnin
 med zapušč. razpravo 137
- Pridržba dela zapuščine po so-
 dišču 44
- listine 253
 - v zavodu 194, 195
- Prijava dedne pravice, inoz. za-
 puščina 27
- Priloge k predlogom in vlogam
 6
- Primeri nepravdnega postopka,
 občne določbe, kateri so 263
- Pripadnost občinska gl. Domo-
 vinstvo
- Prisedniki varstv. poverjenstva
 204
- Prisega izvedencev, prič, vobče
 21
- ob razveljavitvi listin 245
 - stalnega tolmača 292, 295,
 297
- Prisodba zapuščine 93, 117, 118,
 119, 120, 121, 122, 123, 124;
 U 27, U 29
- Prisojilo zapuščine 136, 137, 138,
 139, 140
- Pristojbine dedinske gl. Takse
 dedinske
- Pristojbine oklicne 105
- pozneje najdene imovine
 142
 - sodnega odposlanca ob po-
 pisu 87
 - za objavo 254, 258
 - zavarovanje ob izročitvi za-
 pušč. stvari pred prisodbo
 114
 - Gl. tudi druge stvarne znač-
 nice.
- Pristojnost, postavitve varuha
 nezakonsk. otroku U 7
- — varuhov, skrbnikov, po-
 močnikov, še ne rojenim,
 odsotnikom 146; U 7

- Pristojnost, preklic, odvzem, podaljšava očetovske oblasti, varuštva 147
- sporazumi o njej 21
 - tekoče stvari U 28, U 30, U 31
 - upošteva sodišče uradno 2/1
 - varstvene in skrbstvene stvari, začasna 149
- Pritožbe gl. Rekurz
- Privilegirana agrarna banka U 5
- Privolitev za veljavnost pravn. posla, skrb zanjo 2/4
- Prodaja prostovoljna, po upravnih oblastvih 220; U 39
- zapušč. stvari med zapušč. razpravo 114, 115 (dražba) 116
- Proglasitev za mrtvega, postopek 231, 232, 233
- — postopek, odločba 234
 - — postopek, odločba, poprava 237
 - — postopek, odločba, razveljavitev 237, 238
 - — postopek, oklic 233
 - — postopek, postavitve skrbnika 233, 236
 - — pristojnost 231; U 41
 - — razveza zakona 235
 - dediča za mrtvega 104
 - za polnoletnega 177
- Promet, ustavitve 248
- Prostovoljna cenitev in prodaja:
- cenitev, izvedenci 223
 - pravna moč 224
 - dražba brez cenitve 225, 226
 - izklicna cena 225
 - kupnina 226, 229
 - po javnem notarju 221
 - ponudba 226
 - po predsedniku občine 221
 - postopek 222
 - pravica, zahtevati jo 219
 - pristojnost 220
 - pri nepremičninah (dražba)
 - dražbeni pogoji 227
- Prostovoljna cenitev in prodaja:
- pri nepremičninah, dražbeni pogoji, pridržek odobritve 228
 - listina o prodaji 228
 - nepreklicnost prodaje 228
 - obvestitev upnikov 227
 - oklic 227, 228
 - ponudba, največja 228
 - vknjižena bremena in terjatve 227
 - stroški 230
- Računi:** varuški, čas zaključitve 116
- izročitev varovancu 174
 - končni 174, 175, 176
 - oprostitev 174
 - neznatni pogreški 170
 - oblika 162; U 27
 - zapisnik sodni 162; U 27
 - zapiski 162; U 27
 - ocena po sodišču 170
 - odločba, končna 171, 173
 - oprostitev od dajanja 162, 174; U 27
 - kratka poročila 162; U 27
 - drugačna obveščanja sodišča 162; U 27
 - podjetja (industr., trgov. kmet.) 165
 - pojasnila, potrebna 171
 - predelava 171
 - predložitev sodišču, rok 166
 - preizkus 167, 168, 171
 - po izvedencih 168, 169, 171
 - prisilna sredstva 172
 - rešitev s sklepom 171
 - vsebina 163 (dokaz z listinami) 163
 - ob več nedoletnikih 163
 - zaključni letni 165, 166
 - ob prestatku varuštva 166
 - poslednji 163
 - zamudni, drugi dokazi 170

- Razdružitev zakona, odločba o otrokih 264
- Razglasitev dedne pogodbe 56
- izjave poslednje volje 30, 38, 49, 50, 51, 52, 57, 304
- — inozemske 108
- — pozneje najdene 143
- Razpolaganje z zapuščino, odposlancu pri popisu prepovedano 74
- utesnitve 136
- Razprava ustna, ni pravilo 21
- Razprava zapuščinska:
- dediči opravijo sami 31, 60; U 1
- oblast (pravice) zapušč. sodišča 29
- obvestitev dedičev, drugih oseb 62
- odobritev za nesvojepravne osebe 29
- po inozemcu 25, 26, 27
- našem državljanu 24
- pogrešancu 237, 239
- pozneje najdena imovina 142
- pristojnost 23
- s fidejkomisarsko nadomestitvijo 28
- skrbnik za fidejkomisarsko nadomestitev 29
- sodelovanje javnih notarjev 31
- sodišč 30
- uvedba 22
- vnovična ob pozneje najdeni poslednji volji 143
- Gl. tudi Popis, Smrtovnica
- Razveljavitev listin:
- dopustnost 240
- ferialna stvar 9
- odločba 256
- učinek 257
- oklic 249, 250, 251, 252
- postopek 245 (predlog) 246 (vredn. pap.) 247
- ustavitev 254, 255
- predložitev listine 254
- Razveljavitev listin:
- pridržba listine 253
- prijava imetnika 254
- pristojnost 241, 242, 243
- sodnika poedinca 244
- spisek o uvedenih in izvedenih razveljavitvah 250
- tekoči postopki U 37
- tožba 256
- uvedba postopka, učinek (zastaranje) 253 (plačilna prepoved) 253, 255
- uveljavitev zakona U 1
- vprašanje prvo 248
- drugo 255
- Reciprociteta gl. Vzajemnost
- Redkosti 79
- Register trgovinski, združni, ferialne stvari 9
- Rekurz:
- dopustnost 12
- nedopustni 9, 15, 17, 31, 195
- objestno vlaganje 15
- odločitev po prvi stopnji 12
- odložna moč 14, 195
- posebni primeri 147, 195, 197, 207
- predložitev 12, 13
- spisov po služb. dolžnosti, brez rekurza 16
- vložitev, kraj 13
- rok 13, 17
- v območju Beograda, Podgorice U 42
- zakesnel 13, 17
- Rešitve gl. Oblika odločb
- Reveži: delitev, končni spisek 134
- obvestitev o zapušč. razpravi 67
- popis 69
- skladi, ustanove zanje 67
- zavarovanje volil 121
- Rok: oklicni, dokaz smrti 236
- proglasitev za mrtvega 232, 233
- razveljavitev listin (249), 251, 252, 254, 255

- Rok: prijavni gl. Rok oklicni, razveljavitev listin rekurzni 13, 17
za predložitev spisov o zapušč. razpravi po dedičih 31
- Roki, odrejanje zadostnih rokov 2/9
- Shranila** 37, 41
- Sirotišnica, prijava nedoletnika U 13
varuh U 12, U 31
- Sklic upnikov zapuščinskih 90, 106, 107; U 27
- Sklicevanje zakona na prejšnje predpise U 3
- Skrbnik: dediču neznanega bivališča 104
osebam nesposobnim, ne nedoletnim 183
pogrešancu (radi dokaza smrti) 236, (proglasitev za mrtvega) 233
pristojnost 146; U 7 (inozemcu) 148
v izvršilnih stvareh 151, 196
v izvršitev lastnih nepravd-
nih odredb 19
v pravnih stvareh 151, 196
v stečajnih stvareh 151
v vročitev odločbe o pridržbi, preklicu 197
v zapuščinskih stvareh 151
v zapuščinsko razpravo 29, 69
za izvršilne korake po tu-
jih odločbah 19
v zaslišbo namesto preklican-
ca 187
v zastopanje pri zapuščin-
ski razpravi 64, 65
- Skrbnik: zastopanje pri zapu-
ščinski razpravi, izvršitelj
poslednje volje 66
zapuščinski (zapuščini) 71,
101, 102, 106, 107; 114
- Skrbstvo doseganje U 32, U 33
— začasno 196; U 21
- Slaboumnost U 15, U 16, U 20,
U 32, 185, 186, 191, 194
- Slepici, overovitev podpisa, roč-
nega znaka 288
- Smrtovnica 30, 32, 33, 34, 35, 36
— dedna izjava ob zapisu 90
— inozemčeva zapuščina 108
— odredbe ob zapisu 37, 38,
39, 40, 41, 42, 43, 44
— — posebne 45
— — sodišča, dopolnitev 58
— — sodišča, rešitev 58
— označba najbližnjih sorodni-
kov 96
— popis ob zapisu 72, 81
— podpis 46
— predaja sodišču 46
— zapis ob popolnem nedo-
statku imovine 47
— — pri manjši zapuščini 135
— — v javnih bolnicah 48
- Socialno delovanje, varstv. svet-
niki 209
- Sodišče apelacijsko: pozakoni-
tev 217
preklic 184
prenos varstv. skrbstvene
oblasti, poslov 150
rekurzna stopnja 12, 147
v Zagrebu, sirotinski stoli
U 40
— kasacijsko: odreditev sodi-
šča za preklicni postopek
184, varstv. skrbstvene stva-
ri 150
prenos oblasti, poslov na
inoz. sodišča 150
rekurzi 15, 16, 17
sedanji oddelki U 41 231
v Beogradu, posebne določ-
be U 39, U 42

- Sodišče okrožno: posvojitve 212
rekurzna stopnja 12
kot trgovinsko, 241, 242, 244
(razveljavitev listin), 285
(trgovske knjige)
— šerijatsko U 4
— trgovinsko 241, 242, 244
(razveljavitev listin), 285
(trg. knjige)
— veliko v Podgorici, posebne določbe U 39, U 42
- Sodnik poedinec 231, 244
- Sodnik šerijatski U 4
- Solastniki, razmerje med njimi, ureditev 266
— skupnost, razdružitev 267, 269, 270, 271, 273
— — razdružitev, poravnava 272
— — razdružitev, pravdna pot 268
— — razdružitev s prodajo 274
- Sorodniki, predlog za preklic 185
- Sorodstvo, zdravniški pregled v pridržev. postopku 194
- Spisek končni zapuščine 133, 134
— — pri manjših zapuščinah 135
o denarju 43, 46
— o drugih premičnih stvareh 43, 46
— o razveljavitvi listin in vrednostnih papirjev 250
— o varuških računih, izročennih varovancu 174
- Spisi službeni 45 (36)
— vojaški 45
- Sporazum o pristojnosti 21
- Spori o pristojnosti U 41
- Sprejem dediščine gl. Izjava dedna
- Sredstvo pravno, ga ni 31
— — ni posebnega 282
- Sredstvo pravno, zoper odločbe druge stopnje 15, 282
Gl. tudi Rekurz
— prisilno 19, 37, 93; U 27
— — uporaba po služb. dolžnosti 2/9
- Stanje imovinsko, potrditev s podpisom namesto prisege 88
— potrditev po pooblaščenca 88
- Starešina javnega uslužbenca, obvestitev o zapušč. razpravi 67
— sreskega sodišča, varstv. poverjenstvo 204, 206
— — varstv. svetniki 209
- Stoli sirotinski U 46
- Strokovnjaki, uprava podjetij, poročilo o stanju 165
- Stroški bolezenski 36, 41, 60, 138
— delitve s prodajo 274
— dopustnost pravnega sredstva 15
— javnih notarjev, zavarovanja 141
— nerazdelnost 20
— objava oklica 8, 112
— pogrebni 36, 41, 60, 114, 138
— položba 20
— popisa 86, 87
— — drugega cenilca 79
— preklica, pridržbe, postopka 201
— sodnih poverjenikov 34
— ureditve meja 281, 283
— vobče kdo jih trpi 20
— zapuščinske razprave 59
— zastopnika 20
- Strupi živčni, zloraba iz navede U 16, U 20, 185, 188, 190, 191, 198
- Stvari ferialne 9
— popis 77, 80
- Substitucija gl. Nadomestitev
- Sudovnik grajski U 3

- Svaštvo, predlog za preklic 185
 — zdravniški pregled v pridrževalnem postopku 194
 Svet varstveni 208, 209, 210, 211
 Svetniki varstveni 209
 Svojepravnost, izpust iz očetovske oblasti, pridobitev 177
 — odvzem gl. Preklic
 — povrnitev gl. Preklic, razveljavitev
 — predrugačba stanja gl. Preklic, preuredba
- Šola 67 (obvestitev o zapušč. razpr.), 69 (popis), 121 (zavarovanje volil)
- Takse dedinske, odmera 67, 78'
 119
 — pozneje najdena imovina 142
 — zavarovanje 114, 117, 141
 prostost, varstvena poverjenstva in sveti 210
- Taloni 240, 247, 253, 260
- Tarifa o nagradi in stroških tolmača 297
- Tekoče stvari nepravdne, občne določbe glede postopka U 28
 — podaljšava očetovske oblasti, varuštva U 36
 — razveljavitev listin U 37
 — skrbstva U 30, U 31, U 32, U 33, U 34, U 35
 — zapušč. postopka U 29
- Telo javno, podpis zastopnika, overovitev 288
 — samoupravno, delitev dediščine 134
 — — končni spisec 134
 — — obvestitev o zapušč. razpravi 67
 — — popis 69
 — — varstv. poverjenstvo 202, 203
- Terjatve, izterjava med zapušč. razpravo 114
- Terjatve zapuščinske, odstop med zapušč. razpravo 114
 — popis 76
- Tolmač 287, 291, 295, 302
 — stalni:
 disciplinska dejanja in kazni 297
 javni uradnik 292
 naprava prevodov obvezna 294
 overovitev prevodov 291, 293, 297
 pečat 297
 pogoji 292
 prednost za tolmača 292
 prestanek službe 297
 prisega 292, 297
 pristojbine (nagrada, stroški) 294
 tarifa o nagradi in stroških 297
 tolmačenje pri sodišču 294
 vpisnik 297
- Tožilec državni, predlog za preklic 185
 — stroški preklicnega postopka 201
- Trgovina nedoletnika 165
- Tvrdba, podpis zastopnika, overovitev 288
- Učitelji, varstveni svetniki 209
- Udeleženec 12, 14, 18, 21, 29, 49, 54, 55, 59, 60, 76, 79, 84, 87, 91, 102, 109, 112, 118, 131, 138, 143, 150, 155, 236, 250, 256, 273, 274, 277
 — kdo je udeleženec 5
 — v vojni 232
- Umetniški predmeti, popis, cenitev 79
- Umobolnica ali podoben zavod U 6, U 21, U 23, 186, 193, 194, 195
- Umobolnost U 15, U 16, U 20, U 21, U 23, U 32, U 34, 185, 186, 188, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 201

- Upniki zapuščinski: ločitev imovine 40
 popis zapuščine 71
 poplačilo med zapušč. razpravo 102
 prepustitev zapuščine namesto plačila 60
 prijava zahtevkov do inozemske zapuščine 109, 110, 111
 stroški popisa 86
 zapušč. razprava 29
- Upokojenec državni, zapušč. razprava 67
- Uprava: nedoletnikove imovine 173
 občinska, predlog za preklic 185
 šolska, pojasnila, mnenja 152
 zapuščine 100, 102, 114
- Upravitelj podjetja nedoletnikovega, račun 165
- Upravnik umobolnice in pod., sprejem umobolnega, odgovornost 193
 — varuh U 11, U 31
 — — prehod varuštva U 31
 — zavodski, preklic 197
 pridržba 195, 197
- Urad javni, denar 36
- Uradnik državni, tolmač za poedini primer 295
 — javni, stalni tolmač 292
- Uredba o ceditvi (k zakonu o izvršbi in zavarovanju) 222
- Uslužbenec državni, zapuščinska razprava 67
 — javni, zapušč. razprava 67
 — samoupravnega telesa, zapušč. razprava 67
- Ustanove pobožne in podobne javne, 36, 64, 67, 69, 120, 121, 134; U 29
 priznane, podpis zastopnika, overovitev 288
- Uveljavitev nepravdnega postopnika U 1, U 27, 307
 uvodnega zakona U 47
- Užitek, pravica do — dediščine 120, 136, U 29
- Uživanje zapuščine, utesnitve 136
- Varnost** pupilarna 120
- Varstvo zapuščine 42
- Varuštvo: generalno U 14
 izpust iz — 177
 materino, ob preklicu U 17
 podaljšava U 36, 178
 predlog za preklic 185
 ukinitve nad otroki pogrešanca 238
 uradno U 11, U 12, U 13
 zavodsko U 11, U 12, U 13, U 31
 — prenos U 31
 — prestanek, postavitve varuha U 7
- Veliko sodišče v Podgorici U 39, U 41, U 42, U 43
- Veljavnost pravnega posla, skrb za to po služb. dolžnosti 2/11
- Veroizpovedi, predstavniki varstveni svetniki 209
- Vidiranje gl. Overovitev sodna prepisov
- Vloge, oblika, jezik 6
- Vojaška oseba 45
- Vojna 232, 248
- Volila, navedba v prisojilu 136
 — neodločena 120; U 29
 — nepremičnin, pred prisodbo 137
 — občekoristna 121
 — obvestitev 123
 — pobožna 121
 — pogojna 120, 123; U 29
 — položbe pri sodišču 122
 — rokovna 120, 123; U 29
 — zavarovanje 123
- Volilojemniki inozemski 112
 — kot dediči 94

- Volilojemniki, ločitev imovine 40
 — nepremičnine, potrdilo za
 vknjižbo 137
 — obvestitev 123
 — položba volila 122
 — poplačilo po zapušč. skrbni-
 ku 102
 — poročilo o izpolnitvi posl.
 volje 120
 — prijava zahtevkov 109, 110
 — skrbnik za zapušč. razpra-
 vo 29
 — stroški popisa 86
 — zapuščina inozemca 109
 — zavarovanje 123
 Vozovnice 240
 Vpisnik za overovitve 288
 — za tolmače 297
 Vpogled 55 (posl. volja), 84 (po-
 pis), 138 (zapušč. spisi),
 254 (predlož. prešla listina)
 Vprašanja predhodna 10
 Vrednost cenilna, prodaja pod —
 114
 — po prejšnji pogodbi 131
 — za odmero davkov 131
 Vročanje 8, 197
 Vročitev zapuščine gl. Prisodba,
 Prisojilo
 Vstopnice 240
 Vzajemnost, zapuščine inozem-
 cev 26
 Vzdrževalnina dosmrtna, pogod-
 ba z nedoletnikom 154
 — nezakonskim otrokom 181
 — — pravda 181
 Vzgjajalnica prisilna U 4, U 31
 Začasnice gl. Interimnice
 Zadolžnice zasebne, v nedoletni-
 kovi imovini 161
 Zadržek zakonski, pozakonitev
 216
 Zadužbine gl. Ustanove pobožne
 Zagreb, sirotinska poverjenstva
 U 40
 Zakesnitev dedne izjave, nasled-
 ki 93; U 27
 Zak. člen XVI: 1894 U 44
 Zakon (brak), dovolitev za skle-
 nitev 156, 158
 — pogrešančev, razveza 235
 Zakon menični 242, 262
 — o izvršbi in zavarovanju
 U 38, U 39, 19, 100, 222, 274
 — o javnih notarjih 7, 31, 45,
 57, 306; U 4
 — o sodnem postopku v ne-
 spornih stvareh (prejšnji)
 U 3
 — o sodnem postopku v gra-
 janskih pravnih (grpp.) 6,
 8, 11, 15, 20, 23, 53, 146,
 199, 203, 204, 216, 243, 296
 — o ureditvi rednih sodišč
 U 41, 285, 287, 288
 — o ureditvi šerijatskih sodišč
 U 4
 — o zemljiških knjigah 139,
 140, 141, 176
 — stečajni 60, 61
 — trgovinski 242, 262
 — ukinjeni, sklicevanje nauj
 U 3
 — uvodni za zakonik o sod-
 nem postopku v grajanskih
 pravnih U 9, U 41
 Zakonec, predlog za preklic 185
 Zakoni posebni o postavljanju
 skrbnikov 151
 — o zavarovanju dedinske
 takse 141
 — o zavarovanju nagrade in
 stroškov javnih notarjev 141
 — veljavni posebni, dovolitev
 za sklenitev zakona 158
 Zakonik grajanski, pomen izra-
 za U 8
 — poziva se: 19, 40, 53, 69, 94,
 101, 106, 120, 123, 124, 125,
 144, 153, 155, 156, 162, 177,
 178, 179, 206, 212, 213, 216,
 217 (235), 232, 233, 234,
 264, 265, 266, 270, 275, 298,
 299

- Zakonik grajski, uporaba
 U 17, U 18, U 19
 — grajski enotni U 10, U 26,
 U 27, U 44
 — — občni (avstrijski) U 44
 — kazenski 193
- Zakonito dedno nasledstvo, za-
 vrnitev na pravdo 99
- Zakup nedoletnikovih podjetij
 itd. 154
- Zaloga stvari, večja, popis 77
- Zamejničenje 281
- Zapečatenje zapuščine 30, 35,
 39, 40, 41, 46, 115, (inoz.)
 108
- Zapis ustne poslednje volje 52,
 53, 55, 96
- Zapisnik, dedna izjava 89, 90, 91
 — delitev dediščine 128
 — en sam pri manjših zapu-
 ščinah 135
 — hramba 55
 — obvestila o smrti gl. Smrtov-
 nica
 — overovitve 288
 — poročilo o izpolnitvi pogo-
 jev za prisodbo 118
 — poslednja volja, izjava pred
 sodiščem 299, 300; U 27
 — — preklic 305
 — — preuredba 305
 — — razglasitev 49, 52, 304
 — — sprejem v hrambo 301
 — — vrnitev 305
 — — zaslišba prič ustne izjave
 52, 53, 54
 — priznanje nezak. očetovstva
 181
 — razdružitev skupnosti 271
 — sklic upnikov 107
 — ureditev mejá 279
 — varuški računi 162
 — vloge, predlogi na — 6
- Zapisnikar, sodelovanje 21
- Zapisovalec smrtovnice 32, 33,
 34, 35, 36, 37, 38, 41, 42, 43,
 45, 46, 50, 70
- Zapravljivost U 16, U 20, U 32,
 185, 188, 190, 191, 198
- Zapuščina brezdedična 101, 103
 — čista, določitev radi delitve
 131
 — hramba 39, 41, 46
 — mala, delitev 129
 — — pospešen postopek 135
 — manj važna 72
 — — zapletena 135
 — neznatna 36, 59, 60, 142
 — poročilo o dolžnem deležu
 nesvojepravnih oseb 125
 — — o izpolnitvi pogojev za
 prisodbo 118
 — — o izpolnitvi poslednje
 volje 120, 124; U 29
 — — o plačilu dedinskih taks
 119
 — razpolaganje z zapuščinski-
 mi stvarmi 114
 — uprava med zapušč. razpra-
 vo 114
 — večja, delitev 130
 — zamotana, delitev 130
 — glej. tudi Inozemci, Popis,
 Prisodba, Prisojilo, Smrtov-
 nica
- Zapuščine ni 59
- Zaslišanje, obličnosti 21
 — potrebno za veljavnost po-
 sla 2/4
- Zastaranje 101, 253, 259, 261
- Zastavljanje zapušč. stvari med
 zapušč. razpravo 114
- Zastavnice (zastavni listi) 242
- Zastopnik pravni 7, 20, 71, 283
 — tvrdke, društva, javn. tele-
 sa, ustanove, overovitev
 podpisa 288
 — zakoniti: dedna izjava 63,
 91, 93; U 27
 — nujnih dedičev, popis 71
 odgovornost 19
 postavitev, če že ni postav-
 ljen 67
 posvojitve 212, 214

- Zastopnik zakoniti: pravni posli
brez — — 2/2, 9
preklic 185, 187, 191, 197
pridržba 195
prisilna sredstva 19, 93,
U 27
skrbnik za zapušč. razpra-
vo 64
upoštevanje po služb. dolž-
nosti 2/2
zapuščinska razprava 90
- Zastopstvo mestno, varstv. svet-
niki 209
- Zavarovalnina 59
- Zavarovanje: dedičev 44; 109,
110, 111
dedinskih taks in pristoj-
bin 114, 117, 119, 141, 142
dolžnega deleža 125
imovine oskrbovancev, var.
računi 163, 167
javnih notarjev 141
koristi strank 2 (2/10)
naročil 124
nezakonskega otroka 180
ob rekurzu 14
obveznosti iz posl. volje 114,
117
odškodnine proti zak. za-
stopniku 19
upnikov 109, 110, 111
- Zavarovanje: volilojemnikov
109, 110, 111, 121, 122, 123
zapuščine 26, 30, 35, 45, 48,
58, 100, 108, 110, 120; U 29
— gl. tudi Popis, Zapeča-
tanje
- Zavetnik cerkveni, popis nadar-
bine 83
- Zavod denarni, popis, podatki
74
— javni 64, 67, 69, 121, 134,
146
- Zavračanje prošenj, nevažne
obličnosti 2/10
neznatni nedostatki 2/10
- Zavrnitev dediščine 93, 94; U 27
- Zaznamek v spisih 21
- Zbirka stvari 77, (knjig) 77
- Zbornica notarska, odvetniška
67
- Zdravilnica za duševne bolezni
188, 193
— — odvado 190
- Zloraba gl. Alkohol, Strupi
živčni
- Znak ročni, overovitev 288
- Znamke vsakdanjega prometa
240
- Ženske, priče poslednje volje
299

COBISS: *E284

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

00000176909

V založbi tiskarne Merkur v Ljubljani

so izšle naslednje knjige:

Zakoni in uredbe:

1. zv.: Zakon o nelojalni konkurenci, broš. Din 6'—.
2. zv.: Pravilnik o pomožnem osebju drž. prometnih ustanov v resortu ministrstva za promet, broš. Din 8'—.
3. zv.: Zakon o javnih beležnikih (notarjih), broš. Din 12'—.
4. zv.: Zakon o glavni kontroli, broš. Din 10'—.
5. zv.: Zakon o občnem upravnem postopku in zakon o banski upravi, broš. Din 20'—, vez. Din 25'—, Razprodano.
6. zv.: Uredba, s katero se določa tarifa o nagradah javnih notarjev. — Pravilnik za izvršitev zakona o javnih notarjih. — Zakon o izpremembi in dopolnitvi § 244. zakona o javnih notarjih. — Uredba o številu in sedežih javnih notarjev, broš. Din 18'—, vez. Din 25'—.
7. zv.: Zakon o uradnikih, broš. Din 18'—.
8. zv.: Pravilnik o poslovanju krajevnih (mestnih) kontrol in komisarjev za izredne preglede, broš. Din 12'—.
9. zv.: Zakon o državnem prometnem osebju, broš. Din 14'—.
10. zv.: Pravilnik za voditev zemljiških knjig, broš. Din 14'—.
11. zv.: A. Ustava kraljevine Jugoslavije. — B. Zakon o izpremembah in dopolnitvah v zakonu o nazivu in razdelitvi kraljevine na upravna območja, broš. Din 8'—.
12. zv.: Zakon o volilnih imenikih. — Zakon o volitvah narodnih poslancev, glej 43. zvezek.
13. zv.: Zakon o društvih, shodih in posvetih, broš. Din 6'—.
14. zv.: Uredba o lekarnarski zbornici, broš. Din 8'—.
15. zv.: Zakon o izpremembah in dopolnitvah zakona o volitvah narodnih poslancev, naredba, popravki, tolmačenja, pojasnilo, objava ter obrazci volilnih zapisnikov in pooblastila k zakonu o volitvah narodnih poslancev. — Zakon o volitvi senatorjev, broš. Din 8'—, Glej tudi 43. zvezek.
16. zv.: Zakon o obrtih, Razprodano. Novo izdajo gl. zv. 33.
17. zv.: Zakon o poslovnem redu v narodni skupščini. — Zakon o poslovnem redu v senatu, broš. Din 15'—, Razprodano.
18. zv.: Zakon o meščanskih šolah, broš. Din 5'—.
19. zv.: Zakon o lovu, broš. Din 7'—.
20. zv.: Zakon o zadrugah državnih uslužbencev, broš. Din 5'—.
21. zv.: Uredba o povračilu potnih in selitvenih stroškov civilnih državnih uslužbencev, broš. Din 7'—.

22. zv.: Obča univerzitetna uredba, broš. Din 15'—.
23. zv.: Uredba o draginjskih dokladah državnih uslužbencev. — Uredba o draginjskih dokladah državnih upokoјencev, broš. Din 6'—.
24. zv.: Gradbeni zakon, broš. Din 8'—. Razprodano.
25. zv.: Zakon o taksah, broš. Din 45'—. Razprodano.
26. zv.: Taksni in pristojbinski pravilnik, broš. Din 30'—, vez. Din 35'—.
27. zv.: Uredba o sodnem poslovníku in Sodni poslovnik za sodišča prve in druge stopnje, z obrazci, broš. Din 30'—, vez. Din 36'—.
28. zv.: Zakon o občinah, broš. Din 8'—, vez. Din 15'—.
29. zv.: »Cestni promet«, broširan izvod Din 18'—, vezan izvod Din 24'—.
30. zv.: Učbenik zakona o državnem računovodstvu, broširan Din 8'—.
31. zv.: Uredba o spojitvi občin v Dravski banovini. — Uredba o sestavi kandidatnih list, o sestavi in o poslovanju volilnih odborov in o glasovalnem postopku pri volitvah občinskih odborov v Dravski banovini, broš. Din 10'—.
32. zv.: Gasilstvo in požarna obramba, broš. Din 24'—, vez. 32'—.
33. zv.: Zakon o obrtih. Druga, popolnoma pregledana, s pripombami in stvarnim kazalom opremljena izdaja, broširana Din 40'—, vezana Din 48'—.
34. zv.: Državni svet in Upravna sodišča, broš. Din 16'—, vez. Din 24'—.
35. zv.: Zakon o kontroliranju čistine izdelkov iz zlata, srebra in platine z izvršilno uredbo in žigovinsko tarifo, broš. Din 16'—.
36. zv.: Uredba o občinskih uslužbencih, broš. Din 10'—.
37. zv.: Naredba o mrliško-preglednem redu. — Navodila za mrliškega preglednika, broš. Din 5'—.
38. zv.: Uredba o banovinski trošarini na vino in žganje, broš. Din 6'—.
39. zv.: Zakon o mestnih občinah, broš. Din 8'—.
40. zv.: Gradivo, norme in predpisi, vez. Din 60'—.
41. zv.: Naredba o odpiranju in zapiranju trgovinskih in obrtnih obratovalnic v Dravski banovini, broš. Din 3'—.
42. zv.: Zakon o nepravdnem postopku z uvodnim zakonom in zakon o zasilnih poteh, broš. Din 24'—, vezan Din 32'—.
43. zv.: Zakon o volilnih imenikih in zakon o volitvah narodnih poslancev, predelana izdaja, broš. Din 16'—.

Sledijo nadaljnji zvezki.

